

Til medlemene i Eldreråd

Det vert med dette kalla inn til / gjort kjent med møte i Eldreråd

Møtestad: Møterom 1, Kommunehuset

Dato: 05.12.2017

Tid: 13:30

Dersom De ikkje kan møte, ber ein om at De melder frå til sentralbordet snarast råd.

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Lukka
	Saker til handsaming	
PS 7/17	Kommuneplan - handlingsdel med handlingsprogram, budsjett og økonomiplan 2018 - 2021	
PS 8/17	Høyringsuttale- regional folkehelseplan og handlingsprogram	
PS 9/17	Møteplan for eldrerådet 2018	

Saker til handsaming

PS 7/17 Kommuneplan - handlingsdel med handlingsprogram, budsjett og økonomiplan 2018 - 2021

Seljord kommune

Arkiv: 150
Saksnr.: 2017/1893-1
Sakshand.: Kari Gro Espeland
Direkte tlf.: 35065106
Dato: 20.11.2017

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval	106/17	29.11.2017
Eldreråd	7/17	05.12.2017
Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	8/17	05.12.2017
Arbeidsmiljøutvalet		05.12.2017
Kommunestyret		14.12.2017

Kommuneplan - handlingsdel med handlingsprogram, budsjett og økonomiplan 2018 - 2021

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Gul bok 2018 - 2021
- 2 Saksprotokoll KU-SEL, 11102017, Sak 18-17, Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 – Seljord kommune-
- 3 Vedlegg til Gul bok - Oversyn over betalingssatsar for kommunale tenester
- 4 Vedlegg til Gul bok - Valgte og ikkje valgte tiltak
- 5 Vedlegg til Gul bok - Kostnad vedlikehald Kommunale vegar 2018 - 2028

Saksutgreiing:

I sitt møte 09.11.17. vedtok kommunestyret å legge Kommuneplan – Handlingsdel med handlingsprogram 2018 – 2021 ut til offentlig ettersyn i 30 dagar. Handlingsdelen med kommentarar vert lagt fram for kommunestyret i samband med budsjetthandsaminga i møte 14.12.2017.

I formannskapet/økonomiutvalet sitt møte 27.11.2017 vert Handlingsdel med budsjett og økonomiplan 2018 -2021 lagt fram som informasjon. I møte 29.11.2017 vedtek utvalet si innstilling til kommunestyret sitt møte 14.12.2017. Deretter vert dokumentet lagt ut til alminneleg ettersyn i

14 dagar.

Kommuneplan – Handlingsdel med handlingsprogram, budsjett og økonomiplan 2018 -2021 (Gul Bok) er et binande styringsdokument for Seljord kommune og syner korleis målsettingane i kommuneplanen skal bli nådd. Tilbakemelding om framdrift i samsvar med planen skjer gjennom arbeidsprogram, budsjettoversyn, årsrekneskap og årsmelding. Planen med tilhøyrande tilbakemeldingar utgjer kommunen sin internkontroll på øvste nivå i regi av rådmannen. I tillegg førar kommunestyret sjølv kontroll med verksemda gjennom kontrollutvalet.

Jamfør vedtak i kontrollutvalet sak 18/17, fylgjer kontrollutvalet sitt budsjettframlegg vedlagt denne saka.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår formannskapet/økonomiutvalet til å fatte fylgjande vedtak:

I samsvar med kommunelova § 45 nr. 3 vert årsbudsjett for 2018 lagt ut til alminneleg ettersyn i 14 dagar før den vert handsama av kommunestyret.

I samsvar med kommunelova § 44 nr. 7 vert økonomiplan med framlegg til vedtak lagt ut til alminneleg ettersyn i 14 dagar før planen vert handsama i kommunestyret.

Rådmannen rår formannskapet/økonomiutvalet til å legge fylgjande framlegg til vedtak fram for kommunestyret:

1. Kommunestyret vedtek Kommuneplan – Handlingsdel med budsjett og økonomiplan slik det går fram av dokumentet Gul bok 2018 – 2021.

2. I medhald av eigedomsskattelova § 3 fyrste ledd bokstav c, vert det skrive ut eigedomsskatt på verk og bruk med 0,7% av eigedomsskattetaksten. Vedtektene for eigedomsskatt i Seljord kommune vedtatt av kommunestyret 13.12.2012. skal gjelde for eigedomsskatteåret 2018, jamfør eigedomsskattelova §10. Det er tre terminar for betaling av eigedomsskatt jamfør eigedomsskattelova § 25.

3. Frå og med 2019 vert det skrive ut eigedomsskatt i medhald av eigedomsskattelova § 3 a, dvs. på alle faste eigedomar i heile kommunen.

3. Nytt låneopptak i 2018 kr 44.513.000. Lånegjelda vert avdrege i samsvar med "minste tillatne avdrag" som er lik "attståande vekta levetid på kommunen sine anleggsmidlar", for tida omlag 31 år.

4. Investeringsbudsjettet vert vedteke slik det går fram av budsjettering 2A og 2B. Sum investeringstiltak (inkl. avdrag, utlån, andelar og avsetjingar) er i 2018 kr 45.665.000.

5. Driftsbudsjettet vert vedteke på netto programområdenivå slik det går fram av budsjettskjema 1A og 1B.

6. Kommunale avgifter vert vedtekne etter prinsippet om sjølvkost. Innan VAR området vert sjølvkost rekna ut i frå prinsippet om 100% dekningsgrad.

Handsaming i Formannskap/økonomiutval - 29.11.2017

Vedtak i Formannskap/økonomiutval - 29.11.2017

Utskrift til:
Fylkesmannen i Telemark

Seljord kommune

Kommuneplan – Handlingsdel

Med handlingsprogram, budsjett og økonomiplan med kommentarar 2018 – 2021

Gul bok

**Rådmannen sitt framlegg
Til handsaming i formannskapet**

27. og 29. november 2017

Innhold

Innleiing.....	6
Rådmannen si vurdering og langsiktige tilråding	8
Handlingsprogram 2018 - 2021	9
Hovudtema 1, Seljord i vekst.....	9
Hovudtema 2, Det gode livsløp i Seljord	17
Hovudtema 3, Berekraftige Seljord	25
Budsjett 2018 og økonomiplan 2019 - 2021	35
Budsjettskjema 1 A og B – Driftsbudsjettet.....	35
Budsjettskjema 2 A – Investeringsbudsjettet	36
Budsjettskjema 2 B – Investeringsbudsjettet	37
Økonomisk oversyn – Drift	38
Økonomisk oversyn – Investering	39
Kommentarar til budsjett 2018 og økonomiplanperioden 2018-2021.	40
Innleiing.....	40
Økonomiske målsettingar	40
Disposisjonsfond	41
Skatt og rammetilskot (såkalla "frie inntekter").....	42
Kraftinntekter	43
Utbyte frå aksjeselskap	43
Eigedomsskatt	44

Kommunale egedomsavgifter (gebyr for vatn, avløp, renovasjon og feiing/tilsyn)	45
Brutto lånegjeld	46
Finanskostnader	46
Pensjon	47
Flyktningar	47
Innsparing - Oppfølging av budsjettvedtak i kommunestyresak 97/16 og 8/17	49
Investeringar	50
Investeringsstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg.....	55
Programområde 1 Sentraladministrasjon og fellesutgifter/-inntekter	56
Ansvar 100 – Folkevalde	56
Ansvar 101 – Kontrollorgan mm.....	56
Ansvar 110 – Rådmannskontor og fellestenester	56
Ansvar 111 – Økonomiavdelinga	56
Ansvar 112 – IT	56
Ansvar 113 – Telefon.....	57
Ansvar 114 – Forsikringar	57
Ansvar 116 – Personalavdelinga.....	57
Ansvar 125 – Nav kommune	58
Ansvar 130 – Kyrkjelege føremål	58
Ansvar 150 – Tilleggsloøyvingar	58
Ansvar 199 – Avskrivingar	58

Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg.....	59
Programområde 2 Skule og oppvekst	60
Innleiing.....	60
Ansvar 200 - Undervisningskontoret	61
Ansvar 205 – Avdeling for integrering og vaksenopplæring.....	61
Ansvar 210 – Seljord barneskule	62
Ansvar 211 – Seljord ungdomsskule.....	62
Ansvar 212 – Flatdal skule	63
Ansvar 220 – Heddeli barnehage	63
Ansvar 221 – Tussejuv barnehage	63
Ansvar 222 – Flatdal barnehage	64
Ansvar 223 – Åmotsdal barnehage.....	64
Ansvar 230 – Kulturskulen.....	64
Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg.....	65
Programområde 3 Helse og omsorg.....	66
Ansvar 310 – Legetenester	66
Ansvar 311- Legevakt	66
Ansvar 311 - Fysioterapiteneste.....	67
Ansvar 312 – Helsestasjon.....	67
Ansvar 313 - Drift helsesenter	68
Ansvar 321 – Barnevernstenesta.....	68

Ansvar 330 – Tenestekontoret	68
Ansvar 331 - Heimetenester.....	69
Ansvar 332 - Avdeling for psykisk helsearbeid og rusomsorg	70
Ansvar 333 - Sjukeheimen	70
Ansvar 334 - Heddali bu- og servicesenter	71
Ansvar 335 - Steinmoen bu- og servicesenter	72
Ansvar 336 - Omsorgsbustader	72
Ansvar 337 - Butilbod og tiltak for funksjonshemma	72
Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg.....	73
Programområde 4 Kultur, næring og utvikling	74
Ansvar 410 – Plan og utvikling.....	74
Ansvar 411 – Landbruk og miljø	74
Ansvar 440 – Kultur og næring	74
Næringsfond I disponering i budsjett 2018	75
Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg.....	77
Programområde 5 Teknisk	79
Ansvar 500 – Avdelingskontor teknisk	79
Ansvar 510 – Vedlikehaldsavdeling	79
Ansvar 520 – Plan- byggje- og delesaker, kart og oppmåling.....	79
Ansvar 530 – Kommunale vegar	79
Ansvar 540 – Brann- og feiarvesen.....	79

Ansvar 550 – Vatn	80
Ansvar 551 – Avløp.....	80
Ansvar 552 – Renovasjon	80
Ansvar 560 – Utleigebustadar	80
Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg	81

Innleiing

Dette dokumentet kalla "Gul bok" inneheld handlingsprogrammet for 2018-2021, budsjett for 2018 og økonomiplan fram til 2021. Handlingsprogrammet tek utgangspunkt i kommuneplanen sine målsettingar og den økonomiske politikken legg føringar for kva som kan realiserast innafor 4 års perioden.

Del 1 av Gul Bok er handlingsprogram, del 2 er budsjett og økonomiplan med kommentarar.

Handlingsdelen er heimla i Plan- og bygningslova jf. § 11, om kommuneplan. Handlingsdel til samfunnsdelen av kommuneplanen vert omtala som "konklusjonen på korleis kommuneplanen skal fylgjast opp". I planen skal det vera fokus på utfordringar og tilrådde planar som skal utarbeidast, samt prosjekt og einskildsaker, dei neste 4 åra.

Plan- og bygningslova § 11 – Kommuneplan: "Kommuneplanen skal ha ein handlingsdel som angir korleis planen skal følgjast opp dei fire påfølgjande år eller meir, og reviderast årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen". Handlingsdelen skal innehalde eit program for å gjennomføre kommuneplanens samfunnsdel for dei fire neste budsjettåra. Kommunen sin økonomiplan skal inngå i handlingsdelen. Planlagde tiltak og økonomiske prioriteringar vert knytte saman.

Pbl §11-3: "Kommuneplanens handlingsdel gjev grunnlag for kommunen si prioritering av ressursar, planleggings- og samarbeidsoppgåver og konkretiserer tiltaka innanfor kommunen sine økonomiske rammer." Betre handlings- /detaljplanleggingsgrunnlag for politikarar, administrasjon og innbyggjarane i kommunen. Betre økonomisk styring. Betre samhandling mellom administrasjonen og den politiske leiinga.

I det kommunale plansystemet er "Handlingsdel med økonomiplan" ein viktig "motor" for sortering og prioritering av tiltak framsette i delplanane. Tiltaka som vert prioriterte i planen skal medverke til at måla i kommuneplanen vert nådde.

Budsjett og økonomiplan byggjer på det som i budsjettverktøyet Arena vert kalla *konsekvensjustert budsjett*. Konsekvensjustert budsjett vert sett opp på bakgrunn av justert budsjett frå året før (2017), med lønsjustering og prisvekst, dvs. at det er lagt inn tal for reelle driftskostnader og løn til dei årsverka som avdelingane disponerer. Hovudpoenget med konsekvensjustert budsjett er å budsjetterte kva det vil koste å drive Seljord kommune i 2018 slik som tenestetilbodet er i dag med dei inntektene ein kan vente å få i 2018. I tillegg består konsekvensjustert budsjett av vidareføring av politiske vedtak, og konsekvensar av andre interne justeringar som til dømes flytting av ansvar for vaksenopplæring og flyktningtenesta frå PO 1 til PO2. Tiltak som avvik frå

grunnlaget i konsekvensjustert budsjett er omtalt i kommentardelen til kvart programområde. I tillegg til konsekvensjustert er det innan kvar programområde satt opp fleire tiltak, desse har i lita grad blitt tatt med i rådmannen sitt budsjettframlegg, og går fram av vedlegg til Gul Bok.

Rådmannen si vurdering og langsiktige tilråding

Det er har vore store utfordringar å få budsjettet for 2018 og vidare i økonomiplanperioden i balanse. Nedgang i rammeoverføringane frå staten, nedgang i innbyggjartalet, inkl. nedgang i talet på flyktningar, samt vidareføring av vedtak om naudsynte lovpålagte tenester, er faktorar som alle har medverka kommunen sin økonomi i negativ retning. I tillegg er det stor usikkerhet knytt til fleire faktorar i budsjettet, ikkje minst knytt til mottak av flyktningar. I budsjettet og økonomiplan er det lagt opp til 10 flyktningar per år.

Politiske vedtak om å ikkje gjera strukturelle grep, har vore med på å avgrensa rådmannen sitt handlingsrom i budsjettarbeidet. Dersom rådmannen i sitt budsjettframlegg skal peike på alternativ til eigedomssatt i den storleiken eigedomsskatten utgjer, er det vanskeleg å sjå for seg løysingar utan at det er ein kombinasjon av strukturelle endringar og reduksjon i årsverk. Rådmannen si oppfatning er at kommunen nå er i ein økonomisk situasjon som tvingar fram eigedomsskatt som verkemiddel for å få budsjettet i balanse. Kostnader til taksering, som grunnlag for eigedomsskatt, må finansierast av disposisjonsfond i 2018. Disposisjonsfondet vert også nytta til einskild tiltak og for å få driftsbudsjettet i balanse i 2018. Dette er langt i frå ynskjeleg, då disposisjonsfondet primært berre bør nyttas til utføresette hendingar innanfor kommunen sitt ansvarsområde, eller til å møte eksterne endringar, som til dømes utføresette vedtak om lovpålagte tenester. Kommunen sin stramme økonomi med høg lånegjeld gjer kommunen ekstra sårbar for auka rente, og understrekar behovet for at kommunen har eit disposisjonsfond for å handtere dette.

Når det i rådmannen sitt budsjettframlegg vert budsjettet med eigedomsskatt er det på grunnlag av regjeringa sitt framlegg om endringar innan fastsetjing av eigedomsskatt. Dvs. eigedomsskatt på faste eigedomar med unntak av næringseigedom vert rekna ut i frå 0,1% av eigedomsskattetaksten i år 1 (2019). Eigedomsskatt på næringseigedom/verk og bruk vert fastset med 0,7% av eigedomsskattetakst.

Kommunen har framleis store investeringsbehov, fyrst og fremst innan skulesektoren. I tillegg til nye tiltak i 2018, er det fleire av investeringstiltaka som ikkje vart realisert i 2017 og som derfor er vidareført. Sett i ljøs av kommunen si høge lånegjeld og behov for nye investeringar, bør kommunen ta stilling til om ikkje-effektuerte vedtak skal opp til ny politisk vurdering.

Administrasjonen har arbeid med realisering av kommunestyrevedtak om kr 2,5 mill. i innsparing fram til kommunestyret sitt strategimøte i juni måned, der framlegg til innsparing vart presentert. Arbeidet vart tatt opp att i samband med budsjettarbeidet i haust. Det er vanskeleg å få til heilårs effekt av innsparinga i 2018, men det er lagt opp til heilårs verknad i 2019 og vidare i økonomiplanperioden.

Det er mange udekte behov i organisasjonen, både innan drift og investering, som ikkje er med i rådmannen sitt budsjettframlegg. Tiltaka med grunngjeving går fram av vedlegg til Gul bok. I tillegg er tiltaka ført opp avslutningsvis innanfor kvar programområde.

Handlingsprogram 2018 - 2021

Hovudtema 1, Seljord i vekst

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
1.1 Seljord skal vere ein attraktiv kommune for næringsliv, slik at tal på arbeidsplassar får ein ekstra vekst på 20 pr. år.	1.1.1 eit variert, attraktivt og konkurransedyktig handelssenter med næringar som også styrker tettstaden, spesielt med vekt på verdiskaping i handel og service	1.1.1.1 Samarbeide tett med Seljord næringslag i utvikling av ulike sentrumssatsingar	RM	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	1.1.2 utvikling av basisnæringar som kompletterer eksisterande næring og som er framtidsfokusert og klimavennleg	1.1.2.1 Fylgje opp satsing på samarbeidet/ pilot om utvikling av betre miljøteknisk vatn og avløpshandtering på Århusmoen i samarbeid med Telemark Technologies.	RM	2018-2020
		1.1.2.2 Fylgje opp næringsetableringar på Århusmoen og i Nordbygdi	RM	Kontinuerleg
		1.1.2.3 Samarbeide/tilretteleggje for pilotprosjekt for utvikling av nye metodar for produksjon av massivtre	RM	2018-2019
		1.1.2.4 Kommunen skal spisse sin innsats når det gjeld utvikling av basisnæringar, dette for å få best mogeleg kraft i sin innsats i bruk av næringsfond og anna stønad til næringsdrivande	K-styret	2018-2021

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
1.2 Seljord skal vere ein attraktiv kommune å bu i og flytte til, slik at det blir 100 ekstra til flyttarar fram til 2030.	1.2.1 utvikle infrastruktur og areal for attraktive bustadområde og for nyetablering og vidareutvikling av næringslivet i kommunen	1.2.1.1 Stimulere til god framdrift av private reguleringsplanar for nye tomter og leilegheiter	RM	Kontinuerleg
		1.2.1.2 Vurdere konsekvensar av nye lokaliteter for kommunehus,	RM	2018
		1.2.1.3 Deltaking i program for fortetting med kvalitet i Telemark 2017- 18	RM	2018
		1.2.1.4 Gjennom kommunens arealplanlegging, syte for at det er tilstrekkeleg med attraktive næringsareal i kommunen,	RM/K-styret	Ved rullering
		1.2.1.5 I samarbeid med private, syte for at det til ein kvar tid er attraktive næringslokale i kommunen	RM/K-styret	Kontinuerleg
	1.2.2 ei bustadutvikling som skal oppretthalde og utvikle bustadareal generelt og leggje til rette for fortetting i pressområda spesielt, og som best mogleg forvaltar arealbruken i område med offentlege og private teneste- og servicetilbod	1.2.2.1 Vurdere meir myndighets utøving frå kommunen i reguleringsplanarbeid for å få sanert falleferdige hus.	RM/K-styret	Kontinuerleg
		1.2.2.2 Bruke utbyggingsavtaler som verktøy for å sikre bygging av mindre leilegheiter i sentrum	RM/K-styret	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
1.3 Seljord kommune skal vere ein attraktiv arbeidsplass, ein positiv pådrivar for næringsutvikling og auka regional satsing og samarbeid.	1.3.1 samarbeid med nabokommunar for å styrke regionen, samt delta aktivt i regionale samarbeidsorgan med prioritet på tydeleg samfunnsutvikling	1.3.1.1 Delta i interkommunale prosjekt og anna samarbeid, som er relevante i høve til målsetjinga	RM/K-styret	Kontinuerleg
		1.3.1.2 Få på plass ein overordna strategi for digitalisering.	RM/K-styret	2018
		1.3.1.3 Delta i felles digitaliseringsstyre	RM	2018
		1.3.1.4 Delta i interkommunalt samarbeid innan skatt og innkreving	RM	2018
		1.3.1.5 Utgreie interkommunalt samarbeid innan innkjøp	RM/K-styret	2018
		1.3.1.6 Ferdigstille kompetanseplan for Seljord kommune	RM	2018
		1.3.1.7 Delta i KS-BTV-prosjektet "Nytt blikk" mot ein heiltidskultur i Seljord kommune	RM	2018
		1.3.1.8 Bidra til god organisering, samarbeid og nettverk for regional vekst i saman med næringssjefskollegiet i Vest Telemark der fokus er å skape samarbeidskultur og optimisme	RM/K-styret	Kontinuerleg
		1.3.1.9 Revidere kommuneavtala med Telemark fylkeskommune	K-styret	2018
		1.3.1.10 Vurdere meir bruk av forpliktande partnerskapsavtalar for å få styrka samarbeid i regionen	K-styret	Kontinuerleg/ ved rullering av avtalar

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	1.3.2 Møtestad Seljord, slik at kommunen saman med turist- og handelsnæringane utviklar rolla og legg til rette som det godt vertskap for besøkande	1.3.2.1 Vere aktiv part i å følgje opp tiltak og sikre samhandling mellom aktørane i Møtestad Seljord 1.3.2.2 Vidare satsing på vertskapskurs for dei som driv i besøksnæringar 1.3.2.3 Vurdere etablering av eit servicetorg ved merkantil avdeling på kommunehuset	RM RM RM/K-styret	Kontinuerleg RM 2018
	1.3.3 å leggje til rette for fleire statlege arbeidsplassar til kommunen og regionen	1.3.3.1 I samarbeid med Vest Telemark rådet, sjå på korleis fleirkjernestrukturen i Vest Telemark kan vere eit fortrinn for å sikre statlege arbeidsplassar i kommunar og regionen	RM/K-styret	2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	1.3.4 å leggje til rette for eit næringshagemiljø som supplerer næringsliv og andre aktørar i kommunen og regionen	1.3.4.1 Fylgje opp tidlegare kommunale vedtak gjennom regelmessige møte og rapportering, samarbeide om konkrete prosjekt	RM	Kontinuerleg
		1.3.4.2 Syte for at det er gode rutinar for rettleiing og rådgjeving mellom verkemiddelapparatet hjå kommune og næringshagemiljøet	RM	Kontinuerleg
		1.3.4.3 Vurdere å gje økonomisk bistand dersom ein ser at dette er naudsynt	K-styret	2018
		1.3.4.4 Sikre at næringshagane yter bistand for å sikre meir innovasjon og kompetanseutvikling innafor eksisterande bedrifter	RM/K-styret	Kontinuerleg
	1.3.5 å leggje til rette for gründerverksemder og innovasjon innanfor bransjar som til dømes miljøteknologi, vasskraft, kreative næringar, lokalmat og foredlingsliner	1.3.5.1 For å minske risiko og stimulere til vekst innafor desse bransjane skal kommunes næringsfondsmidlar prioriterast brukt til dette	K-styret	2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	1.3.6 ein kommuneadministrasjon som tek sikte på effektivitet og som bidrar til samarbeidskultur og optimisme i eigen organisasjon	1.3.6.1 Auke administrasjonsressursen ved alle skulane og halde fram med gjeldande leiarstruktur i skule og bhg 1.3.6.2 Utarbeide gode rutinar for publikumsmottak med fokus på rask og effektiv behandling av spørsmål 1.3.6.3 Auka bruk av digitale verktøy 1.3.6.4 Utarbeide plan for utvide delegasjon/ kompetanseheving frå kommunalsjef til avdelingsleiarnivå	K-styret RM RM RM	2018 2018 2018 2018
	1.3.7 ein kommune der folkevalte og administrasjon saman utgjer eit sterkt fagmiljø som er tufta på tillit og som oppfattast samstemt og samarbeidsvillig i møte med næringsliv, frivillige organisasjonar og innbyggjarar	1.3.7.1 Vurdere å leige nye lokalar for kommuneadministrasjonen. Sjå på arealformål jamfør vedteken KDP for Seljord sentrum	K-styret	2018
	1.3.8 aktiv bruk av digitale og sosiale media for å få fram budskap om at Seljord er ein god stad å bu, besøke og etablere næring	1.3.8.1 Vurdere bruk av heimesida til kommunen utifrå ein overordna digital strategi 1.3.8.2 Vurdere nytt prosjekt for å fremje sal av gardsbruk 1.3.8.3 Aktivt arbeid for utvikling av breiband og mobilnett for heile kommunen	RM K-styret RM/K-styret	2018 2019 Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	1.3.9 å skape nye attraksjonar og tilbod som bygger opp under visjonen Seljord – det gode vertskap	1.3.9.1 Utarbeide kommunikasjons- og mediestrategi som byggjer opp under visjonen Seljord –det gode vertskap	K-styret	2018
		1.3.9.2 Arbeide aktivt for å økonomisk realisere fullføring av "bygdetråkk" (turvegen med tilhøyrande aktivitetsområde)	K-styret	2018-2021
	1.3.10 arbeide for at strategiane i denne kommuneplanen vert konkretisert og utdjupa gjennom kommuneplanen sin arealdel, og dannar grunnlaget for sektorplanar og tematiske planar.	1.3.10.1 Deltaking i nettverk/prosjekt "kunnskapsbasert strategisk planlegging" i regi av Telemarkforskning	RM	2018
		1.3.10.2 Få på plass KDP for skule og oppvekst og for helse –og omsorg	RM	2018

Hovudtema 2, Det gode livsløp i Seljord

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
2.1 Seljord skal tilby gode barnehagar og skular	2.1.1 engasjerte og kompetente tilsette som skal vere delaktige i utvikling av gode oppvekstvilkår for born og unge i kommunen	2.1.1.1 Tilsette i grunnskulen skal få tilbod om deltaking i den statlege vidareutdanningsstrategien	RM/K-styret	2018
		2.1.1.2 Leiarar i barnehage og skule skal få tilbod om deltaking i relevant leiarutdanning	RM/K-styret	2018
		2.1.1.3 Tilsette i barnehage og skule skal få tilbod om relevant vidareutdanning og etterutdanning, jf. lokal kompetanseplan	RM/K-styret	2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	2.1.2 ein skule med godt læringsmiljø og høg kvalitet på bygg og uteområde	2.1.2.1 Vidareutvikle skulemattilbodet med omsyn til kvalitet og lokalitet. Vurdere skulematordning ved alle skulane frå og med hausten 2018.	RM/K-styret	2018-2019
		2.1.2.2 Gjennomføre naudsynte tiltak og godkjenne skulane etter forskrift om miljøretta helsevern i skule og bhg	RM/K-styret	2018
		2.1.2.3 Sikre elevar og tilsette ved Flatdal skule eit arbeidsmiljø i samsvar med lov og forskrift.	RM/K-styret	2018 - 2020
		2.1.2.4 Arbeide for meir fysisk aktivitet og kosthald i skulekvardagen, m.a. ved deltaking i "Liv og røre" (TFK satsing på fysisk aktivitet/kosthald) og samarbeid med "den økologiske hagen" i sentrum.	RM	2018
		2.1.2.5 Innføring av fem dagar skule for alle elevar frå hausten 2018, samt vurdere innhald og organisering av skuledagen til beste for elevane sitt faglege og sosiale læringsutbytte.	K-styret	2018
		2.1.2.6 Utarbeide digital strategiplan for sektoren og ta i bruk nye digitale verktøy i skule og bhg.	RM/K-styret	2018
		2.1.2.7 Utvide samarbeidet med skulehelsetenesta slik at tenesta får ein sterkare førebyggjande funksjon.	K-styret	2018
		2.1.2.8 Tilpassa opplæring skal vere eit grunnleggande prinsipp for heile opplæringa. Spesialundervisning skal i størst mogeleg grad leggjast opp slik at	RM	2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
		elevane får ta del i fellesskapet		
		2.1.2.9 Elevane skal gjennom arbeid med entreprenørskap utvikle metodekompetanse for å få til nytenking, setje egne idear om til røynsle, utnytte lokale ressursar og sjølv bli ein ressurs i samfunn-, kultur og arbeidsliv i lokalmiljøet sitt.	RM	2018
		2.1.2.10 Det skal vere eit særskilt fokus på samarbeid mellom SFO ved Flatdal skule og Seljord barneskule	RM	2018
	2.1.3 kvalitet og kompetanse i barnehagen med god pedagogtettleik	2.1.3.1 Sikre at lokal bemanningsnorm for barnehagane gjeld heile barnehagedagen.	K-styret	2018-2021
		2.1.3.2 Vurdere ekstra ressursar til matsservering i barnehagane	RM/K-styret	2018-2021
		2.1.3.3 Vidareføre rettleiing av tilsette i barnehagane i Seljord og delta i fagleg samarbeid om rettleiing i region VT.	RM	2018-2021
		2.1.3.4 Lokal Rammeplan må reviderast i tråd med ny nasjonal Rammeplan og endringar i lokalsamfunnet	RM	2018-2019
		2.1.3.5 Vidareutvikle rutinar for overgangar mellom barnehage- skule og mellom barnetrinn og ungdomstrinn.	RM	2018-2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
2.2 Seljord skal tilby gode helse- og omsorgstenester	2.1.4 tidleg innsats for born i førskulealder og skulealder	2.1.4.1 Alle skulane skal vere dysleksivennlege skular frå hausten 2018 2.1.4.2 Barneskulane skal ha særskilt fokus på metodikk, organisering og ressursinnsats på 1. til 4. trinn 2.1.4.3 Kommunen skal ta i bruk lesesenteret sin nasjonale satsing "Språkløyper" i barnehage og skulen.	RM RM RM	2018 2018-2021 2018-2019
	2.2.1 at samordning av tenester og brukarfokus står sentralt i kommunen sin tenestestrategi	2.2.1.1 Vurdere å etablere brukarråd ved alle tenesteområde innan helse og omsorg 2.2.1.2 Jamlege brukarundersøkingar	RM K-styret	2018 2019
	2.2.2 nært samarbeid/samhandling med regionale og statlege institusjonar og kompetansemiljø	2.2.2.1 Vidareføre den interkommunale organiseringa i VT kring samhandlingsreforma 2.2.2.2 Vurdere nærare moglegheiter for interkommunalt samarbeid i VT om heildøgns bustadløyisingar kring brukarar/pasientar med psykiske lidningar/ rusproblem	RM RM	Kontinuerleg 2018
	2.2.3 å leggje til rette for at eldre, sjuke og funksjonshemma får høve til å bu lengst mogleg i eigen heim, eller i ein tilpassa bustad	2.2.3.1 Auke tal på konsultasjonar av lege heime hjå pasienten m.a. i samarbeid med heimetenesta 2.2.3.2 Kartlegge ernæringsstatus for brukarane av omsorgstenesta.	RM RM	2019 2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	2.2.4 å dimensjonere helse- og omsorgstenestene i takt med utviklinga lokalt og samfunnet forøvrig	2.2.4.1 Etablere inntil 4 nye plassar for heildøgns omsorg /rehabilitering i omsorgsbustad ved Nesbukti	K-styret	2018
		2.2.4.2 Greie ut alternative løysingar for nytt dagsenter for brukarane innan avdeling for psykisk helse/rus samt kontorløysingar for dei tilsette	RM/K-styret	2019
		2.2.4.3 Førebu innføring av beredskaps-/heimevaktordning for sjukepleiar på natt ved legevakta	RM	2018/2019
	2.2.5 bidra til tidleg oppdaging av demens, med tilrettelegging av individuelt retta tiltak til den demente og dei pårørende	2.2.5.1 Fortsette arbeidet med å bygge opp kommunens demensteam med 20 % stillingsressurs	K-styret	2018/2019
		2.2.5.2 Starte pårørandskule/ samlingar for pårørende	RM	2019
	2.2.6 velferdsteknologi i utviklingen av helse- og omsorgstenestene	2.2.6.1 Utvikle eit heilskapleg tilbod slik at fleire kan bu lengre heime i eige hus	K-styret	2020
		2.2.6.2 Delta i samarbeid i VT og i fylket/regionen om kompetansebygging og val av/ innkjøp av teknologi/utstyr	K-styret	2018/2019
		2.2.6.3 Inngå i eit samarbeid i fylket/regionen om etablering av velferdsteknologisk responscenter.	RM	2019

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
2.3 Seljord skal leggje til rette for meningsfulle kultur- og fritidsaktivitetar for alle.	2.3.1 At folkehelseperspektivet og universell utforming ligg til grunn i all planlegging og ved gjennomføring av nærmiljøtiltak og på offentlege møteplassar. Det gjeld til dømes teleslynge for hørselshemma og god markering og ledelinjer for svaksynte	2.3.1.1 Søkje om midlar for å gjennomføre UU utbygging av heile turvegen "Bygdetråkk"	RM/K-styret	Ferdig innan 2021
	2.3.2 å legge til rette for eit variert og kvalitativt kulturtilbod som gir innbyggjarane moglegheit for deltaking og oppleving gjennom heile livsløpet	2.3.2.1 Planleggje for nytt badeanlegg i Seljord sentrum. Føremål med nytt badeanlegg må vere å sikre tilstrekkeleg og god symjeopplæring	RM/K-styret	2020
		2.3.2.2 Vurdere på nytt å opprette Frisklivsentrar på Granvin i tilknytting til Sterke-Nils senteret. Viktig å gje eit heilskapleg og godt helsetilbod i alle aldrar	RM	2019
		2.3.2.3 Vurdere ulike tiltak for auka sosial aktivitet og kontakt for dei som bur på institusjon/omsorgsbustad i kommunen m.a. i samarbeid med frivillige organisasjonar.	RM	2018
		2.3.2.4 I tillegg til kommunesenteret, skal det fokuserast på gode trivselstilbod i alle grender	RM	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	2.3.3 å syte for at utviklinga av kulturtilbodet skjer gjennom samarbeid med frivillige, med lokale organisasjonar, næringsliv og kulturskulen med tanke på opplevingar, aktivitet, inkludering og førebygging	2.3.3.1 Sikre at aktuelle lag og foreiningar er kjent med kommunale søknadsprosessar 2.3.3.2 Aktivt informere frivillige om tilskottsordningar-Gåvestiftingar, legat og aktuelle fond 2.3.3.3 Kulturskulen skal arbeide for at barn og ungdom i Seljord får møte fleire ulike kulturuttrykk/tilbod enn i dag slik at dei kan utvikle skapande evner og anlegg 2.3.3.4 Kulturskulen skal samarbeide med lokale musikarar, lag og korps til beste for kulturlivet i Seljord. 2.3.3.5 Frå hausten 2018 får elevar/barn eit redusert kulturtilbod frå Rikskonsertane/KulturtankenKulturskule n skal vurdere utvida samarbeid med avdelingane for å kompensere for det reduserte tilbodet. 2.3.3.6 Søkje å etablere transport- og ledsagerordningar til/frå kulturaktivitetar i samarbeid med frivillige organisasjonar for dei som treng det 2.3.3.7 Søkje å etablere besøksordningar i samarbeid med frivillige organisasjonar for eldre og sjuke som bur heime eller på sjukeheim 2.3.3.8 Etablere konkrete opplegg for å syte for at nye innvandrarakar vert inkluderte og integrerte i Seljord-samfunnet	RM RM RM/K-styret RM RM/K-styret RM RM RM	Kontinuerleg Kontinuerleg 2018/2021 2018/2021 2018/2019 2018 2019 Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	2.3.4 kultur og idrett som satsingsområde for integrerings- og inkluderingsarbeid for alle grupper i kommunen	2.3.4.1 Tett samarbeid med Seljord Frivilligsentral	RM	Kontinuerleg
2.4 Seljord skal tilby gode bumiljø, nærmiljø og møteplassar i heile kommunen	2.4.1 skape attraktive møteplassar, der folk ønskjer å vere, og som legg til rette for uorganisert aktivitet for alle aldersgrupper	2.4.1.1 Fullføre satsinga med turvegen "Bygdetråkk" 2.4.1.2 Arbeide vidare med planane om Aktivitetslabyrinten 2.4.1.3 Auka ressursar til vedlikehald av offentlege rom/installasjonar, samt pynting/planting av blomar/grønt anlegg i kommunen	RM/K-styret RM/K-styret K-styret	2018/2021 2019 2019
	2.4.2 at sentrum og grender spelar kvarandre gode, og at frivillig arbeid i lokale lag og organisasjonar har gode vilkår og held fram med sitt viktige arbeid for å gje gode opplevingar til alle aldersgrupper	2.4.2.1 Stimulere til frivillig arbeid i kommunen gjennom aktivt bruk av kommunes økonomiske verkemiddel 2.4.2.2 Inngå samarbeid mellom lokale idrettslag/Kulturskolen og Seljord idrettslag og SFO for å utvikle aktivitetstilbodet på dagtid for barn på SFO	RM/K-styret RM/K-styret	2018 2018/19
	2.4.3 arbeide for at strategiane i denne kommuneplanen vert konkretisert og utdjupa gjennom kommuneplanen sin arealdel, og dannar grunnlaget for sektorplanar og tematiske planar	2.4.3.1 Vurdere eigne føresegn i kommuneplanens arealdel som sett ein standard for fysiske uterom og estetikk	K-styret	2018/2019

Hovudtema 3, Berekraftige Seljord

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
3.1 Seljord skal syte for ein arealbruk med høg arealeffektivitet innafor tettstadsgrensa.	3.1.1 ein langsiktige areal- og utbyggingspolitikk som skal sikre berekraftig bruk av areal- og naturressursar, samt vektlegge eigen identitet tufta på tettstaden si historie i heile kommunen	3.1.1.1 Sikre sårbare naturressursar og vassdrag ved å fylgje opp revisjon av konsesjonsvilkår for Sundsbarm og Seljordsvatnet	RM	Kontinuerleg
		3.1.1.2 Deltaking i kompetanse hevende samarbeid om kraftsaker i Øvre Telemark	RM	Kontinuerleg
	3.1.2 at arbeidet med fortetting skal ha fokus på gode løysingar i kryssing mellom næring (industri/handel), bustad/fritid og tettstadutvikling.	3.1.2.1 Deltaking i program for fortetting med kvalitet i Telemark 2017- 18	RM	2018
		3.1.2.2 Fylgje opp vedtekne reguleringsplanar for Vekan og Lomodden	RM/K-styret	2018/2020
	3.1.3 at arbeidet med fortetting skal ivareta kommunes rike og kjende kultur og kulturarv, der ein fortettar på kulturminner og kulturmiljø sine premiss og utnyttar dei som ein ressurs	3.1.3.1 Bistå grunneigarar til å ta vare på kulturminne og kulturlandskap.	RM	Kontinuerleg
		3.1.3.2 Samarbeide med nettverket for bygningsvern	RM	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	3.1.4 at tettstaden skal vidareutviklast med fokus på nyskaping, sosiale møteplassar, bulyst, aktivitet og tilrettelegging for eit konkurransedyktig næringsliv	3.1.4.1 Fylgje opp planane på Eventyrøy med Nyskapande aktivitetsarenaer	RM/K-styret	2018/2021
		3.1.4.2 Aktiv bidra til at kommunes strategiar/arealpolitikk i overordna KDP/KP blir fylgt opp ved private reguleringsplanar	RM/K-styret	Kontinuerleg
		3.1.4.3 Bruke utbyggingsavtaler som verktøy for å sikre at rekkjefylgjekrav blir fylgt	K-styret	Kontinuerleg
		3.1.4.4 Utvikle møteplassane utanfor skulane for å leggje til rette for fysisk aktivitet, leik og samhandling	K-styret	Kontinuerleg
	3.1.5 å arbeide aktivt for realisering av gode og framtidsretta kommunikasjonsløyser, og for andre samferdselstiltak som er viktig for kommunen og regionen.	3.1.5.1 Vidareutvikle, i samarbeid med Telemark fylkeskommune, busstilbodet lokalt og regionalt.	RM/K-styret	Kontinuerleg
		3.1.5.2 Deltaking og aktiv medlemskap i E 134 Haukelivegen AS, Lyntogforum og Telemarksvegen AS	K-styret	Kontinuerleg
		3.1.5.3 Få på plass plan for vedlikehald, drift og standard av kommunale vegar og bruer	RM/K-styret	2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	3.1.6 å leggje til rette for brukartilpassa, miljøvennlege og trafikksikre kommunikasjonsløsninger i kommunen	3.1.6.1 Sjå til at utvikling av nytt kollektivknutepunkt på Vekan i tråd med ATP – Telemark blir i verksatt	RM	2018/2020
	3.1.7 utbygging av gang-, sykkel- og turvegar og tilrettelegging for ferdsel utan bruk av bil	3.1.7.1 Vurdere ny tilførselsveg til Dyrsakuplassen via Steinsrudvegen og ny gangveg frå Gartneriet til Utgarden i samband med ny reguleringsplan for Dyrsakuplassen	K-styret	2018
		3.1.7.2 Jobbe for ferdigstilling av turveg "bygdetråkk" mellom Sjøormtårnet og Dyrsakuplassen	RM/K-styret	2018/2021
		3.1.7.3 Prosjektere/ finne finansiering for turvegbru over Vallaråi frå Eventyrøy til Bjørgeøyan	RM/K-styret	2019
		3.1.7.4 Betre G/s vegnettet frå Flatdal til Seljord sentrum, sjåast saman med Opplevingsvegprosjektet	RM/K-styret	2019/2022

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	3.1.8 å gjennomføre prioriterte tiltak i trafikktryggingsplanen	3.1.8.1 Ny g/s veg til nytt bustadområde på Sinnesodden skal ha høg prioritet	RM/K-styret	2018/2021
		3.1.8.2 Prosjektere infrastruktur på Vekan i tråd med utbyggingsavtala	RM	2018
	3.1.9 sørgje for at universell utforming står sentralt i all planlegging, utvikling og tiltak	3.1.9.1 Syte for gode rutinar intern i kommunen	RM	Kontinuerleg
		3.1.9.2 Auke kunnskap hjå administrasjonen om universell utforming	RM	2018
3.2 Seljord skal auke kunnskapen om klima- og miljøutfordringar og finne moglege løysningar.	3.2.1 ein klimavennleg tilnærming til kjøp av varer og tenester	3.2.1.1 I samband med vurdering av nytt interkommunalt innkjøpssamarbeid, vektlegge miljø og meir lokale løysingar innanfor dei lovpålagte rammene	RM/K-styret	2018
		3.2.1.2 Vurdere El- eller hybridbil i staden for diesel/bensinbil ved inngåing av nye Leasingavtalar	RM	Kontinuerleg
		3.2.1.3 Arbeide aktivt for redusert bruk av plast ved kjøp av alle varer og tenester	RM	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	3.2.2 å utarbeide ny klima- og miljøplan som gir gode tiltak, slik at kommunen tek sin del for å bidra til globale mål om reduksjon i utslepp av CO2-ekvivalentar	3.2.2.1 Ved nybygg i kommunalt regi skal solenergi/ alternative energiløysningar vurderast	RM	Kontinuerleg
		3.2.2.2 Oppstart rullering Klima og energiplan	RM	2018
		3.2.2.3 Prioritere vannbåren varme i alle nye bygg der jordvarme eller biobrensel er nytta	RM	Kontinuerleg
	3.2.3 fagleg tilnærming, i tråd med regional plan for vassforvaltning i Vest. Viken 2016-2021, til utfordringane kommunen vil oppleve i samband med klimaendring, samt auka flaum- og skredfare	3.2.3.1 Ha god kontakt med og søkje om råd og rettleiing hjå statlege instansar når det gjeld utforming av og tiltak på flaum - og skredsikring i kommunen	RM	Kontinuerleg
		3.2.3.2 Fylgje opp revisjon av konsesjonsvilkår for Sundsbarm og Seljordsvatnet	RM	Kontinuerleg
		3.2.3.3 Ha ein tett dialog med Midtre Telemark vassområde om tiltak i regional plan for vassforvaltning.	RM	Kontinuerleg
	3.2.4 aktiv bistå og vere pådrivar for heilskapleg tilnærming for sikring og tiltak for å minske påverknaden av klimautfordringane for innbyggjarar og lokalsamfunn	3.2.4.1 Styrke kapasitet (auka ressursar) og kompetanse i eigen organisasjon slik at kommunen kan sikre at arbeidet startar opp raskare	K-styret/RM	2018
		3.2.4.2 Styrke samarbeidet med statlege etatar om finansiering og tiltak	RM	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	3.2.5 miljøteknologiske løysningar for avløpshandtering og reinsing av avløpsvatn	3.2.5.1 Planlegge for utviding/ vedlikehald av v/a-nettet gjennom ny hovudplan for v/a	RM/K-styret	2018
		3.2.5.2 Ferdigstille overordna vatn og avløpsplan	RM	2018
		3.2.5.3 Vurdere utskifting av Flatdal reinseanlegg etter modell som nytt anlegg på Århus	K-styret	2020
		3.2.5.4 Vurdere innføring av tvungen påkopling for alle eigedomar i Seljord sentrum til kommunalt nett. Skal gjelde der nettet alt er ført fram/går over eigedomen, og dersom kostnadane ikkje er uforholdmessig store	K-styret	2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
3.3 Seljord skal vere ein trygg kommune å bu i. Kommunen skal førebygge kriser og uønska hendingar gjennom å ta beredskapsmessige omsyn ved kommunal planlegging, utbygging og drift. Når uønska hendingar likevel oppstår, skal kommunen vere i stand til å takle dei på ein god måte.	3.3.1 å arbeide systematisk med beredskap, og ha gode system og rutinar for oppdatering av beredskapsplanane	3.3.1.1 Oppdatere ROS og beredskapsplanar på virksomhetsnivå/avdelingsvis som tar utgangspunkt i overordna ROS og beredskapsplan	RM	Kontinuerleg

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
	3.3.2 å implementere beredskapsarbeidet i organisasjonen, godt samarbeid med andre offentlege og private aktørar, samt tilfredsstillande trening av personell som har roller i beredskapsarbeidet	3.3.2.1 Gjennomføre øving kvart 2 år med varierende tema/hendingar	RM	Kontinuerleg
		3.3.2.2 Arbeide for einsarta forståing og gode arbeidsmetodar med andre offentlege og private aktørar om beredskapsarbeidet	RM	Kontinuerleg
		3.3.2.3 Tilby tilsette god opplæring og riktig utstyr	RM/K-styret	Kontinuerleg
		3.3.2.4 Dersom det kjem for leige ledige lokalitetar som kan egne seg for samlokalisering av tenestene teknisk, brann og sivilforsvar, så skal ein vurdere konsekvensar for ei slik etablering	RM/K-styret	Kontinuerleg
	3.3.3 å ha fokus på beredskapsmessige omsyn og samfunnstryggleik i all planlegging	3.3.3.1 Auka rammer og ressursar for beredskap i kommunen	K-styret	2018
		3.3.3.2 Få på plass beredskapsvaktordning for teknisk/vatn/avløp	K-styret	2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
3.4 Seljord skal sikre kjerneområda for landbruk, kultur- og tradisjonsarv, kulturlandskap og naturvernområder.	3.4.1 å handheve bu- og driveplikta i kommunen strengt	3.4.1.1 Fylgje opp kommunens ansvar med kontroll og oppfylging av brot på bu – og driveplikta	RM	Kontinuerleg
	3.4.2 eit sterkare landbruk, der beitedyr er med å sikrar kulturlandskapet, noko som igjen vil styrke beitenæringa og jordvernet	3.4.2.1 Aktivt informere og rettleie aktørane i primærnæringa i Seljord om gjeldande regelverk og tilgjengelege tilskotsordningar	RM	Kontinuerleg
		3.4.2.2 Fokuserer på ein tett dialog med faglagar i kommunen.	RM	Kontinuerleg
		3.4.2.3 Følgje opp satsing på utvalde kulturlandskap Svartdal/Hjartdal og vurdere innlemming av Flatdal	RM/K-styret	2018-2020
	3.4.3 Å arbeide for at strategiane i denne kommuneplanen vert konkretisert og utdjupa gjennom kommuneplanen sin arealdel, og dannar grunnlaget for sektorplanar og tematiske planar	3.4.3.1 Rullering av kommuneplanens arealdel	RM	2018

Mål	Strategi – Seljord kommune skal satse på:	Tiltak -	Ansvarleg/ politisk handsaming	Tidsramme
3.5 Seljord skal vere kjent som ei grøn og berekraftig arrangementsbygd	3.5.1 å påverke dei store og små arrangementa som går føre seg i Seljord i ei grøn og berekraftig retning	3.5.1.1 Få utarbeidd og sett i verk eit prosjekt der arrangement og festivalar ser på ulike grønne løysningar for avfallsmengder og avfallshandtering, transport, ivaretaking av kulturlandskapet osb. Dyrsku'n, arrangørane og lokalt nærings- liv og lag- og foreiningar er viktige samarbeidspartar her	K-styret	2018

Budsjett 2018 og økonomiplan 2019 - 2021

Budsjettskjema 1 A og B – Driftsbudsjettet

Linenamn	Rekneskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	-73 384 000	-70 144 000	-75 002 000	-75 002 000	-75 002 000	-75 002 000
Ordinært rammetilskudd	-102 205 000	-107 300 000	-105 955 000	-105 177 000	-105 301 000	-105 027 000
Skatt på eiendom	-9 590 000	-8 467 000	-7 801 000	-12 569 000	-15 338 000	-15 106 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-6 266 000	-6 398 000	-6 266 000	-6 266 000	-6 266 000	-6 266 000
Andre generelle statstilskot	-10 336 000	-14 602 000	-14 629 000	-12 522 000	-10 701 000	-9 735 000
Sum frie disponible inntekter	-201 781 000	-206 911 000	-209 653 000	-211 536 000	-212 608 000	-211 136 000
Renteinntekter og utbytte	-3 372 000	-4 166 000	-4 136 000	-4 323 000	-4 764 000	-4 892 000
Vinst på finansielle instrument	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	4 744 000	4 656 000	4 194 000	5 174 000	6 524 000	6 842 000
Tap på finansielle instrument	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	7 732 000	8 127 000	9 254 000	9 995 000	10 492 000	10 973 000
Netto finansinntekter/-utgifter	9 104 000	8 617 000	9 312 000	10 846 000	12 252 000	12 923 000
Dekning av tidlegare års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetningar	3 222 000	1 983 000	2 441 000	2 460 000	2 218 000	2 104 000
Til ubundne avsetningar	9 533 000	7 458 000	77 000	77 000	976 000	77 000
Bruk av tidlegare års mindreforbruk	-7 625 000	-4 812 000	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetningar	-2 602 000	-4 787 000	-11 371 000	-1 014 000	-100 000	-328 000
Bruk av bundne avsetningar	-2 832 000	-2 453 000	-2 287 000	-2 178 000	-2 138 000	-2 137 000
Netto avsetningar	-304 000	-2 611 000	-11 140 000	-655 000	956 000	-284 000
Overført til investeringsbudsjettet	2 000	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-192 979 000	-200 905 000	-211 481 000	-201 345 000	-199 400 000	-198 497 000
Sum fordelt til drift frå skjema 1B	188 167 000	200 905 000	211 481 000	201 345 000	199 400 000	198 497 000
Meirforbruk/mindreforbruk	-4 812 000	0	0	0	0	0
Budsjettskjema 1 B Driftsbudsjettet						
Netto driftsutgifter (netto programområde)	Rekneskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Po 1 Sentraladministrasjon og fellesutgifter/-innte	32 307 000	35 366 000	31 381 000	30 729 000	30 222 000	30 459 000
PO 2 Skule og oppvekst	64 334 000	69 609 000	78 992 000	74 686 000	73 440 000	72 673 000
PO 3 Helse og omsorg	73 355 000	76 499 000	80 316 000	79 947 000	79 947 000	79 947 000
PO 4 Kultur, næring og utvikling	8 718 000	11 092 000	12 193 000	9 711 000	9 211 000	9 211 000
PO 5 Teknisk	9 454 000	8 339 000	8 599 000	6 272 000	6 582 000	6 209 000
Sum netto programområde	188 167 000	200 905 000	211 481 000	201 345 000	199 400 000	198 497 000

"Budsjett 2017" er oppdatert med endringane i kommunestyresak 87/17, 09.11.2017 "Budsjettkontroll driftsbudsjettet per 31.10.2017".

Budsjettskjema 2 A – Investeringsbudsjettet

Linenummer	Rekneskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringar i anleggsmidlar	29 287 000	31 731 000	69 545 000	5 338 000	35 375 000	4 125 000
Utlån og forskoteringar	287 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kjøp av aksjar og andelar	2 719 000	777 000	818 000	818 000	818 000	818 000
Avdrag på lån	1 240 000	754 000	650 000	683 000	716 000	749 000
Dekning av tidligare års udekt	0	740 000	0	0	0	0
Avsetningar	2 000	1 692 000	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	33 534 000	36 694 000	72 013 000	7 839 000	37 909 000	6 692 000
Bruk av låne midlar	-26 989 000	-27 090 000	-44 513 000	-4 820 000	-28 820 000	-3 820 000
Inntekter fra sal av anleggsmidlar	-408 000	-1 787 000	-316 000	-316 000	-316 000	-955 000
Tilskot til investeringar	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for meirverdiavgift	-854 000	-4 224 000	-9 035 000	-1 038 000	-7 075 000	-825 000
Mottekne avdrag på utlån og refusjonar	-1 749 000	-2 393 000	-17 331 000	-847 000	-880 000	-913 000
Andre inntekter	-2 000	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-30 001 000	-35 494 000	-71 195 000	-7 021 000	-37 091 000	-6 513 000
Overført fra driftsrekneskapet	-2 000	0	0	0	0	0
Bruk av tidligare års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetningar	-2 792 000	-1 200 000	-818 000	-818 000	-818 000	-179 000
Sum finansiering	-32 794 000	-36 694 000	-72 013 000	-7 839 000	-37 909 000	-6 692 000
Udekt/udisponert	740 000	0	0	0	0	0
Lånefinansiering av anleggsmidlar	91,2 %	82,2 %	62,6 %	71,6 %	78,6 %	68,4 %
Gjennomsnittleg lånefinansiering 2016-2021	74,6 %					
Målsetjing i handlingsprogrammet	50-60 %					
"Budsjett 2017" er oppdatert med endringane i kommunestyresak 86/17, 09.11.2017 "Investeringsbudsjettet 2017 - Status, nedbudsjetteringar, rebudsjetteringar og tilleggsløyvingar".						

Budsjettskjema 2 B – Investeringsbudsjettet

Prosj	Linje navn	Tidlegare	2018	2019	2020	2021	Sum
	Til invest. i anleggsmidler (line 1 frå budsjettskjema 2A)	68 788 000	69 545 000	5 338 000	35 375 000	4 125 000	183 171 000
Fordelt slik:							
233	Seljord barneskule, oppgradering av uteområde	313 000	188 000	0	0	0	501 000
319	Bukollektiv og dagaktivitetssenter og tilbygg i demensavd.	13 891 000	31 609 000	0	0	0	45 500 000
420	Industriområde i Nordbygd. Avkøyring frå E134 og straum	56 000	5 000 000	0	0	0	5 056 000
421	Inventar og interiørarkitekt til nytt bibliotek	1 300 000	200 000	0	0	0	1 500 000
422	Grunnerverv areal ved Nesbukti	100 000	4 368 000	0	0	0	4 468 000
525	Trafikktryggleikstiltak 1)	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000
571	Nytt vassverk i Seljord	50 298 000	560 000	0	0	0	50 858 000
574	Avlaupsanlegg på Bjørgesida og Vallar	450 000	8 647 000	0	0	0	9 097 000
585	Århus industriområde, vatn og avlaup	2 230 000	2 166 000	0	0	0	4 396 000
593	Nytt FKB-kartleggingsprosjekt - kommunalt bidrag	150 000	150 000	150 000	0	0	450 000
594	Nytt hovudnett/anlegg VA Nordbygd industriområde	0	8 500 000	0	0	0	8 500 000
Nytt	Graving av fiberkabel til skulane i Seljord sentrum	0	313 000	0	0	0	313 000
Nytt	Kjøp av IT-lisensar (Citrix)	0	313 000	0	0	0	313 000
Nytt	Breibandsutbygging Manndal - Langlim	0	813 000	0	0	0	813 000
Nytt	Meiroppe og sjølvbetent bibliotek	0	138 000	0	0	0	138 000
Nytt	Riving bibliotek. Opparbeiding av parkering og grøntanlegg	0	625 000	0	0	0	625 000
Nytt	Opparbeiding av turveg Nesbukti	0	3 125 000	0	0	0	3 125 000
Nytt	Kompressor til fylling av pusteluft for røykdykkarar	0	125 000	0	0	0	125 000
Nytt	Båt til brannvesenet	0	150 000	0	0	0	150 000
Nytt	"Framskutt eining" til brannvesenet	0	0	1 063 000	0	0	1 063 000
Nytt	VA-utbygging til tomt på Vekan	0	305 000	0	0	0	305 000
Nytt	Skulepakke	0	1 250 000	0	31 250 000	0	32 500 000
Nytt	Uspesifisert investeringsramme	0	0	3 125 000	3 125 000	3 125 000	9 375 000

1) Det har vore investert i trafikktryggleikstiltak over fleire år, oftast kr 1 mill. kvart år, men til fleire ulike tiltak.

Økonomisk oversyn – Drift

Linenamn	Rekn. 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Brukerbetalingar	-12 861 000	-12 565 000	-12 433 000	-12 433 000	-12 433 000	-12 433 000
Andre sals- og leigeinntekter	-27 991 000	-28 700 000	-32 379 000	-31 801 000	-32 859 000	-32 837 000
Overføringar med krav til motytting	-38 284 000	-31 145 000	-29 408 000	-27 914 000	-27 489 000	-26 785 000
Rammetilskot	-102 205 000	-107 300 000	-105 955 000	-105 177 000	-105 301 000	-105 027 000
Andre statlege overføringar	-10 336 000	-14 602 000	-14 629 000	-12 522 000	-10 701 000	-9 735 000
Andre overføringar	-1 982 000	-1 434 000	-48 000	-48 000	-48 000	-48 000
Skatt på inntekt og formue	-73 384 000	-70 144 000	-75 002 000	-75 002 000	-75 002 000	-75 002 000
Eigedomsskatt	-9 590 000	-8 467 000	-7 801 000	-12 569 000	-15 338 000	-15 106 000
Andre direkte og indirekte skattar	-6 266 000	-6 398 000	-6 266 000	-6 266 000	-6 266 000	-6 266 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	-282 899 000	-280 755 000	-283 921 000	-283 732 000	-285 437 000	-283 239 000
Lønsutgifter	150 756 000	152 673 000	157 142 000	152 496 000	150 871 000	149 461 000
Sosiale utgifter	35 345 000	37 598 000	37 434 000	36 820 000	37 183 000	37 199 000
Kjøp av varer og tenester som inngår i komm. tenes	45 494 000	43 795 000	50 436 000	45 369 000	45 245 000	44 419 000
Kjøp av varer og tenester som erstatter komm. tene	19 452 000	20 177 000	22 140 000	21 165 000	21 264 000	21 860 000
Overføringar	18 813 000	21 132 000	19 265 000	18 359 000	18 334 000	18 329 000
Avskrivningar	11 191 000	11 500 000	12 325 000	12 325 000	12 325 000	12 325 000
Fordelte utgifter	-667 000	-626 000	-668 000	-668 000	-668 000	-668 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	280 384 000	286 249 000	298 074 000	285 866 000	284 554 000	282 925 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-2 515 000	5 494 000	14 153 000	2 134 000	-883 000	-314 000
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	-3 372 000	-4 166 000	-4 136 000	-4 323 000	-4 764 000	-4 892 000
Mottekne avdrag på utlån	-48 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER	-3 420 000	-4 216 000	-4 186 000	-4 373 000	-4 814 000	-4 942 000
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	4 744 000	4 656 000	4 194 000	5 174 000	6 524 000	6 842 000
Avdrag på lån	7 732 000	8 127 000	9 254 000	9 995 000	10 492 000	10 973 000
Utlån	140 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER	12 616 000	12 833 000	13 498 000	15 219 000	17 066 000	17 865 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	9 196 000	8 617 000	9 312 000	10 846 000	12 252 000	12 923 000
Motpost avskrivninger	-11 191 000	-11 500 000	-12 325 000	-12 325 000	-12 325 000	-12 325 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-4 510 000	2 611 000	11 140 000	655 000	-956 000	284 000
Bruk av tidligare års rekneskapsmessige mindreforbruk	-7 625 000	-4 812 000	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 602 000	-4 787 000	-11 371 000	-1 014 000	-100 000	-328 000
Bruk av bundne fond	-2 832 000	-2 453 000	-2 287 000	-2 178 000	-2 138 000	-2 137 000
SUM BRUK AV AVSETNINGAR	-13 059 000	-12 052 000	-13 658 000	-3 192 000	-2 238 000	-2 465 000
Overført til investeringsrekneskapet	2 000	0	0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	9 533 000	7 458 000	77 000	77 000	976 000	77 000
Avsetningar til bundne fond	3 222 000	1 983 000	2 441 000	2 460 000	2 218 000	2 104 000
SUM AVSETNINGAR	12 757 000	9 441 000	2 518 000	2 537 000	3 194 000	2 181 000
REKNEKAPSMESSING MEIR-/MINDREFORBRUK	-4 812 000	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat i prosent av sum driftsinntekter	1,59 %	-0,93 %	-3,92 %	-0,23 %	0,33 %	-0,10 %
Målsetjing i handlingsprogrammet	1,75 %					
"Budsiett 2017" er oppdatert med endringane i kommunestyresak 87/17, 09.11.2017 "Budsjettkontroll driftsbudsjettet per 31.10.2017".						

Økonomisk oversyn – Investering

Linenummer	Rekneskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sal av driftsmidler og fast eiendom	-408 000	-1 777 000	-316 000	-316 000	-316 000	-955 000
Andre salsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motyting	-755 000	-2 092 000	-16 997 000	-480 000	-480 000	-480 000
Kompensasjon for meirverdiavgift	-854 000	-4 224 000	-9 035 000	-1 038 000	-7 075 000	-825 000
Statlege overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	-2 000	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER	-2 018 000	-8 093 000	-26 348 000	-1 834 000	-7 871 000	-2 260 000
Lønsutgifter	4 000	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og t. som inngår i kommunal t.prod.	28 166 000	27 507 000	60 510 000	4 300 000	28 300 000	3 300 000
Kjøp av varer og t. som erstatter kommunal t.prod.	1 000	0	0	0	0	0
Overføringer	854 000	4 224 000	9 035 000	1 038 000	7 075 000	825 000
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	261 000	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER	29 287 000	31 731 000	69 545 000	5 338 000	35 375 000	4 125 000
Avdragsutgifter	1 240 000	754 000	650 000	683 000	716 000	749 000
Utlån	287 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kjøp av aksjar og andelar	2 719 000	777 000	818 000	818 000	818 000	818 000
Dekning tidligare års udekt	0	740 000	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	0	1 692 000	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	2 000	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	4 247 000	4 963 000	2 468 000	2 501 000	2 534 000	2 567 000
FINANSIERINGSBEHOV	31 516 000	28 601 000	45 665 000	6 005 000	30 038 000	4 432 000
Bruk av lån	-26 989 000	-27 090 000	-44 513 000	-4 820 000	-28 820 000	-3 820 000
Sal av aksjar og andelar	0	-10 000	0	0	0	0
Mottekne avdrag på utlån	-993 000	-301 000	-334 000	-367 000	-400 000	-433 000
Overføringer frå driftsrekneskapen	-2 000	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskot	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 000 000	-407 000	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-1 775 000	-777 000	-818 000	-818 000	-818 000	-179 000
Bruk av bundne investeringsfond	-17 000	-16 000	0	0	0	0
SUM FINANSIERING	-30 776 000	-28 601 000	-45 665 000	-6 005 000	-30 038 000	-4 432 000
UDEKT/UDISPONERT	740 000	0	0	0	0	0

"Budsjett 2017" er oppdatert med endringane i kommunestyresak 86/17, 09.11.2017 "Investeringsbudsjettet 2017 - Status, nedbudsjetteringar, rebudsjetteringar og tilleggsløyvingar".

Kommentarar til budsjett 2018 og økonomiplanperioden 2018-2021.

Innleiing

Denne delen av "Gul bok" inneheld kommentarar til tal-delen av budsjettet, og er ei oppfølging av handlingsprogrammet som utgjer fyrste del av dokumentet.

Kommenterdelen startar med eit samandrag av hovudtrekka i budsjettet, deretter kjem det ein kommentardel til investeringsbudsjettet før kvart programområde blir kommentert. Avslutningsvis i kommentardelen til programområda er det ein oversikt over tiltak som det ikkje er funne rom for i budsjett og økonomiplan, og som det må finnast inndekning for dersom det vert tatt inn i budsjettet.

Økonomiske målsettingar

For å kunne måle kommunen sin økonomiske situasjon og gje føringar til budsjettet er det stilt opp nokre økonomiske faktorar som eit styringsverktøy.

I % av driftsinntekter (som er om lag kr 284 mill. pr. år i øk.planperioden)	Anbefalt nivå	Komm.styrets måltal	Økonomiplan			
			2018	2019	2020	2021
Netto driftsresultat	1,75 %	1,75 %	÷ 3,9 %	÷ 0,2 %	0,3 %	÷ 0,1 %
Disposisjonsfond 1)	5 % - 10 %	5 %	2,1 % (0,5 %)	1,8 % (0,2 %)	2,1 % (0,5 %)	2,1 % (0,4 %)
Renter og avdrag	2 % - 3 %	3 %	4,7 %	5,4 %	6,0 %	6,3 %
Lånefinansiering av investeringar 2)	50 % - 60 %	50 % - 60 %	62,6 %	71,6 %	78,6 %	68,4 %

1) Tala i parentes er utan mindreforbruk i 2017.

2) Lånefinansiering av investeringar i anleggsmidlar (ikkje Startlån).

Det har vore tilrådd at netto driftsresultat som eit gjennomsnitt over tid burde vere 3 %. Dette har vore "tommelfingerregelen" for god økonomistyring.

I "Rapport frå Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi" frå november 2014 vert det tilrådd eit nivå for netto driftsresultat på 1,75 %. Bakgrunnen for denne endringa er endring i korleis momskompensasjonen frå investeringar skal bokførast. Før skulle desse inntektene bokførast i driftsrekneskapen og det var friviljug om ein ville føre desse inntektene over i investeringsrekneskapen som eigenkapital. Dersom ein ikkje gjorde det, var det "lett" å få eit driftsresultat på 3 %. Slik sett kan ein seie at det er like vanskeleg å få eit netto driftsresultat på 1,75 % på "rett" måte, som det var å få det på ein "lett" måte. Her skal det seiast at Seljord kommune har vore fornuftige og stort sett overført investeringsmomsen til investeringsbudsjettet.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond pr. år		Med mindre- forbruk 2017 1)	Utan mindre- forbruk 2017 1)
Pr. 31.12.2016		15 072 000	15 072 000
Avsetjing i 2017		2 796 000	2 796 000
Bruk i 2017		-5 094 000	-5 094 000
Rapportert mindreforbruk i 2017 1)		4 585 000	0
Pr. 31.12.2017		17 359 000	12 774 000
Bruk i 2018. Vallar bru	-1 400 000		
Bruk i 2018. Flaumsikring	-1 000 000		
Bruk i 2018. Telemark Bilruter	-900 000		
Bruk i 2018. Kommuneplan	-500 000		
Bruk i 2018. Søkologmidlar	-500 000		
Bruk i 2018. Omtaksering verk og bruk	-250 000		
Bruk i 2018. Digitalisering	-150 000		
Bruk i 2018. Psykolog	-150 000		
Bruk i 2018. Opplevingsvegen	-150 000		
Bruk i 2018. Taksering eigedomsskatt	-1 500 000		
Bruk i 2018. Generell driftssaldering	-4 771 000	-11 271 000	-11 271 000
Pr. 31.12.2018		6 088 000	1 503 000
Bruk i 2019. Generell driftssaldering		-914 000	-914 000
Pr. 31.12.2019		5 174 000	589 000
Avsetjing i 2020. Driftsoverskot		899 000	899 000
Pr. 31.12.2020		6 073 000	1 488 000
Bruk i 2021. Generell driftssaldering		-228 000	-228 000
Pr. 31.12.2021		5 845 000	1 260 000

- 1) I kommunestyresak 87/17, 09.11.2017 "Budsjettkontroll driftsbudsjettet per 31.10.2017" tok kommunestyret til vitande at driftsbudsjettet for 2017 ser ut til å få eit mindreforbruk på kr 4.585.000. Dette er eit usikkert tal. Kva rekneskapsresultatet faktisk blir, vert ikkje klart før i februar/mars 2018.

Skatt og rammetilskot (såkalla "frie inntekter")

Skattar og rammetilskot m.m	Rekneskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Innbyggjartilskot	67 846 000	69 169 000	70 680 000	70 818 000	70 900 000	71 003 000
Utgiftsutjamning m.m.	23 046 000	23 351 000	23 699 000	23 783 000	23 825 000	23 448 000
Små-kommunetilskot	5 475 000	5 543 000	5 543 000	5 543 000	5 543 000	5 543 000
Skjønstilskot	2 000 000	1 000 000	1 000 000	0	0	0
Sum fast del 1)	98 367 000	99 063 000	100 922 000	100 144 000	100 268 000	99 994 000
Skatteinntekter	73 384 000	70 144 000	75 002 000	75 002 000	75 002 000	75 002 000
Naturressursskatt	4 325 000	4 457 000	4 325 000	4 325 000	4 325 000	4 325 000
Inntektsutjamning	3 838 000	8 237 000	5 033 000	5 033 000	5 033 000	5 033 000
Sum variabel del	81 547 000	82 838 000	84 360 000	84 360 000	84 360 000	84 360 000
Sum "frie inntekter"	179 914 000	181 901 000	185 282 000	184 504 000	184 628 000	184 354 000

Skatteinntektene er budsjettet slik:	
Skatt og naturressursskatt 2016	77 709 000
Skattereduksjon i 2017 (÷ 0,34 %)	-264 000
Venta skatt 2017. Oppdatert overslag pr. 16.11.2017	77 445 000
Skattevekst 2017 til 2018 (2,4 %) jf. venta nasjonal skattevekst	1 882 000
Skatt og naturressursskatt 2018	79 327 000
* Derav naturressursskatt	4 325 000
* Derav skatt	75 002 000

Ein skatteinngang på kr 79.327.000 skal etter prognosemodellen frå KS/Telemarksforskning gje **kr 5.033.000** i inntektsutjamning.

- 1) Den faste delen for 2018 er budsjettet slik framlegget til statsbudsjett er. For 2019 og deretter er det ikkje budsjettet med skjønsmidlar frå fylkesmannen, det er heller ikkje budsjettet med realvekst. Dei små endringar som er på innbyggjartilskot og utgiftsutjamning, er berre

småkorrigeringar som ligg i prognosemodellen til KS/Telemarksforskning. Når det gjeld småkommunetilskot så vert det realnedgang, då dette tilskotet heller ikkje vert justert for løns- og prisvekst (ikkje deflatert).

Kraftinntekter

Kraftinntekt	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konsesjonskraft	7 990 000	7 221 000	7 017 000	5 490 000	3 910 000	3 760 000	3 390 000	2 227 000	2 994 000	3 197 000
Naturressursskatt	3 887 000	4 114 000	4 458 000	4 222 000	4 325 000	4 457 000	4 325 000	4 325 000	4 325 000	4 325 000
Konsesjonsavgifter	1 762 000	1 781 000	1 941 000	2 010 000	1 941 000	1 941 000	1 941 000	1 941 000	1 941 000	1 941 000
Eigedomsskatt	6 812 000	7 495 000	7 972 000	7 995 000	8 272 000	7 147 000	6 481 000	6 481 000	6 481 000	6 481 000
Sum	20 451 000	20 611 000	21 388 000	19 717 000	18 448 000	17 305 000	16 137 000	14 974 000	15 741 000	15 944 000
			Toppår	Skilnad toppår/botnår: kr 6.414.000 (30 %)				Botnår		

Som vi ser så er det spesielt inntektene frå sal av konsesjonskraft som har gått monaleg ned i perioden, om lag kr 5,8 mill. frå 2012 til 2019, som ser ut til å bli botnåret. Frå toppåret i 2016 er òg eigedomsskatten frå kraftverk "nedadgåande", 1,8 mill. på to år. Det er budsjetttert med at 2018-nivået skal halde seg ut økonomiplanperioden, med det er usikkert. Konsesjonsavgiftene er "inputen" på Næringsfond I (kraftfondet).

Utbytte frå aksjeselskap

Selskap	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vest-Telemark kraftlag	3 800 000	1 900 000	2 850 000	1 900 000	1 900 000	2 850 000	2 850 000	2 850 000	2 850 000	2 850 000
Telemark Bilruter	40 000	40 000	40 000	40 000	47 000	47 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum	3 840 000	1 940 000	2 890 000	1 940 000	1 947 000	2 897 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000

Seljord kommune eig 19 % av Vest-Telemark kraftlag, til liks med dei andre Vest-Telemarkkommunane, med unntak av Nissedal som eig 5 %. Kr 2.850.000 i utbytte til Seljord kommune tyder eit samla utbytte til eigarkommunane på kr 15 mill. (slik som i 2017).

Eigedomsskatt

Skatteobjekt	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verk og bruk. Kraftverk	6 481 000	6 481 000	6 481 000	6 481 000	6 481 000	6 481 000
Verk og bruk. Produksjonsutstyr og installasjonar	1 157 000	926 000	694 000	462 000	231 000	0
Verk og bruk. Andre verk og bruk	163 000	163 000	163 000	163 000	163 000	163 000
Sum verk og bruk	7 801 000	7 570 000	7 338 000	7 106 000	6 875 000	6 644 000
Næringseigedomar (Ny)	0	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bustader og fritidsbustader (Ny)	0	3 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Sum eigedomsskatt (ny)	0	5 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Sum totalt	7 801 000	12 570 000	15 338 000	15 106 000	14 875 000	14 644 000

Frå og med 2019 har regjeringa gjort framlegg om at det ikkje kan skrivast ut eigedomsskatt på produksjonsutstyr og installasjonar, til dømes fiber, teleanlegg og nettanlegg. Eigedomsskatten frå desse skal fasast ut over fem år (2019-2023) med 20 % kvart år.

Regjeringa har òg gjort framlegg om at dersom ein vil behalde eigedomsskatten frå produksjonsutstyr og installasjonar i overgangsperioden, og i tillegg behalde eigedomsskatten frå andre verk og bruk (gjeld ikkje kraftverk), må det innførast eigedomsskatt på alle næringseigedomar.

Ved innføring av eigedomsskatt er regelverket slik at ein må byrje med ein skattesats på 2 promille, for deretter å kunne auke med inntil 2 promille kvart år til maks-satsen på 7 promille er nådd. Regjeringa har no gjort framlegg om at ein må byrje på 1 promille og berre kunne auke med 1 promille kvart år (til maksimalt 7 promille). Når det gjeld verk og bruk (og næringseigedomar) er Seljord kommune for lenge sidan kome opp i 7 promille. Eigedomsskatt på verk og bruk vart innført i Seljord i 1976.

Rådmannen gjer framlegg om å innføre eigedomsskatt på alle faste eigedomar i heile Seljord kommune frå og med 2019, jf. eigedomsskattelova § 3 a, med ein skattesats på bustader og fritidsbustader på 1 promille i 2019 og 2 promille i 2020 og 2021 og 7 promille for næringseigedomar i heile perioden.

Gjennomsnittleg marknadsverdi på ein einebustad i Seljord kommune er kanskje kr 1,5 mill. Med ein eventuell reduksjon på 15 % og eit eventuelt botnfrådrag på kr 200.000, kan eit gjennomsnittleg eigedomsskattegrunnlag bli kr 1.075.000. 1 promille i eigedomsskatt vert då kr 1.075 pr. år, 2 promille vert kr 2.150.

..... men marknadsverdi/skattegrunnlag kan sjølvsagt vere høgare og etter kvart kan skattesatsen vere 7 promille, men dette kan kommunestyret til ein stor grad styre sjølve (reduksjon, botnfrådrag og skattesats).

For næringseigedomar er det ikkje same moglegheit for "styring", der er det marknadsværdien (leigeverdien) som gjeld og Seljord kommune er allereie på 7 promille på slike eigedomar. Ein næringseigedom som får ein eigedomsskattetakst på kr 10 mill., må då årleg betale kr 70.000 i eigedomsskatt, og det er grunn til å tru at nokre næringseigedomar får ein god del høgare takst enn det, fleire vil nok få ein skatt over kr 100.000 pr. år (og nokre kanskje godt over det òg). Mange næringseigedomar vert sjølvsagt taksert langt lågare enn kr 10 mill.

Nokre eigedomar er fritakne for eigedomsskatt, til dømes statlege og kommunale eigedomar, kyrkjer og eigedomar som vert drivne som gardsbruk eller skogsbruk. Dessutan kan kommunestyret fritaka nokre typar eigedomar, til dømes eigedomane til friviljuge lag og organisasjonar, og bygningar med historisk verdi.

Inntektene frå den nye eigedomsskatten som er lagt inn rådmannens framlegg til budsjett er eit overslag. Det er lagt inn kr 1,5 mill. (rund sum) i 2019 til innleige av konsulentar/taksatorar til takseringsarbeidet.

I 2018 skal det òg vere alminneleg omtaksering av alle verk og bruk, etter utløpet av gjeldande 10-årsperiode (2009-2018). Det er budsjettet med kr 250.000 til innleige av konsulentar/taksatorar til dette arbeidet. Skatteinntektene frå verk og bruk vil då truleg gå ein del opp, men dette vert truleg "utlikna", i alle fall delvis, av at eigedomsskatten frå høgspennettet til Statnett går ned (jf. høgsterettsdomen tidlegare i år).

Kommunale eigedomsavgifter (gebyr for vatn, avløp, renovasjon og feiing/tilsyn)

Gebyr	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Endring frå 2016 til 2021
Vatn	5 267	5 833	7 258	7 698	7 976	7 973	2 706
Avløp	5 665	6 208	7 125	7 869	7 736	7 574	1 909
Renovasjon	2 835	2 959	2 213	2 265	2 284	2 284	-551
Feiing/Tilsyn	330	270	328	326	326	328	-2
Sum	14 097	15 270	16 924	18 158	18 322	18 159	4 062

Beløpa gjeld eit såkalla "normalgebyr" og er inkludert mva.

Eit oversyn over betalingssatsar for kommunale tenester finst i eige vedlegg.

Brutto lånegjeld

Låneopptak/ Avdrag	Dato/År	Beløp	Antall innb. 1/10-17	Lånegjeld pr. innbyggjar
Lånegjeld	31.12.2016	260 779 000	2 954	88 280
Låneopptak	2017	14 964 000		
Avdrag	2017	-8 902 000		
Lånegjeld	31.12.2017	266 841 000	2 954	90 332
Låneopptak	2018	44 513 000		
Avdrag	2018	-9 904 000		
Lånegjeld	31.12.2018	301 450 000	2 954	102 048
Låneopptak	2019	4 820 000		
Avdrag	2019	-10 678 000		
Lånegjeld	31.12.2019	295 592 000	2 954	100 065
Låneopptak	2020	28 820 000		
Avdrag	2020	-11 208 000		
Lånegjeld	31.12.2020	313 204 000	2 954	106 027
Låneopptak	2021	3 820 000		
Avdrag	2021	-11 722 000		
Lånegjeld	31.12.2021	305 302 000	2 954	103 352

Finanskostnader

Linenavn	Rekneskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Kommunalbankens budsjettrente 1)	1,70 %	1,65 %	1,45 %	1,65 %	2,15 %	2,28 %
Renteinntekter og utbytte	-3 369 000	-3 419 000	-4 136 000	-4 323 000	-4 764 000	-4 892 000
Sum renteinntekter og utbytte	-3 369 000	-3 419 000	-4 136 000	-4 323 000	-4 764 000	-4 892 000
Renteutgifter på lån pr. 31.12.2017	4 736 000	4 655 000	3 708 000	4 306 000	5 330 000	5 421 000
Avdrag på lån pr. 31.12.2017	7 732 000	8 127 000	8 574 000	8 576 000	8 578 000	8 580 000

Renteutgifter på låneopptak i øk.planperioden	0	0	485 000	867 000	1 193 000	1 420 000
Avdragsutgifter på lån i øk.planperioden	0	0	680 000	1 419 000	1 914 000	2 393 000
Sum rente- og avdragsutgifter	12 468 000	12 782 000	13 447 000	15 168 000	17 015 000	17 814 000
Netto finanskostnader	9 099 000	9 363 000	9 311 000	10 845 000	12 251 000	12 922 000
Høgda gebyr grunna VA-investeringar 2)	0	0	-402 000	-2 082 000	-2 248 000	-2 265 000
Netto finanskostnader korrigert for gebyr	9 099 000	9 363 000	8 909 000	8 763 000	10 003 000	10 657 000

- 1)** Jf. skriv datert 10.10.2017 frå Kommunalbanken "Budsjettrenter 2018-2021". Renta i 2016 og 2017 er gjennomsnittleg p.t. rente (flytande rente) i Kommunalbanken. Pr. 01.08.2017 er p.t. renta i Kommunalbanken 1,50 %. Pr. 31.12.2017 har kr 15,6 mill. av lånegjelda fast rente. Pr. 31.12.2021 er det berre kr 5,8 mill. som har fast rente. Etter finansreglementet skal låneopptak vere til flytande rente, men eksisterande fasterenteavtalar skal gå ut bindingstida si.
- 2)** Høgda gebyr på grunn av avskrivningar og kalkulatorisk rente på investeringar i VA-anlegg (Vatn og Avløp).

Pensjon

I 2018 er det budsjettert med ein pensjonskostnad på kr 21,2 mill. (inkl. arbeidsgjevaravgift). For 2019, 2020 og 2021 er det budsjettert med hhv. kr 300.000, kr 750.000 og kr 1 mill. meir enn i 2018. Denne høgdinga er mest for å ta høgde for at det vert meir utgiftsføring til "amortisering av tidlegare års premieavvik", jf. akkumulert premieavvik på kr 14 mill. Om det vert ei slik høgding, eventuelt om høgdinga vert større er usikkert (særs usikkert). Pedagogisk personale er innmeldt i Statens Pensjonskasse, alle andre i Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

For å unngå store variasjonar i pensjonskostnaden, er det innført ei ordning som skal jamne ut utgiftsført pensjonskostnad over tid. Denne ordninga, som kom i 2002, har ført til at kommunane dei siste åra har utgiftsført ein lågare pensjonskostnad enn det dei verkeleg har betalt inn i premie. Pr. 31.12.2016 har Seljord kommune i åra 2002-2016 utgiftsført i rekneskapen kr 14,0 (inkl. arbeidsgjevaravgift) mindre enn det som faktisk er betalt inn i pensjonspremie. Dette beløpet skal utgiftsførast ("amortiserast") i åra som kjem. Premieavviket for 2002-2010 skal amortiserast på 15 år, 2011-2013 over 10 år og premieavvik for 2014 og frametter over 7 år.

Flyktningar

Dette er ikkje eit forsøk på å lage eit "flyktningrekneskap", men et oversyn på nokre sentrale inntekter og utgifter med integrering av flyktningar. Vaksenopplæringar har òg ansvar for andre framandspråklege enn flyktningar. På inntektsida må ein òg vere merksam på inntektene via rammetilskotet, til dømes innbyggjartilskot og utgiftsutjamning (der innbyggjarar i skulepliktig alder er viktig) og i inntektsutjamninga (som blant anna vert rekna ut etter

folketal). På utgiftssida ligg det òg andre direkte kostnader (til dømes på økonomisk sosialhjelp) og "indirekte" kostnader som at eksisterande tenesteapparat får fleire brukarar (jf. barnehage, skule, helsestasjon og NAV) innanfor eksisterande budsjettramme.

Hovudpoenget med tabellen er å vise dei store endringane som er i økonomiplanperioden som konsekvens av at det truleg kjem færre flyktningar til Seljord, spesielt samanlikna med dei to siste åra (2016 og 2017). Seljord kommune har fått tilsegn om å ta imot 10 flyktningar i 2018, og det er lagt til grunn at det kjem 10 kvart år i åra deretter. Dette er særst usikkert, det kan vere like sannsynleg at det ikkje kjem nokon. Hausten 2017 var signala frå IMDi at det ikkje kom nokon i 2018 heller. Når det gjeld einslege mindreårige flyktningar (EMF), så er det budsjettert med at dei fem som er her, skal vere her ut heile perioden (til dei er 21 år, i 2018 vert alle fem 17 år). Frå hausten 2018 vert det døgnbemanna tilbodet på bustaden sterkt redusert og tilbodet vert meir bygd opp som miljøarbeid. Det er lite truleg at vi får tilbod om å ta imot fleire einslege mindreårige flyktningar.

Tilskot og utgifter	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2017-2021
Integreringstilskot	13 291 000	13 529 000	11 422 000	9 601 000	8 635 000	-4 656 000
Tilskot EMF 1)	6 050 000	3 848 000	3 848 000	3 848 000	3 848 000	-2 202 000
Framandspråklege	1 901 000	1 870 000	1 342 000	1 125 000	1 125 000	-776 000
Kviteseid kommune	1 403 000	1 390 000	850 000	667 000	0	-1 403 000
Tilskot 1 (ekstratilskot) 2)	0	839 000	839 000	839 000	839 000	839 000
Sum inntekter	22 645 000	21 476 000	18 301 000	16 080 000	14 447 000	-8 198 000
Flyktningkontor 2)	584 000	1 948 000	1 948 000	1 948 000	1 948 000	1 364 000
Introduksjonsordninga	3 964 000	4 301 000	3 399 000	2 322 000	2 010 000	-1 954 000
Etablering	185 000	185 000	185 000	185 000	185 000	0
Alternativt mottak	-158 000	0	0	0	0	158 000
Vaksenopplæring	3 603 000	3 767 000	2 873 000	2 505 000	1 321 000	-2 282 000
Bustad EMF 1)	7 353 000	5 687 000	2 860 000	2 860 000	2 860 000	-4 493 000
Sum utgifter 3)	15 531 000	15 888 000	11 265 000	9 820 000	8 324 000	-7 207 000
Netto inntekt	7 114 000	5 588 000	7 036 000	6 260 000	6 123 000	-991 000

1) EMF = Einslege mindreårige flyktningar.

2) Styrkinga på flyktningkontoret gjeld oppfylging av flyktningar med serskilte behov, jf. tilskot 1/ekstratilskot.

- 3) I tillegg er det i økonomiplanen lagt inn styrking med 40 % stilling på Seljord barneskule og 40 % stilling på Seljord ungdomskule fram til utgangen av skuleåret 2018/2019 og 20 % på helsestasjonen i fem måneder i 2018 (januar-mai). Dette på grunn av det store flyktningmottaket i 2017 på 27 personar, der 17 er born.

Innsparing - Oppfølging av budsjettvedtak i kommunestyresak 97/16 og 8/17

Ansvar/område	2018	2019	Sum	Merknad
116 Personalavd.	160 000	0	160 000	Fjerne medlemskap Sterke-Nils
116 Personalavd.	135 878	30 721	166 599	Fjerne seniortillegg
111 Økonomiavd.	269 709	0	269 709	Reduksjon 40 % stilling
110 Intro.ordninga	172 000	172 000	344 000	Avvikle samarbeidsavtale med Seljord personal om språkpraksisoppfølging
210 Seljord bsk	59 908	95 581	155 489	Reduksjon 20 % stilling (delingstimar)
211 Seljord usk	114 726	160 104	274 830	Reduksjon 15 % stilling (delingstimar) + avvikle kantineordning frå haust 2018.
212 Flatdal skule	29 862	46 144	76 006	Reduksjon 10 % stilling (delingstimar)
332 Psykisk helse/rus	124 600	0	124 600	Reduksjon 20 % stilling
333 Sjukeheimen	495 020	0	495 020	Reduksjon 80 % stilling
337 Heddelitunet	124 300	0	124 300	Reduksjon 20 % stilling
410 Adm/Plan	30 000	0	30 000	Innstramming i budsjett knytt til kurs/opplæring
411 Landbruk	30 000	0	30 000	Innstramming i budsjett knytt til bruk av konsulenttenester
510 Teknisk	60 000	0	60 000	Redusere vedlikehald av kommunale bygg
530 Teknisk	60 000	0	60 000	Redusere vedlikehald av kommunale vegar/kantklypp
Sum (inkl ansvar 110, 27)	1 866 003	504 550	2 370 553	
PO1	565 587	30 721	596 308	
PO2	376 496	473 829	850 325	
PO3	743 920	0	743 920	
PO4	60 000	0	60 000	
PO5	120 000	0	120 000	
Sum	1 866 003	504 550	2 370 553	

Investeringar

Investeringsbudsjettet er hovudsakleg ei realisering av tidlegare politiske vedtak. Det bør i løpet av 2018 vurderast om kommunen skal ha ei øvre grense for kor lang tid det kan gå frå politiske vedtak vert fatta og til dei blir realisert, eller har fastsett tid for realisering, før saka kjem opp til ny politisk handsaming. Eit døme på eit slikt vedtak kan vere ny avkøyring frå E 134 og straumtilførsel til industriområdet som vart vedteke i samband med budsjett 2015 og der det framleis ikkje er fastsett tidspunkt for oppstart. Ein del av investeringsutgiftene kjem som fylgje av eksterne pålegg etter tilsyn, og som fylgje av slitasje eller skade på eksisterande kommunale eigedelar, dvs. "må-oppgåver". Nokre av kostnadene i investeringsbudsjettet er usikre. Fleire av investeringar er relatert til vatn og avlaup (VA) og vert finansiert av innbyggjarane gjennom kommunale avgifter.

Som tiltak i handlingsprogrammet, for å nå målsetjinga om at Seljord skal leggje til rette for meningsfulle kultur –og fritidsaktivitetar for alle, er det vedtatt å planlegge nytt badeanlegg i 2020, dette er ikkje kostnadsberekna og er ikkje med i rådmannen sitt budsjettframlegg.

Detaljar om investeringane går fram av tabell "Budsjettskjema 2A og 2B"

IT – fiberkabel

Det er behov for ein intern fiberkabel mellom kommunehuset og barne -og ungdomsskulen. Dette er kostnadsrekna til kr. 250.000. Investeringa vil føre til reduserte driftskostnader (fiberleige) på kr. 36.000 årleg, og vil redusere framtidige driftskostnader til fiberkabel med omlag kr. 160 000 årleg (auka årleg leigekostnad som fylgje av behov for auka fiberkapasitet).

Seljord vassverk

Sluttsum for investering i nytt vassverk for Seljord sentrum er totalt på kr 560.00. Kostnadene vil bli finansiert gjennom VA-avgiftene.

VA-anlegg på Århus industriområde (inkl. ny brønn.)

Det blei i 2012 løyvd kr. 4.000.000 til etablering av nytt VA nett på Århus. Arbeidet starta opp i 2017. Det er satt av ekstra kr. 400.000 i midlar til konsesjonssøknad og grunnnerverv av ny brønn i 2018. Kostnadene vil bli finansiert gjennom VA-avgiftene.

Nytt avløpsanlegg på Bjørgesida.

Avløpsanlegg på Bjørgesida var planlagt utført i 2009, men vart utsatt inntil vassverket på Eventyrøy var nedlagt. Området på Bjørgesida er eit område som har relativt mange bustadar som bare har utsepp til grunnen, og med plassering så nær vassdrag bør avløpet samlast og førast til reinseanlegg. Kostnad er stipulert til kr. 8.650.000 mill. 8eksklusiv kr 450.000 (bruka i 2017), tiltaket blir finansiert gjennom VAR-avgiftene.

Nytt VA nett til Nordbygdi industriområde.

Kostnadsoverslag for nytt leidningsnett - hovudstrek VA, samankopling av gammalt og ny vassleidning, kryssing av Bygdaråi inkl. pumpestasjon samt forsterkning av vassleidning frå Dyrsakuplassen til Nordgardstangen. Kostnad, like i overkant av kr. 8.000.000, gjer at kostnaden med å framføre vatn og avløp er svært høg sett i forhold til potensielle nye abonnentar.

VA-utbygging til tomt på Vekan

Jamfør tiltak 3.1.8.2 i handlingsprogrammet; Framføring av VA nett til byggeklar tomtegrense gnr 45/bnr254 på Vekan. Seljord kommune har underskrive utbyggingsavtale med fleire utbyggarar på Vekan, dei startar no opp med bygging og då må kommunen føre fram vatn og avløp til tomt som ikkje har tilkoplingsmoglegheit slik dagens infrastruktur ligg. Kostnad er estimert til kr. 300.000.

Trafikktryggleikstiltak.

På same måte som tidlegare år, vert det lagt fram forslag om å vidareføre arbeidet med trafikktryggleik gjennom investeringar i infrastruktur for å medverke til auka tryggleik i den lokale trafikken. Løyvinga nyttast i samsvar med plan for trafikktryggleik. Det er budsjettert med kr 1 mill. årleg. Tilskot frå fylkeskommunen på inntil 60% og mva kompensasjon gjer at den kommunale delen utgjer ca. kr. 320.000 årleg

Skulepakka

Seljord kommune har driftsansvar for 3 skular; Seljord ungdomskule, Seljord barneskule og Flatdal skule. Skulebygga har eit stort behov for naudsynt vedlikehald og modernisering. Dagens og framtidens krav til skulebygga sin funksjon sett opp imot forskrift om miljøretta helsevern i skular er vanskeleg å møte, særskilt for Flatdal skule som no må driftast på dispensasjon frå forskrifta. Det er derfor viktig å få ein total gjennomgang av alle skulebygga og få eit grunnlag for å vurdere moglege framtidige løysingar. Det settast difor av kr. 1.000.000 i 2018 og kr. 25.000.000 i 2020 til eit løftet innan skulesektoren, som vi har kalla *skulepakka*. Det er derfor ikkje lagt opp til mindre investeringskostnader ved nokon av skulane i budsjettet.

Utvikling av aktivitetsområde bak barneskulen

Det er gjennomført eit opprustingsprosjekt ved Seljord bsk i 2017. Dette er delvis finansiert med kommunale midlar og tippemidlar (50/50). Det er ynskjeleg å vidareføre og utvide dette arbeidet med terrengforming av området, innkjøp av leikeapparat og enda betre tilrettelegging for meir aktivitet i friminutt m.m. Kostnad kr. 188.000.

Bu-kollektiv og dagaktivitetssenter og tilbygg til demensavdelinga.

Kommunestyret vedtok Omsorgsplan for Seljord kommune i sak 56/14. Prosessen fram til vedtak om realisering av omsorgsplanen (formannskapet sak 82/2015) er omtala i handlingsprogrammet. Etter gjennomført anbudsprosess i 2017 er den samla brutto kostnadsramma endra til kr. 45.504.610 jfr. k-

styresak 69/17. Investeringsstilskot frå Husbanken og momskompensasjon vil gå til frådrag. Byggearbeida vart starta opp ultimo september 2017 og er avtala ferdigstilt oktober 2018.

Etablering av døgnbemanna bustad for rehabilitering/korttidsopphald ved Nesbukti

Utgreiing av tiltaket er grunngjeven i formannskapssak 70/2017. Bakgrunnen er å auke talet på heildøgns plassar for å styrke sjukeheimskapasiteten på kort sikt og redusere kjøp av sjukeheimsplassar i nabokommunar. Investerings tiltaket er førebels kostnadsrekna til kr. 2.400.000 eks mva.

Bakgrunnen for dette tiltaket er knappheit på sjukeheimsplassar og omfattande leige av plassar i nabokommunar dei siste åra. Dette gjeng ut over opplevd kvalitet på tenestetilbodet for den einskilde brukar og verker også uheldig inn på rehabiliteringsarbeidet. Formannskapet har difor i eige vedtak tidlegare i 2017 bede rådmannen greie ut den aktuelle løysinga i samband med budsjettframlegget.

Tiltaket omfattar enkel ombygging av 3 eksisterande omsorgsbustader til å fungere som ein korttid-/rehabiliteringseining med 4 plassar, organisera under kommunen si heimeteneste. I kostnaden ligg oppsetting av nye enkle skiljeveggar i kvar av endeleilighetane, blende dører samt bygge inn og isolere ein langsgåande svalgang på utsida av bygget heilt inn til sjukeheimen si bygningskropp. I summen ligg også utgifter til mindre endringar av el-anlegg og ventilasjon, samt kr. 100 000 til arkitekt/konsulent og kr. 100.000 til inventar og utstyr.

På grunn av kommunen sin økonomiske situasjon, blir dette tiltaket er ikkje lagt inn i rådmannen sitt budsjettframlegg, men vil bli jobba vidare med å realisere i samband med kommunedelplanen for helse og omsorg.

Ny turveg og oppfylling av masse ved Nesbukti.

Detaljreguleringsplan langs Lomodden og Nes vart vedteken av kommunestyret i sak 85/15. Reguleringsarbeidet omfattar mellom anna oppfylling av masse og etablere ny turveg i området. Opparbeiding av turveg og park ved Nesbukti blir utsatt i påvente av grunnnerv. Kostnaden er høgare enn estimert i budsjett 2016 - summen aukast til kr. 2 500 000 og tiltaket er planlagt gjennomført i 2018.

Grunnerverv av areal ved Nesbukti.

Jamfør kommunestyrevedtak 84/16; Forhandlingsmøte om grunnnerverv for bu-området og turveg i Lomodden gjennomførast 30.11.17. Kostnad for sjølve grunnnerverv er gjenstand for forhandling, det er satt av midlar for juridisk bistand til å gjennomføre vedtaket. Det er satt av midlar for å gjennomføre skjønnsespropriasjon dersom naudsynt. Kostnad for sjølve grunnnerverv er ikkje kjent, men det er gjennomført taksering av eigedommane, og forventa kostnad er i storleik kr. 4.000.000, for sjølve grunnnervervet.

Breibandutbygging Manndal - Langlim

Jamfør formannskap sak 36/17: "Seljord kommune søker om tilskot til vidare utbygginga av breiband etter prioriteringa som er lagt fram i saka. Tiltaka må finansierast med eigendel og eventuelt dugnad ved sida av offentleg støtte." Seljord kommune har fått positivt svar på søknad om 400.000,- til utbygginga, det står då att kr 250.000 som kommunen sin eigendel.

Nyskapande aktivitetsarenaer Labyrint

Jamfør tiltak 2.4.1.2 og 3.1.4.1 i handlingsprogrammet; Kommunalt bidrag til bygging av labyrint, jamfør tiltak 2.4.1.2 og 3.1.4.1 i handlingsprogrammet. Administrasjonen tek atterhald om bidrag i storleik 4.000.000,- eks mva frå Kulturdepartementet for finansiering av tiltak. Det vil bli søkt om å redusere kommunens eigendel gjennom fleire søknader til andre instansar i 2018. Sum satt av til investeringa er kr 5.000.000 inkl. mva. *Det er ikkje funne rom for kommunal eigenandel i budsjettet. Administrasjonen vil arbeide vidare med å redusere den kommunale eigenandelen og koma attende med saka til politisk handsmaning når dette er nærare avklara.*

Nytt inventar Seljord Bibliotek.

Nye lokaliteter for Seljord bibliotek gjev behov for nytt inventar, grunna sein innflytting blir noko av summen som vart løyva til investeringa i 2017 flytta til 2018. Kr 200.000.

Meirope og sjølvbetent Bibliotek

Jamfør strategi 2.3.2 i samfunnsdelen; Det er stor forventning blant publikum til at biblioteket får utvida opningstid etter flytting til Granvin, men det er ikkje mogeleg utan auka personalresursar. Eit alternativ er å opne for auka tilgang til biblioteklokalet gjennom ordning med meirope bibliotek og løysing for sjølvbetening. Dette er tilbod som er tatt i bruk fleire stader og erfaringane er gode. I bygge- og flytteprosessen er det lagt til rette for at biblioteket, med nødvendig utstyr, enkelt kan innføre meirope i Seljord også. Kostnad er kr. 137.500.

Riving av gammalt Bibliotek og opparbeiding av parkering og grønt anlegg

Jamfør formannskapsvedtak sak 68/17: "Dagens bibliotekbygg del av gnr. 44/ bnr. 25 Nedrebøen skal rivast så snart biblioteket har flytta til Granvin. Område skal utviklast til grøntområde og nye parkeringsplassar. Kostnad for riving og opparbeiding av parkering/grøntområde skal leggjast fram i samband med budsjetthandsaminga for 2018." Kostnad er estimert til å vere kr. 625.000 inkl. mva

Prosjektering turvegbru over Vallaråi 2019

Jamfør tiltak 3.1.7.3 i handlingsprogrammet; Seljord kommune har i lang tid jobba med ferdigstilling av turveg trasse frå Dyrsakuplassen til Sjøormtårnet. Det står at å prosjektere ei gangbru over Vallaråi. Estimert sum er kr. 250.000.

Ny avkøyring til industriområdet i Nordbygdi.

Reguleringsplanen for Nordbygdi (vedteke 11.06.09) legg opp til å utvikle industriområdet mellom elva og E 134 i Nordbygdi. For å realisere dette må det lagast ny avkøyring frå E 134 og ny straumtilførsel. Dette er kostnadsrekna til om lag kr. 5.000.000. inkl. mva., og ein sum på kr. 3.500.000 mill. inkl. mva. vart vedteke som ein del av investeringsbudsjett for 2015. Summen aukar ettersom tiltaket ikkje er gjennomført, samt at nye kostnadsberekningar er lagt til grunn.

Kompressor til fylling av pusteluft for Røykdykkerar

Jamfør tiltak 3.3.2.3 og 3.3.3.1 i handlingsprogrammet; Brannvesenet er i dag avhengig av at det er folk på jobb på Sundsbarm kraftstasjon for å få fylt pusteluftflasker, noko som er ei dårleg løysing ved brannar eller ulukker på natt / helg. Ein kan risikere at det ikkje er folk til stades som kan fylle flasker. Alle brannstasjonar bør ha eigen kompressor for fylling av pusteluft i eit beredskapsperspektiv. Kostnad er estimert til kr. 125.000.

Ny ATV til Seljord brannvesen

Seljord Kommune er ein langstrakt kommune med mykje spreidd busetnad og mange hytter som også ligg spreidd utover i kommunen. Seljord kommune får også om eit par år ein av Noregs lengste tunellar som kommunen må handtere med tanke på ulykker og brannar. Ved hendingar ute i terrenget (hyttebrann, skogbrann, kratt og grasbrann og andre ulykker) er kommunen avhengig av frivillige og at private stiller opp med sitt utstyr. Det er også slik at meir nedbør / flaum vil gje oss større utfordringar og fleire oppgåver i åra som kjem.

Ein ATV vil vere til stor hjelp i utrykking. Dette vil gjere brannvesenet i stand til å komme raskare ut med tungt utstyr i terreng, og vil vere eit nyttig verktøy for beredskapen i kommunen. Kr. 225.000 til ATV til Seljord brannvesen er ikkje tatt med i rådmannen sitt budsjettframlegg.

Ny båt til Seljord brannvesen

Jamfør tiltak 3.3.2.3 og 3.3.3.1 i handlingsprogrammet; Brannvesenet har pr. i dag ikkje eigen båt, og ein er difor avhengig av lån og leige. Kommunen har bygd nytt vassverk med Seljordsvatnet som vasskjelde. Dette vil sei at dersom ei uønska hending skulle skje, med fare for forurensing og liknande, har ikkje kommunen båt til å t.d ta prøver, legge ut lenser eller iverksette andre tiltak. Dersom ei ulykke skulle skje på eller langs vatnet, er Brannvesenet avhengig av å låne båt for å kunne starte iverksetting av livreddande innsats. Kostnad er estimert til kr. 150.000.

Budsjettvedtak kommunestyresak 97/16 - Ny framskutt enhet 2019

Budsjettvedtak 2017 stadfester: " Brannvesenet - Framskutt enhet. Krava til utstyr og kompetanse er i endring, brann og redningstenesta i kommunen må møte desse endringane til beste for innbyggerane og tilreisande. Eit eksempel på ei slik utfordring er Mælefjelltunellen. Den vil krevja mykje av den lokale redningstenesta, både når det gjeld utstyr og kompetanse. Det er difor viktig at den kommande ROS analyse for brannvesenet vert gjennomført på ein

grundig måte. Brannmannskapa har i innspel til budsjett peika på behov for ein framskutt enhet, saka er omtala i tiltak rådmannen ikkje har funne rom for i budsjettet. Posisjonpartia meiner dette er eit godt innspel og ber difor rådmannen ta dette med seg inn i arbeidet med ROS analysa, med tanke på å få tiltaket inn i budsjettet for 2018". ROS-analisa er ikkje ferdigstilt så rådmannen rår til at dette blir vurdert i 2018, for så og bli del av budsjett 2019. Kostnad er estimert til kr. 1.062.000.

FKB - kartleggingsprosjekt - kommunalt bidrag 2018

Kommunen sin del av nytt FKB - kartleggingsprosjekt av større områder i samband med planlegging for nye E134 trase, samt kartlegging av resterande tettbygde områder krev eit kartleggingsprosjekt gjennom geovekst. Prosjektet vil truleg gå over tre år, 2017 og 2018, med ferdigstilling i 2019. Kostnaden fordelast med kr. 150.000 årleg i tre år, totalt kr. 450.000.

Budsjettskjema 2 B syner ein samla oversikt over investeringstiltak i budsjett 2018 og i økonomiplanperioden jf. side 36.

Investeringsstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg

Tiltak	2018	2019	2020	2021
Etablering av døgnbemanna bustad for rehabilitering/korttidsopphald ved Nesbukti	3.000.0000			
Prosjektering turvegbru over Vallaråi 2019	250.000			
Nyskapande aktivitetsarenaer Labyrint	4.000.000			
ATV til Seljord brannvesen	225.000			
Lagerplass og vognskjul til barnevogner	153.000			

Programområde 1 Sentraladministrasjon og fellesutgifter/-inntekter

Ansvar 100 – Folkevalde

Politikargodtgjersla er auka som fylgje av lønsvekst. Sidan det ikkje er val i 2018, er kostnadane til val tatt ut av budsjettet for 2018 og lagt inn igjen i 2019 og i 2021. Det er budsjettera med støtte til dei politiske partia, dette er ei frivillig ordning. Ordinær partistøtte kjem over statsbudsjettet.

Ansvar 101 – Kontrollorgan mm.

Budsjettet omfattar utgifter til kommunal revisjon og drift av kontrollutvalet og er i samsvar med kontrollutvalet si innstilling til kommunestyret for budsjettåret 2018.

Ansvar 110 – Rådmannskontor og fellestenester

Budsjettet omfattar drift av rådmannskontoret og ei rekke fellesfunksjoner i kommunen. Budsjettet tek høgde for vidareføring av dagens nivå, med mindre justeringar på bakgrunn av erfaringstal i 2017. Budsjettet til flyktingtenesta var tidlegare ein del av ansvar 110, dette er nå tatt ut og lagt til ansvar 205 Integrering og vaksenopplæring. Kr 9.000 i støtte til Senter for seksuelle overgrep i Telemark og kr 5 000 i driftstilskot til stiftinga Amatheia – veiledningsteneste for gravide er ikkje vidareført.

Ansvar 111 – Økonomiavdelinga

Budsjettet gjeld drift av økonomiavdelinga. Fastlønns budsjettet er redusert med 40 % stilling som fylgje av uløna permisjon og gradert pensjon. Dette er lagt inn som innsparing/reduert ramme i budsjettet. Kostnadene til Midt-Telemark Arbeidsgiverkontroll aukar med kr 57.000 i 2018 i tillegg er det budsjettert med kr 250.000 (overslag) til alminneleg omtaksering av verk og bruk og kr 1,5 mill. (overslag) til taksering av alminneleg eigedomsskatt.

Ansvar 112 – IT

Budsjettet omfattar drift av IKT innan alle avdelingane. Ein stor del av budsjettet går til driftsavtale med ekstern driftsoperatør, aspiT. Gjeldane kontrakt går ut i 2018 og ny anbodskonkurranse vil bli avslutta våren 2018, kostnadane til ny driftsavtale er vidareført på same kostnadsnivå som eksisterande avtale, men med kr 250.000 til oppstartsprosjekt som fylgje av ny driftsavtale. I tillegg til driftsavtala er det budsjettera med kostnader til lisensar og andre vedlikehaldsavtaler på ei rekke fagsystem innan arkiv, økonomi, skatt, helse, skule, pleie og omsorg, sosial, kart og oppmåling mm. Det er behov for å få på plass eit system for utskifting av gamle datamaskiner ut i frå ei forventa levetid på 5 år, dette vil ha ein meirkostnad på omlag kr 230.000 årleg, denne auka er ikkje tatt med i budsjettet.

Det er budsjettet med kr 150.000 til digitalisering, jamfør k.-styresak 29/17 og punkt 1.3.1.2. i handlingsprogrammet "Få på plass ein overordna strategi for digitalisering." Det er ikkje tatt høgde for ev. fylgjekostnader av dette arbeidet.

Ansvar 113 – Telefon

Budsjettet omfattar i hovudsak kostnader knytt til abonnement og teletrafikk. Seljord kommune er med på rammeavtale på telefoni gjennom BTV-samarbeidet (Buskerud, Telemark, Vestfold).

Ansvar 114 – Forsikringar

Budsjettet omfattar kommunens forsikringar. Kommunen har inngått forsikringsavtaler gjennom forsikringsmeklaren Pareto. Kommunen har kommunal ansvarsforsikring, tingforsikring, gruppeliv, yrkesskade, barneulykke og forsikring av motorvogner i forsikringsselskapet Protector Forsikring. Reiseforsikring er i Europeiske reiseforsikring. Budsjettet for 2017 er vidareført.

Ansvar 116 – Personalavdelinga

Budsjettet omfattar drift av personalavdelinga med ekspedisjon og arkiv, samt administrasjonslokale. Ansvaret omfattar også bedriftshelsetenesta, og andre felles kostnader som til dømes opplæringsplan og felles velferdstiltak for tilsette.

Merkantil avdeling er organisera slik at ekspedisjonen skal vere bemanna kvar dag mellom klokka 09 og 14. Kommunens telefontid er tilpassa dette, men stillingsprosenten til servicemedarbeidaren er litt for liten til å dekkje heile opningstida. Det er derfor lagt inn ei auke på 6,67 % stilling, lik at denne dekkjer opningstida då telefonen og ekspedisjonen er open for publikum.

For å yte innbyggjarar, besøkande og tilsette best mogleg service, foreslår merkantil avdeling at ein kjøper inn ein informasjonsskjerm til å henge opp i resepsjonsområdet. Dette er ikkje med i rådmannen sitt budsjettframlegg, men vil bli vurdert i samband med vurdering av servicetorg, jamfør handlingsplanen punkt 1.3.2.3.

Tilsette i Seljord kommune har eit tilskot på kr 5.000 kr frå og med det året dei fyller 60 år, eit såkalla seniortillegg. Hensikta med tillegget var i si tid å stimulere tilsette til å stå lengre i jobb, i tråd med HTA § 3.2.3, men tiltaket har truleg utspilt si rolle som verkemiddel i den samanheng. Tillegget vert derfor fjerne frå 01.03.18 med heilårs verknad frå 2019.

Kommunestyret vedtok i 2011 at tilsette i Seljord kommune i større enn 25 % stilling, som eit personalgode og HMS-tiltak, skulle få dekt halve årsabonnementet ved Streke-Nils treningssenter på Granvin. Tilbodet har vorte nytta i gjennomsnitt av omlag 80 tilsette kvart år. Eit kutt i dette tilskotet vil gje ei innsparing på kr 167.000, ut frå eit medlemstal på 76 kommunale deltakarar.

Ansvar 125 – Nav kommune

Budsjettet byggjer på vidareføring av dagens nivå samt erfaringstal i 2017. Gjeldsrådgjevaren (60 % stilling) er tilsett i Seljord kommune, men er eit spleiselag med resten Vest-Telemark kommunane (kostnad fordelt etter folketal). NAV har peika på behovet for auka ressurs til gjeldrådgjevar, men det føreligg ikkje noko semje i Vest-Telemark om ei slik auke. I tillegg er det usikkerheit knytt til framtidig organisering av NAV-Seljord, og framtidig organisering vil påverke behovet for auka kommunale ressursar til NAV.

Ansvar 130 – Kyrkjelege føremål

Budsjettet omfattar overføringar til Seljord kyrkjelege fellesråd på kr 3.867.000 og kr 327.000 til andre trdomssamfunn.

Ansvar 150 – Tilleggsøyvingar

Budsjettet inneheld ein lønsreservepost på kr 2.733.000 som skal finansiere lønsoppgjeret i budsjettåret (med verknadsdato 01.05.2018). Tilleggsøyvingar til disposisjon for formannskapet (kr 120.000) og for ordførar og rådmann (kr 30.000) er vidareført på lik linje med tidlegare år.

Ansvar 199 – Avskrivingar

På dette ansvaret vert avskrivingane på anleggsmidla ført. Avskrivingane i økonomiplanperioden er stipulert til kr 12.325.000 kvart år. I kommunerekneskapen får ikkje avskrivingane nokon resultateffekt i driftsrekneskapen, men verdien av anleggsmidlane vert nedskriven i balanserekneskapen (med kr 12.325.000 mill. kvart år).

Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg

Tiltak	2018	2019	2020	2021
PO 1 – Prioritet: IT-utstyr, behov for auka budsjettpost til mellom anna utskifting av gamle datamaskiner	230.000	230.000	230.000	230.000
PO 1 – Prioritet: Innmelding i OKOS (opplæringskontoret for off. sektor) som legge til rette for god oppfølging av lærlingar	69.000	69.000	69.000	69.000
PO 1 – Prioritet: Auke med ein ny lærling frå 2018.	38.000	150.000	151.000	151.000
PO 1 – Prioritet: Gjeldsrådgjevar, Seljord kommune sin del av auke 40% stilling	50.000	50.0000	50.000	50.000
PO 1 - Informasjonsskjerm til resepsjonsområde, innkjøp gjeld skjerm mini pc som mater skjermen + årleg driftskostnader	9.000	1.000	1.000	1.000

Programområde 2 Skule og oppvekst

Innleiing

Etterkvart som dei relativt store barnekulla frå barnehagen har starta i skulen har dette ført til større press på tenestene i skulen, særleg i sentrum. Det er difor viktig at skulane no får utvida økonomisk ramme til å møte eit auka behov for klassedelingar, delingstimar, oppfølging av framandspråklege elevar, samt nye krav som blir stilt til skule og skuleleiing. I budsjett 2018 er det lagt til grunn ei konsekvensjustert økonomisk ramme kr. 2.900.000 større enn i 2017. Behovet for utvida ramme er varsla frå kommunalsjefen i fleire omgangar, sist ved budsjettkontrollen 9.11.2017. Det er etablert eit høgare driftsnivå ved skulane frå nytt skuleår 2017/18 og dette får heilårseffekt i 2018. Det varsla meirforbruket for heile programområde 2 i 2017 er rekna til kr. 500.000. Dette "reduerte" meirforbruket i 2017 skuldast i hovudsak meirinntekter grunna auka busetting av flyktningar. Gjennom fleire år har skulane meldt om vanskar med å halde seg innanfor budsjettramma, meirforbruk har i fleire år blitt kompensert ved auka inntekter som t.d. sjukepengar og andre inntekter. I 2018 er det behov for å justere dette **etterslepet** på driftsramma for skulane. Behovet for utvida ramme fordelar seg slik:

Seljord barneskule: Kr 844.000 kr i 2018. 40 % auke i lønsutgifter for elevar med framandspråkleg bakgrunn utgjer kr 244.000, reduserte inntekter grunna færre fosterplasserte elevar kr 119.000, utgifter til klassedeling/delingstimar utgjer kr 481.000.

Seljord ungdomsskule: Utvida ramme kr 1.242.000 i 2018. Auka utgifter til skuleskyss kr 140.000, 40 % auke i lønsutgifter for elevar med framandspråkleg bakgrunn utgjer kr 244.000, reduserte inntekter grunna færre fosterplasserte elevar kr 82.000, auke utgifter spesialundervisning rekna til om lag ei stilling, kr 776.000 inkl. sosiale kostnader. Det er forventa reduksjon av timar til spesialundervisning frå hausten 2018. Dette vil få positiv effekt seinare i økonomiplanperioden.

Flatdal skule: Kr 854.000 i 2018. Reduksjon av inntekter i 2018 utgjer kr 491.000. Auka behov oppfølging av enkeltelevar (assistent) utgjer om lag 70% stilling, kr 363.000. Det er forventa at skulen vil ha eit redusert behov for spesialpedagogisk oppfølging seinare i økonomiplanperioden.

Seljord kommune har brukt minst pengar av kommunane i VT på barn i skulealder 6-15 år dei siste åra. Denne manglande prioriteringa har ført til slitasje og frustrasjon hos tilsette og ei bygningsmasse som er delvis nedslite. På Flatdal skule er det behov for store investeringar og opprusting av skulebygget. I sentrum er det behov for opprusting i delar av bygningsmassen. "Skulepakka" som er lagt inn i investeringsbudsjettet er ein konsekvens av dette.

Det er ikkje lagt fram forslag om endring av skule- eller barnehagestruktur i budsjett 2018. Elev- og barnetalet i Seljord kommune har endra seg ein god del dei siste fem åra og det kan vere gode grunnar til å vurdere og drøfte om strukturen er tilpassa framtida sine skule- og barnehagebehov. Men ein legg til

grunn at kommunestyret sitt vedtak 30. mars 2017 i sak 23/17, rammetimetall for skulane 2017/18, ligg fast også i neste økonomiplanperiode: *"Rammetimetall til skulane blir fordelt slik det går fram av saksframstillinga. Med tilvisning til formannskapsvedtak 9/17 ynskjer kommunestyret å presisere at det ikkje er ønskeleg med ei geografisk strukturvurdering."*

Ansvar 200 - Undervisningskontoret

Ansvarsområdet inneheld utgifter og inntekter administrert av undervisningskontoret. Driftsnivået vidareført som i 2017. Årskostnad for kjøp av tenester frå Vest-Telemark PP-teneste er justert grunna auke elevtal i grunnskulen.

Ansvar 205 – Avdeling for integrering og vaksenopplæring

Programområde 2, skule og oppvekst, har etablert ei ny avdeling, Avdeling for Integrering og Vaksenopplæring, frå og med 1.9.2017. Avdelinga har ansvar for dei einslege mindreårige, vaksenopplæringa og flyktingtenesta. Ny organisering og samling av tenestene har vore naudsynt grunna stor auke av busetting av flyktingar dei siste to åra. Det er og etablert eit samarbeid med Kvitesid kommune om Vaksenopplæring for deltakarar i Introduksjonsprogrammet i begge kommunane. Busetting av flyktingar er viktig for å oppretthalde folketallet i Seljord kommune. I 2016 og 2017 har kommunen busett om lag 48 flyktingar, eit rekordhøgt tal. Auka busetting kjem parallelt med at talet på nyfødde seljordingar er lågare enn tidlegare år. Nye framandspråklege barn til bygda kompenserer for denne nedgangen.

Samla sett er altså busetting av flyktingar viktig for positiv folketalsutvikling, utvikling av nye arbeidsplassar og for rammeoverføringar/inntekter til Seljord kommune. Det er likevel grunn til tru at det vil bli store endringar i busettingsarbeidet dei neste åra. "Flyktingestraumen" til Noreg er dramatisk endra, frå rekordhøge tal i 2016 til historisk låge tal i 2017. Det ser no ut til å vere politisk fleirtal for å avgrense mottak av flyktingar.

Dei neste åra vil det truleg vere kvoteflyktingar som blir fordelt ut til kommunane. Seljord kommune er, som ein av få småkommunar, oppmoda om busetting av inntil 10 slike flyktingar i 2018. Kva som skjer seinare i økonomiplanperioden er usikkert. Redusert busetting vil ramme det høge driftsnivået vi har etablert i 2017 og tenestene må gjennom store omstillingar for å balansere utgiftene med inntektsnivået i åra framover. Frå hausten 2018 legg ein til dømes til grunn at bustad for dei einslege mindreårige blir lagt ned. Talet på tilsette vil bli redusert frå 9,2 stillingar i 2017 til i overkant av 1 stilling i 2019. Ungdommane må flytte ut i hyblar og vil få oppfølging av miljøarbeidarar ved flyktingtenesta. Reduksjon av talet på flyktingar i perioden 2018 til 2020, vil og føre til redusert aktivitet ved Vaksenopplæringa i økonomiplanperioden. For den nye avdelinga vil 2018 og resten av økonomiplanperioden bli prega av endringar og omstillingsarbeid.

Ansvar 210 – Seljord barneskule

Skulen opplever driftsnivået som såpass lågt at det er krevjande å følgje opp den einskilde elev slik det er lagt til grunn i planverk, lov og forskrifter. I opplæringsloven § 8-2, 2. ledd går det fram at *"Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg"*.

Kostnadene ved fleire klassesdelingar dei siste åra har ført til reduksjon av talet på delingstimar ved skulen. Det inneber at det blir mindre ressursar til ekstra styrkingstiltak og mindre tid til oppfølging av enkeltelevar. Auka overføringar og statleg satsing på tidleg innsats blir ramma av at den kommunale ressursinnsatsen blir mindre per elev. Det som skulle ha vore ei satsing til tidleg innsats blir såleis i liten grad realisert.

Det er lagt inn auke i driftspostar til lærebøker og IKT-utstyr. Det er innarbeidd 40 % styrking av ressursar til særskilt språkopplæring for framandspråklege elevar. Tilsvarende auke er lagt inn på ungdomsskulen. Det bli no etablert ei språkklasser der elevar frå begge skulane kan få delar av opplæringa si i tillegg til ordinær opplæring i klasse.

Forventningar til skulen etter kapittel 9a, elevane sitt fysiske og psykososiale skulemiljø, har ført til betydeleg større arbeidsoppgåver for rektor dei siste åra. Stillingsressurs for rektorane blei auka i 2017. Seljord ungdomsskule har rektor med 80 % administrasjon og det er ynskjeleg å auke denne til 100 %.

Ansvar 211 – Seljord ungdomsskule

Driftsnivået i 2018 er vesentleg auka. Dette skuldast mellom anna positiv elevtalsutvikling ved skulen, samt betydeleg større oppgåver med framandspråklege elevar som har kome dei siste åra. Frå og med nytt skuleår 2018/19 er det lagt til grunn reduksjon av 100 % lærarstilling og 80 % assistentstilling grunna redusert behov for spesialundervisning. Det er innarbeidd 40 % styrking av ressursar til særskilt språkopplæring for framandspråklege elevar i 2018. Tilsvarende auke er lagt inn på barneskulen. Det blir no etablert ei språkklasser der elevar frå begge skulane kan få delar av opplæringa si i tillegg til og/eller fram til dei kan ta del i ordinær opplæring i klasse.

Forventningar til skulen etter kapittel 9a, elevane sitt fysiske og psykososiale skulemiljø, har ført til betydeleg større arbeidsoppgåver for rektor dei siste åra. Stillingsressurs for rektorane blei auka i 2017. Seljord ungdomsskule har rektor med 70 % administrasjon og det er ynskjeleg å auke denne til 100 %, jf. tiltak utanfor ramma.

Ansvar 212 – Flatdal skule

Flatdal skule er den avdelinga/bygget i programområde 2 med størst behov for vedlikehald og opprusting. Dei siste åra har det vore mykje foreldredugnad for å ta vare på skulebygget, noko Seljord kommune set stor pris på. Men gjennomgang av bygget med hovudverneombod og teknisk etat viser at bygget truleg ikkje tilfredsstillar krava etter forskrift om miljøretta helsevern. Det inneber at kommunen bare kan ha drift i bygget etter dispensasjon. Ein må leggje til grunn at ein må investere i eit nytt skulebygg eller totalrenovere eksisterande bygg i løpet av dei nest tre åra. Ein rår til at det blir etablert ei plangruppe som vurderer behov og kostnader, jamfør investeringsbudsjettet

Ansvar 220 – Heddeli barnehage

Det er rekna utgifter til løn ut i frå personaldekninga ved inngangen til 2018, 312 plassar i bruk i veka/ 64 plassar i bruk om dagen/ om lag 52 barn i barnehagen etter hovudopptak. Det er sidan hausten 2017 innarbeidd 5 % ressurs i alle barnehagane til rettleiing av m.a. nytilsette. Det er krav til slik rettleiing for tilsette i skule og barnehage. Frå og med hausten 2018 blir det lagt til grunn 300 plassar i veka/60 plassar i bruk, jf. vedtatt bemanningsplan frå 2017. Dette utgjør ei stillingsreduksjon frå hausten 2018 tilsvarende 60% stilling.

Grunna ferieavvikling, studiar, permisjonar, sjukdom, sjuke barn m.m. er ein ofte underbemanna i høve til gjeldande politisk vedtatt bemanningsplan. Dette sjølv om ein har 100 % vikarressurs. Det er også i år ynskje om auke av vikarressurs i barnehagane, men utan at det er funne rom for slik auke. Det er signalisert frå sentrale styresmakter at ein ynskjer ein nasjonal bemanningsnorm, utan at dette er konkretisert utover at 50 % av dei tilsette skal vere barnehagelærarar og at grunnbemanninga skal vere forsvarleg. Lokalt i Seljord har vi om lag 60 % dekning av barnehagelærarar. Det ser ut til at det er låge fødselstal i Seljord kommune i 2017. Tendensen med færre fødte barn vil etterkvart føre til mindre press på barnehagane i sentrum.

Ansvar 221 – Tussejuv barnehage

Det er rekna utgifter til løn ut i frå personaldekninga ved inngangen til 2018, samt 360 plassar i veka/72 plassar om dagen/om lag 58 barn i barnehagen etter hovudopptak. Det er innarbeidd 5 % ressurs i alle barnehagane til rettleiing av m.a. nytilsette. Det er krav til slik rettleiing for nytilsette i skule og barnehage. Bemanning av barnehagane er regulert av barnehagelova og på dagar med mykje fråvere kan ein risikere at barnegruppene er underbemanna i høve til bemanningskrav, jf. budsjettkommentar under Heddeli barnehage. Auke i fast vikar fører til reduserte utgifter til tilfeldige vikarar og er positivt for miljøet og kvaliteten i barnehagen. Det ser ut til at det er låge fødselstal i Seljord kommune i 2017. Tendensen med færre fødte barn vil etterkvart føre til mindre press på barnehagane i sentrum.

Ansvar 222 – Flatdal barnehage

Det er rekna utgifter til løn ut i frå personaldekninga ved inngangen til 2018, tilsvarande 120 plassar i bruk i veka/ 24 plassar om dagen/om lag 20 barn om dagen etter hovudopptak. Det er innarbeidd 5 % ressurs i alle barnehagane til rettleiing av m.a. nytilsette. Det er krav til slik rettleiing for tilsette i skule og barnehage. Det ser ut til at det er låge fødselstal i Seljord kommune i 2017. Tendensen med færre fødde barn vil etterkvart føre til mindre press på barnehagane i sentrum. Flatdal barnehage har fortsatt fleire søkjarar enn det er plass.

Ansvar 223 – Åmotsdal barnehage

Det er rekna utgifter til løn ut i frå personaldekninga ved inngangen til 2018, samt 105 plassar i bruk i veka/ 21 plassar om dagen/om lag 15 barn om dagen etter hovudopptak for 2017/18.

Drift i hovudsak vidareført som i 2017.

Det ser ut til at det er låge fødselstal i Seljord kommune i 2017. Tendensen med færre fødde barn vil etterkvart føre til mindre press på barnehagane i sentrum. Frå hausten 2018 vil 5 barn frå Åmotsdal barnehage starte i skulen i Flatdal. Da er det grunn til å tru at det bare vil vere om lag 8-9 barn i barnehagen frå august 2018.

Ansvar 230 – Kulturskulen

Det er rekna utgifter til løn ut i frå personaldekninga ved inngangen til 2018. Drift vidareført som i 2017.

Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg

Tiltak	2018	2019	2020	2021
PO 2 - Prioritet 1: Auke leiarressurs rektor ungdomsskulen med 30%, jf. strategi 1.3.6 og tiltak 1.3.6.1 i handlingsprogram for Seljord kommune.	80.000	192.000	192.000	192.000
PO 2 - Prioritet 2: Auke leiarressurs rektor barneskulen med 20%, jf. strategi 1.3.6 og tiltak 1.3.6.1 i handlingsprogram for Seljord kommune.	53.000	128.000	128.000	128.000
PO 2 - Prioritet 3: Elevgarderobe barneskulen, jf. strategi 2.1.2 og tiltak 2.1.2.2 i handlingsprogram for Seljord kommune.	162.000			
PO 2 - Prioritet 4: Digitalt samarbeid skule/bhg-heim, jf. strategi 2.1.2 og tiltak 2.1.2.6 i handlingsprogram for Seljord kommune.	80.000	25.000	25.000	25.000
PO 2 - Prioritet 5: Deltaking i Ungt entreprenørskap Telemark (UE), jf. strategi 2.1.2 og tiltak 2.1.2.9 i handlingsprogram for Seljord kommune.	35.000	35.000	35.000	35.000
PO 2 - Prioritet 6: Samarbeid og kjøp av tenester Den økologiske hagen, jf. strategi 2.1.2 og tiltak 2.1.2.4 i handlingsprogram for Seljord kommune.	50.000	50.000	50.000	50.000

PO 2 - Prioritet 7: Kjøkkenhjelp i Tussejuv barnehage, jf. strategi 2.1.3 og tiltak 2.1.3.2 i handlingsprogram for Seljord kommune.	66.870	159.962	159.962	159.962
PO 2 - Prioritet 8: Kjøkkenhjelp Heddeli barnehage, jf. strategi 2.1.3 og tiltak 2.1.3.2 i handlingsprogram for Seljord kommune.	66.870	159.962	159.962	159.962
PO 2 - Prioritet 9 : Kjøkkenhjelp Flatdal barnehage, jf. strategi 2.1.3 og tiltak 2.1.3.2 i handlingsprogram for Seljord kommune.	32.780	79.981	79.981	79.981

Programområde 3 Helse og omsorg

Ansvar 310 – Legetenester

Legetenester omfattar drift av legetenesta inkl. legevakt. Kommunen har 3,8 legeårsverk pluss to turnuslegar.

Det er lagt inn som eige tiltak 20 % auke i stilling som sjukepleiar/hjelpepersonell ved legekontolet. Det er også lagt inn ei forventa auke i statlege refusjonar som fylgje av at 2 av legane vert ferdige spesialistar i allmennmedisin i 2018. Denne inntektsauken meir enn finansierar utgifta til den aktuelle stillingsauken.

Ansvar 311- Legevakt

Seljord og Kviteseid har felles legevakt på ettermiddag, kveld og helg. Frå 1. juli 2017 vart det etablert eigen legeberedskap på natt, som fylgje av at Notodden omorganisera si legevakt frå same tid. Seljord og Kviteseid kjøper difor no berre telefoneneste på natt frå Notodden.

Etter vedtak i kommunestyra i Vest-Telemark (med unnatak av Nissedal og Fyresdal som nyttar legevakta i Arendal) har det vore gjennomført ei utgreiing av mogelegheiter for legevaktsamarbeid mellom kommunane, noko som ville vore økonomisk gunstig. Det interkommunale utgreiingsarbeidet har ikkje gjeve noko resultat. Ny akuttmedisinforordning stiller auka krav til kompetanse på legevakt, og krav om spesialist i bakvakt der vakthavande lege ikkje har naudsynt kompetanse. Særleg grunna kravet til ny bakvaktsordning frå 1. mai 2018, vil utgiftene til legevakt auke neste år. Det er grunn til å tru at ein vil få noko statstilskot til dette føremålet også i 2018, som kan redusere kommunens netto utgiftsauke. Dette er teken høgde for i budsjettframlegget.

Den nye avtale med Notodden legevakt om telefon/svarteneste på natt har blitt dyrere enn etter den gamle ordninga. Det har difor vore drøfta i samarbeidsrådet for legevakta, etablering av ein lokal svarteneste på natt organisera som ein beredskapsvaktordning for sjukepleiar med heimevakt. Etter ein foreløpig vurdering trur ein at dette bære blir ein billigare løysing og ein kvalitativt minst like god ordning den me har i dag med Notodden. Tiltaket er førebels lagt inn med verknad fyst frå 2019 grunna eit års oppseiingstid på avtale med Notodden. Det vil likevel vere rett å gjere ein nøyare kostnadsvurdering kring tiltaket samt ei ROS-analyse for å kvalitetssikre vurderingane. I samband med det vil det også bli fremma ei sak til politisk handsaming.

Ansvar 311 - Fysioterapiteneste

Kommunen har ein fysioterapeut i 100 % stilling, turnuskandidat i 100 % stilling og driftsavtale med privatpraktiserande fysioterapeut i 100 % stilling. Kommunen mottar fastlønstilskot for kommunal fysioterapeut og turnuskandidat. Privatpraktiserande fysioterapeut mottar årleg driftstilskot frå kommunen. Driftstilskotets storleik vert fastsett sentralt med mindre årlege justeringar.

Kommunefysioterapeuten arbeider på fleire felt, både når det gjeld barn, unge og eldre som treng trening og rehabilitering i tillegg til råd og rettleiing. Kommunefysioterapeuten er hjelpemiddelansvarleg i kommunen, med viktige formidlings- og rettleiingsoppgåver på det området.

Kommunefysioterapeuten spelar også ei viktig rolle i det arbeidet kommunen gjer i høve til kvardagsrehabilitering, med ein sentral rettleiingsfunksjon overfor dei tilsette og brukarar i ulike delar av omsorgstenesta. Det har difor vore eit ynskje om å auke kommunens fysioterapiressursar, noko som det førebels ikkje har vore rom for å innarbeide i drifta. Sittande regjering har vedteke at kommunane frå 2020 vil bli pålagt å tilsette ergoterapeut. Ei eventuell auke i fysioterapeutressurs vil difor måtte sjåast i samanheng med den reforma, da desse to fagprofesjonane i praksis overlappar kvarandre ein del.

Det er ikkje lagt inn endringar i fysioterapibudsjettet for 2018.

Ansvar 312 – Helsestasjon

Helsestasjonen har 1 årsverk for jordmor og 2,0 årsverk for helsesyster (auka med 0,2 årsverk i 2014 og 0,2 årsverk i 2015 ved hjelp av øyremerka tilskot frå staten). I tillegg vart helsesyster auka med ytterlegare 10 % st. gjennom ein søknad om tilskot frå Helsedirektoratet i 2016.

Når det gjeld jordmor er 60 % av stillinga knytt til vaktberedskapen i Vest-Telemark, medan 40 % har vore kommunal ressurs til oppfølging i svangerskap og barsel. Seljord kommune finansierer 30 % stilling i vaktberedskap, øvrige kostnader til beredskap vert dekt av Sykehuset Telemark.

Kommunestyra i Vest-Telemark har vedteke at frå 1.1.18 skal kommunejordmortenesta samorganiserast med vaktberedskapen inn i ein vertskommunemodell med Vinje kommune som ansvarlig vertskommune.

Det er lagt inn 20 % stillingsauke i 5 månader pga. behov for å fylgjer opp mange flyktningar, som kom seint i 2017. Det er elles ikkje gjort nemneverdige endringar i budsjettet for helsestasjonen frå 2017 til 2018..

Ansvar 313 - Drift helsesenter

Budsjettet omfattar reinhald og andre driftskostnader relatert til bygg (straum og eigedomsavgifter), og er i store trekk ei vidareføring av budsjettet frå tidlegare år.

Ansvar 321 - Barnevernstenesta

Barnevernstenesta er organisera gjennom eit samarbeid mellom alle kommunane i VT og med Kviteseid som vertskommune. Kviteseid kommune hadde opphavleg eit budsjett for 2017 på kr5.748.000. I samband med siste budsjettkontroll i oktober 2017 tyder det på at samla utgifter for 2017 vil ligge på kr 6.698.000, kr 950.000 over opphavleg budsjett.

I 2018 meiner vertskommunen at det er grunnlag for å budsjettere med kr 6.317.000, eit beløp som altså ligg kr 381.000 under det justerte budsjettanslaget for 2017.

Ansvar 330 - Tenestekontoret

Tenestekontoret er mellom anna tillagt ansvaret for sakshandsaming av alle søknader om tenester innan pleie- og omsorgstenesta.

Tenestekontoret har også ansvar for individuell plan og dagleg koordinering av tenester og "flyt" av pasientar mellom sjukehus og dei ulike delar av tiltakskjeda innan kommunens omsorgsteneste. Kontoret er bemanna med 2,8 årsverk.

Kommunaldepartementets effektivitetsundersøking synte at Seljord kommune hadde eit potensial for betre effektivitet, noko som m.a. hadde si årsak i presisjonsnivået i utforminga i ulike type einskildvedtak. Tenestekontoret har difor jobba mykje med å utvikle ein ny vedtaksmal og revidera ei rad vedtak for å få dei inn i ny mal og i samsvar med kriteria i IPLOS. Dette er eit arbeid som vil helde fram inn i 2018. Kommunestyret vedtok ein ny forskrift om kriterii for tildeling av sjukeheimplass og rett til å bli sett på venteliste. Forskrifta vert sett i verk frå 1. juli 2017.

Kursbudsjettet på ansvar 330 omfattar alle tilsette innan ansvar 330 – 337.

Det er berre gjort mindre justeringar i budsjettopplegget for 2018 i høve til inneverande år.

Ansvar 331 - Heimetenester

P.g.a. stadig tidlegare utskriving frå sjukehus og auka innsats innan kvardagsrehabilitering har arbeidsmengda for heimesjukepleia i seinare tid vore aukande. Heimesjukepleia gjer også i aukande grad pleieoppgåver på bu og servicesentra Heddeli og Steinmoen.

Med dagens bemanning er det berre to tilsette på vakt på kveld i heimesjukepleia, der den eine også har ei redusera vaktlengde. Det same er tilfelle i helgane. Med mange pasientar som skal besøkast kvar kveldsvakt, vert dette opplevd som belastande for dei tilsette. Fleire seier dei kan grue seg til å gå på jobb.

Det er likevel god rekruttering til heimetenesta, også når det gjeld sommarvikarar. For andre året på rad har det difor ikkje vore behov for å kjøpe ferievikar frå bemanningsbyrå. Noko som også kan ha samanheng med at kommunen dei siste to åra har gjeve ein liten lønnsstimulans pr. vakt for deltidstilsette som tek ekstra ferievakter. Avdelinga sitt budsjett for kjøp av vikarar er difor redusert noko i 2018. Elles er det berre gjort mindre justeringar på drifta.

Ei betra bemanning i heimesjukepleia vil styrke tenestetilbodet til brukarane, ikkje berre ute i heimane, men og ved Heddeli og Steinmoen. Ei sterk og effektiv heimeteneste gjer det mogeleg for brukarane å bu lengre i eigen heim, noko som vil bidra til å dempe det store presset på kommunens sjukeheimsplassar.

Seljord kommune har få sjukeheimsplassar, noko som også fører med seg auka press på heimetenesta. For å avlaste sjukeheimskapasiteten, er det difor lagt inn som eige tiltak, både på investering og drift i 2018 og økonomiplanperioden, etablering av ein heildøgns kortids- og rehabiliteringsbustad med 4 plassar. Tiltaket er tenkt lokalisera til dei tre omsorgsbustadene nærast sjukeheimen. Tiltaket vil truleg føre til redusert behov for kjøp av sjukeheimsplassar i nabokommunar og vil styrke rehabiliteringsarbeidet i kommunen. Formannskapet vedtok i oktober 2017 at dette tiltaket skulle utgreiast og takast med i budsjettframlegget for 2018. Forslaget legg opp til ein enkel ombygging i fyste halvår og ei oppstart av drifta i oktober 2018.

Når bukollektivet i Nesvegen 7 er klar til opning i oktober 2018, vil denne eininga fagleg og til dels administrativt bli underlagt heimetenesta, langt på veg etter same modell som Heddeli bu og servicesenter vert organisera i dag.

Ansvar 332 - Avdeling for psykisk helsearbeid og rusomsorg

Regjeringa starta i 2016 ein ny opptrappingsplan for psykisk helse og rusfeltet. Samla er det for 2016 og 2017 tilført i alt kr 442 000 i ekstra overføringer frå staten i kommunens rammetilskot til dette formålet. For 2018 er det i framlegg til statsbudsjett foreslått ei ytterlegare opptrapping på kr 131 000.

Dette er grunnlaget for at den tidlegare midlertidige stillinga som rusteraut vart gjort fast i 2017. Kommunen vil truleg behalde statlege tilskot frå Fylkesmannen til delvis finansiering av stilling også i 2018, rett nok etter en noko redusert sats, og dette er teken høgde for i budsjettframlegget.

Det er lagt inn ei innsparing på faste stillingar tilsvarande 20 % heimel i 2018 grunngjeven i det generelle innsparingskravet på kr 2,5 mill. Som fylgje av at statstilskottet frå Fylkesmannen venteleg fell bort, er det vidare lagt opp til ei ytterlegare stillingsreduksjon ved avdelinga tilsvarande om lag 50 % stilling i 2019.

Seljord kommune vart tidleg på året 2017 i praksis pålagd å etablere eit døgnstilbod til ein brukar med alvorlege problem. Både fagleg og økonomisk vert dette løyst best ved kjøp av ein plass i kommunal heildøgns bemanna bustad i Tinn. Behovet er permanent og avtala med Tinn kommune vil bli forlenga. Tiltaket er i 2017 finansiera via kommunens disposisjonsfond. I 2018 er kostnaden foreslått lagt inn i avdelinga sitt driftsbudsjett.

Det er lagt inn ei lita auke i ressurs til reinhald kr 15.000.

Ansvar 333 - Sjukeheimen

Sjukeheimen har også i 2017 hatt ein nedgang i bruk av vikarbyrå til å dekke behovet for ferievikarar. På same vis som for heimetenesta kan dette henge saman med den ekstra kompensasjonen for deltidstilsette som tek ekstra ferievakter. Auken i meirutgifter til kjøp av sjukeheimsplassar i nabokommunar som starta i 2016, har heldt fram i 2017 og nådd ein ny topp på hausten, etter at byggearbeida ved demensavdelinga og Nesvegen 7 starta opp. I perioden fram til tilbygget er ferdig i mars 2018 har kommunen 2 færre sjukeheimsplassar. Budsjettposten for kjøp av plassar er difor auka noko i 2018. Det er grunn til å tru at når talet på sjukeheimsplassar ved demensavdelinga aukar frå 6 til 8 i mars 2018, og viss ein i tillegg etablerer ein rehabiliteringsavdeling under heimetenesta, vil behovet for å kjøpe plassar i nabokommunar bli redusera.

I samfunnsdelen av den nye kommuneplanen som blei vedteken i 2017 er det lagt opp til at ein skal starte opp ein kommunedelplanprosess for helse og omsorgstenesta så snart som råd. Framskrivingstal frå SSB over eldrepopulasjonen i Seljord syner at det vil bli ei markant auke i talet på eldre over 80 år frå

2014/2025. Denne utviklinga vil truleg skape behov for ytterlegare opptrapping av talet på sjukeheimsplassar. Dette vil bli blant dei sentrale punkta å greie nærare ut i den nye kommunedelplanen for helse og omsorg.

Det er lagt inn i budsjettet eit kutt på i alt 80 % stilling ved sjukeheimen for 2018 som bidrag til den generelle innsparinga på samla drift med kr 2.500.000 mill. Av dette utgjer 50 % ei stilling som har ligge i ramma, men som ikkje har vore i bruk på ei stund. I tillegg er lagt inn eit 30 % stillingskutt, der ein for å få full effekt vil vere avhengig av å seie opp ein mellombels vikaravtale. Dei driftsmessige konsekvensane av dette kuttet er førebels noko usikre. Men sjukeheimen har i alt 4 årsverk personalressurs inne i si daglege drift, som kjem i tillegg til grunnturnusen og som i praksis dekker avdelinga sitt vikarbehov. Det er difor noko usikkert om denne reduksjonen i bemanninga vil kunne føre med seg auka bruk av vikarbudsjettet.

I samband med at noverande avdelingsleiar ved somatisk avdeling gjeng av med pensjon frå 1. september 2018 vil tida vere mogen for å tilsette ein felles avdelingsleiar for heile sjukeheimen inklusive demensavdelinga. Ei administrativ arbeidsgruppe som jobbar med organiseringa av det nye bukollektivet og dagaktivitetssenteret i Nesvegen 7, har foreslått at ein under ei felles leiing etablerer tre fagområde med kvar si fagleiar, som også kan utføre nokre enkle administrative oppgåver innan sitt område. Dei tre fagområda er demens, rehabilitering og geriatri. Når det gjeld fagområdet demens i denne nye modellen, ser ein for seg at det nye dagaktivitetssenteret i Nesvegen 7 administrativt vert kopla opp mot sjukeheimen og fagleg underlagt kontaktsjukepleiar for demens.

Avdelinga har spela inn behov for nye utskiftingar av nedsliten inventar. Dette er så langt som råd teken høgde for i budsjettframlegget. Posten for kjøp av plassar i nabokommunar er høgda med kr 400.000 i 2018. Denne kan eventuelt reduserast med kr 500 000 att i 2019 viss ein set i drift ein døgnbemanna rehabiliteringsbustad som er foreslått etablere ved eksisterande omsorgsbustad Nesbukti.

Elles er det berre gjort mindre justeringar i driftsopplegget for sjukeheimen for 2018.

Ansvar 334 - Heddeli bu- og servicesenter

Nytt bygg i Nesvegen 7 til erstatning for Heddeli bu –og servicesenter er i rute og er planlagt innflyttingsklar i oktober 2018.

Dels grunna den dårlege sjukeheimskapasiteten har det gjennom store delar av 2017 vore forholdsvis dårlege bebruarar ved bufellesskapet. Noko som har gjort det naudsynt med ei ekstra kveldsvakt, i tillegg til den eine som ordinært er på jobb på kveld. Like eins har det vore mykje uro på natt, noko som i praksis har ført med seg at den passive nattevakta har vore vaken, ein ressursbruk som ikkje ligg inne i den driftsramma avdelinga rår over. Det blir difor eit meirforbruk i drifta av avdelinga i 2017.

I budsjettopplegget for 2018 er det teken høgde for at det vil vere trong for ei ekstra kveldsvakt fram til bebuarane vert flytta til Nesvegen 7 i oktober. Dette ved at posten for ekstrahjelp er auka med kr 365.000. Det er ikkje lagt inn meir midlar til nattvakt fram til flytting. Det same gjeld for perioden etter flytting er gjennomført, då ein legg til grunn at m.a. auke i talet på sjukeheims plassar frå 29 til 31 skal føre til at behovet for slike ekstratiltak skal bli redusert.

Ansvar 335 - Steinmoen bu- og servicesenter

Budsjettet for 2018 er i hovudsak ei vidareføring av driftsnivået i 2017, med mindre justeringar av meir teknisk karakter. Avdelingsleiar har også ved denne budsjetthandsaminga peika på behovet for meir helsefagleg kompetanse, da ein også her merkar at brukarane blir meir hjelpetrengande.

Ei del tiltak frå siste vernerunderapport i juni 2017 er i ferd med å bli fylgt opp. M.a. gjeld det generelt dåleg belysning i alle rom samt det faktum at det er eit opplevd dårleg inneklima ved bufellesskapet noko som naturleg har si årsak i at det ikkje er noko ventilasjonsanlegg på huset. Dette har kommunalsjef spela over til teknisk avdeling som vil gjennomføre inneklimamålingar i nær framtid.

Eige tiltak for kjøp av noko inventar og utstyr er omtala i Arena. Det er elles berre mindre endringar i forslag til budsjett for 2018 for denne avdelinga.

Ansvar 336 - Omsorgsbustader

Husleiga er justert etter konsumprisindeksen. Og inntektsanslaget er justert noko ned, m.a. fordi dei tre bustadene ved Nesbukti er foreslått omdisponera til ein rehabiliteringsavdeling.

Ansvar 337 - Butilbod og tiltak for funksjonshemma

Avdelinga omfattar omsorgsbustader med heildøgns personalbase og fellesareal (Heddelitunet) med i alt 9 bustader. Fem av desse er "inne" og tre andre i nærleiken av personalbasen og fellesarealet. I tillegg er det 1 bustad, som vert nytta til avlastning på helg for eit born som elles bor heime hjå foreldre. Det er i alt 12 brukarar, der 3 av dei bur i eigne heimar andre stader i kommunen.

Avdelinga har i tillegg ansvar for drift av eit aktivitetssenter som leiger lokale i bygningane til DPS – Seljord og som vart opna hausten 2014. Senteret har fått ny aktivitetsleiar tidlegare hausten 2016.

Det er tilsett ny avdelingsleiar som starta i jobben i januar 2017. I samband med Fylkesmannens tilsyn hausten 2016 vart det påvist i alt 6 avvik/lovbrot ved avdelinga si drift. Det har vore lagt ned eit stort arbeid gjennom året 2017 for å forbetre rutinar og system og å lukke avvik. Dette arbeidet vil halde fram i ein kortare periode inn i 2018, då alle avvik venteleg vil vere lukka.

Ein del av dette forbetningsarbeidet har vore knytt til ein gjennomgang av alle einskildvedtaka på tenester, eit arbeid som er gjort i samarbeid med tenestekontoret. Det er lagt inn forslag om at avdelinga skal kutte i fast stilling med 0,2 årsverk i 2018, som ein del av den generelle innsparinga på kr 2.500.000 for heile kommunen. Samstundes har avdelingsleiar utarbeida ei samla oversikt over tildelte timar i einskildvedtak og anna naudsynt tidsbruk som peikar i retning av at avdelinga allereie har for lite personalressursar. Det vil difor vere naudsynt med ein nærare gjennomgang av avdelinga sin situasjon og korleis det eventuelt skal vere mogeleg å gjennomføre den reduksjonen som er foreslått.

Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg

Tiltak	2018	2019	2020	2021
PO 3 – Halde fram arbeidet med å bygge opp kommunens demensteam, 20%, jf. Strategi 2.2.5. tiltak 2.2.5.1 i handlingsprogram for Seljord kommune.	114.937	114.937	114.937	114.937
PO 3 – Greie ut alt. løysingar for nytt dagsenter for brukarar innan avd. for psykisk helse/rus samt kontorløysingar for dei tilsette. Jfr. strategi 2.2.4. tiltak 2.2.4.2.	Praktisk løysing og kostnad er førebels uviss.			
PO 3 - Jamlege brukarundersøkingar, jfr. strategi 2.2.1 tiltak 2.2.1.2.		Løysing og kostnad er førebels uviss.		
Po3- Nødvendig inventar og utstyr Steinmoen	104.000			
PO3- Etablering av døgnbemanna bustad for rehab./korttid- driftsutgift inkl. renter og avdrag på lån	445.107	1.641.876	1.640.421	1.638.965

Programområde 4 Kultur, næring og utvikling

Ansvar 410 – Plan og utvikling

Budsjettet omfattar 40 % konsulent/rådgjevarstilling og omlag kr 760.000 til planhandsaming. Det er lagt inn ei reduksjon på kr 30.000 som ein del av innsparinga på kr 2.500.000. I 2018 vil midlane nyttast til rullering av kommuneplan (arealdel) for Seljord, samt kommunal del av ny Klima og miljøplan, jamfør Planstrategi. Det ligg og kr 500.000 i søkologmidlar til søknadsskriving for å dekkje opp kommunale eigendeler i prosjekt knytt til handlingsprogrammet.

Ansvar 411 – Landbruk og miljø

Løn og driftsmidlar til landbruksrådgjevar og natur- og miljørådgjevar. Kommunestyret har disponert ein budsjettpost på kr 200.000 i tilskot til landbruksfremål frå Næringsfond, denne er vidareført. Det er redusert med kr 30.000 som ein del av innsparinga på kr 2.5 mill. frå kr 85.000 til kr 55.000 til postar som gjeld kjøp av rådgjeving/konsulenttenester i samband med landbruksrelatert næringsutvikling og naturkartlegging /naturhendingar/konsesjon samt juridisk bistand. Kr 51.000 er vidareført til det store vassforvaltningsplanarbeidet for Midtre Telemark vassområde.

Flaumsikringstiltak som skal gjennomførast i 2018 (som ikkje blei gjennomført i 2017) er vidareført med bruk av kr 1.000.000 frå disposisjonsfond.

Ansvar 440 – Kultur og næring

Budsjettet omfattar løn og driftsmidlar til kultur- og næringssjef, bibliotek, badevaktar og reinhald på symjehallen. Ansvarsområde omfattar fleire budsjettpostar som er fordela på tenestane innafor ungdomsarbeid, folkehelse, idrett, friluftsliv, frivillig arbeid, nærings- og utviklingsarbeid, bibliotek og symjehall. Vidare er det større og mindre tilskotpostar knytt til kulturarrangement, tilskot til drift av Vest-Telemark Museum og Seljord kunstforeining.

Som ein konsekvens av forslag til statsbudsjett har ein lagt opp til ei overføring på kr 526.000 til friviljugsentralen, kor kr 392.000 utgjer statens bidrag som no blir overført til kommunane (kommunal del kr 134.000).

Ny leige til bibliotek er lagt inn med ei ramme på kr 602.000, dette inkluderer reinhald.

Formannskapet vedtok i sak 86/16 å gje eit etableringstilskot til Telemark Bilruter AS si etablering på nytt areal ved Nordbygdi. (Kostnaden for VA leidning åleine er etter berekningar frå Sweco på omlag kr 2.000.000 eks mva.) Summen låg inne i budsjett 2017, men då denne ikkje er utbetalt vidareført

summen til 2018 budsjettet. Jamfør EØS reglement for bagatellmessig stønad frå det offentlege, kan ikkje kommunen gje meir ein 100.000 euro over tre rekneskapsår, dvs. omlag kr 900.000 etter dagens kurs. Beløpsgrensa for bagatellmessig stønad er lågare for vegtransportsektoren (bl.a. kollektivtrafikken) enn elles, der grensa er 200.000 euro. Denne summen må ein nytte disposisjonsfond til å dekkje.

Telemark fylkeskommune har varsla at det vil vere vanskeleg for dei å bidra med midlar til kommunane som tidligare, grunna at regionale utviklingsmidlar ikkje vert vidarefinansiert frå staten i same grad som tidligare. For Seljord kommunes del utgjer dette ei inntektsreduksjon på kr 188.000. Desse midlane har kommunen nytta primært til kjøp av tenester og leige av lokale i Næringshagen. Bruken er heimla i ein avtale med ei varigheit til og med fyrste halvår 2019. For å sikre at kommunen kan stå ved sin forplikting jamfør avtala er det føreslått bruk av næringsfond for å dekkje opp tapt inntekt.

Jamfør vedta i formannskapssak 109/16 "Seljord kommune ser positivt på forslag til organisasjons- og finansieringsmodell etter Telemarksmodellen for det organiserte reiselivsapparatet i Telemark. Seljord kommune ynskjer å inngå i ein samarbeidsmodell mellom kommunen og Visit Telemark". Kommunens eigendel på kr 142.000 for deltaking i Telemarksmodellen er no klar etter at Visit Telemark er valt som samarbeidspart. Finansiering over kommunalt næringsfond, budsjettpost tilskot til næringsfond er i rådmannens budsjettframlegg blitt redusert med kr 142.000.

Næringsfond I disponering i budsjett 2018

Konto	Ans	Teneste	Kontonamn	Bruk i ramma	Budsjett 2017	Budsjett 2018
19501	110	8800	Bruk av bunde fond - Næringsfond I	Gjeld/avdrag	Kr 212.000	Kr 212.000
19501	410	3252	Bruk av bunde fond - Næringsfond I	Summen gjeng til planhandsaming / samfunnsutvikling.	Kr 100.000	Kr 100.000
19501	411	3255	Bruk av bunde fond - Næringsfond I	Tilskot til andre i landbruk/næring	Kr 200.000	Kr 200.000
19501	440	3250	Bruk av bunde fond - Næringsfond I	Lønn næringssjef (50% stilling) inkl. sosiale utgifter	Kr 377.000	Kr 400.000

19501	440	3252	Bruk av bunde fond - Næringsfond I	Bruken er lista opp i tabell nedanfor	Kr 1.040.000	Kr 1.029.000
Totalt for Næringsfond i budsjett					Kr 1.941.000	Kr 1.941.000
Til disposisjon for programområde 4					Kr 1.728.000	Kr 1.728.000

Bruk av Næringsfond I	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Møtestad Seljord	Kr 437.000	Kr 444.000*1
Telemark interkommunale næringsfond	Kr 75.000	Kr 75.000
Tilskot til næringsføremål (nye i 2018)	Kr 453.000	Kr 125.000*2
Tilskot til løypekjøring	Kr 75.000	Kr 75.000
Tilskot til Seljord næringshage	Kr 0	Kr 138.000*3
Medlemskontingent Telemarksvegen	Kr 0	Kr 30.000 *4
Totalt.	Kr 1.040.000	Kr 1 029.000

*1 Auka er pga. prisindeks regulering i overføringar til Møtestad Seljord

*2 Summen er det som er att til løyvingar for formannskapet/kommunestyret

*3 Seljord kommune har ein avtale fram til 2. halvår 19 om kjøp av konsulenttenester og leige av areal i næringshagen. Dette har vore finansiert gjennom løyve frå TFK på såkalla regionale mildar. Desse midlane har kommunen fått varsel om at fell ut frå og med 2018. Seljord kommune må likevel oppretthalde sin skyldnad til Seljord næringshage jamfør avtala.

*4 Jamfør vedtak formannskapssak 34/17 Seljord kommune aksepterer medlemskontingenten i Telemarksvegen på kr 30.000 frå 2017. Medlemskontingenten skal betalas av Næringsfond/kraftfond.

Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg

Tiltak	2018	2019	2020	2021
PO 4 - Prioritet 2: Kommunal deltaking i villreinprosjekt i Brattefjell - Vindeggen	25.000			
PO 4 - Prioritet 3: Jamfør tiltak 2.4.2.1 i handlingsprogrammet; Auke i tilskot til Seljord frivillig sentral	100.000	100.000	100.000	100.000
PO 4 - Prioritet 4: Jamfør tiltak 1.3.9.1 i handlingsprogrammet; Skiltstativ 11 stk. (erstatte gamle infoskilt)	160.000			
PO 4 - Prioritet 5: Jamfør tiltak 1.3.1.1 i handlingsprogrammet; Prosjekt nye sykkelkart	50.000			
PO 4 - Prioritet 6: Jamfør tiltak 1.3.2.1 i handlingsprogrammet; Kommunalt bidrag til Telemarksveka	50.000	50.000	50.000	50.000
PO 4 - Prioritet 7: Jamfør tiltak 1.3.9.1 i handlingsprogrammet; Nye velkommen til Seljord skilt	50.000			

PO 4 - Prioritet 8: Jamfør tiltak 1.3.1.1 i handlingsprogrammet; Tilskott til VandreTelemark	25.000	25.000	25.000	
PO 4 - Prioritet 9: Jamfør tiltak 1.3.4.3 i handlingsprogrammet; Driftstilskot til Seljord Næringshage	500.000			
PO 4 - Prioritet 10: Jamfør tiltak 2.4.2.1 i handlingsprogrammet; Tilskot til opparbeiding av Seljord Hage	200.000			

Programområde 5 Teknisk

Ansvar 500 – Avdelingskontor teknisk

Budsjettet omfattar løns- og driftsmidlar til teknisk sjef og 80 % konsulent og er ei vidareføring frå tidlegare år.

Ansvar 510 – Vedlikehaldsavdeling

Budsjettet omfattar løns- og driftsmidlar til vaktmeistarar og fagarbeidarar. Vidare kostnader til drift og vedlikehald av bilar, maskiner og utstyr, samt kostnader til vedlikehald av kommunale bygningar og utstyr. Kostnader til utstyr aukar etter som utstyret blir eldre, og fleire av dei kommunale bygningane har mykje teknisk utstyr som må vera i orden for at bygget skal fungere (varmepumper, ventilasjonsanlegg mm.). Vedlikehaldsposten er redusert med kr 60.000 jamfør reduksjon i drift på kr 2.500.000. Det er eit stadig aukande vedlikehald etterslep på fleire av dei kommunale bygga. Skulane er dei som har størst trong for eit auka vedlikehald, og Flatdal skule er den skulen som har flest utfordringar knytt godkjenning etter "FORSKRIFT OM MILJØRETTA HELSEVERN I SKOLER".

Vedlikehald som tidlegare har vore kjøpt gjennom driftsavdelinga til Seljord Personal, er tatt tilbake til vedlikehaldsavdelinga. Seljord Personal har varsla opphør frå 1.1.18 på desse tenestane. Summen på kr 250.000 er brukt for å styrka lønnsutgifter til tilsette no når kommunen må løyse dette i eigen regi.

Ansvar 520 – Plan- byggje- og delesaker, kart og oppmåling

Budsjettet er vidareføring av driftsnivået i 2017, og omfattar løns- og driftsmidlar til plan- og byggesakshandsaming og oppmåling/kartverk med 200 % stilling, samt tinglysingsgebyr. Inntekter er gebyr etter Plan- og bygningslova (gebyr for byggesak, private reguleringsplanar og oppmålingsgebyr). Byggesaksgebyret er auka med SSB byggekostnadsindeks og oppmålingsgebyret med Statens Kartverks indeks for kart- og oppmålingsarbeid.

Ansvar 530 – Kommunale vegar

Budsjettet omfattar utgifter til drift og vedlikehald av kommunale vegar og vegljøs, der nær halvparten blir bruka på vinter-vedlikehald (snøbrøyting og strøing). 10 % går til drift og vedlikehald av vegljøs. For å oppretthalde dagens standard og for å komme a jour med vedlikehaldsetterslep på kommunale vegar og bruer må vedlikehaldsposten auke. Det er ikkje funne rom for dette i årets budsjettframlegg, det er derimot vore naudsynt å redusert med kr 60.000,- jamfør reduksjon i driftsbudsjettet på kr 2.500.000. Det er lagt inn eit større naudsynt vedlikehald av Vallar bru som er kostnadsrekna til ca. kr 1.400.000 i 2018 og kr 500.000 i 2020. Vidare er det jamfør formannskapsvedtak 80/17 - Kjøp av feiemaskin, redusert med kr 80.000 på driftsbudsjettet

Ansvar 540 – Brann- og feiarvesen

Budsjettet omfattar utgifter til feietenesta i kommunen (via Vest-Telemark Brannvesen) og løns- og driftsutgifter til brannvesenet. Utgifter til feiing blir dekt av feie- og tilsynsgebyr, frå 2017 til 2018 ventast gebyrinntektene å minke med omlag 32,1 % frå kr. 1.000.000 til kr 680.000. Dei største postane til brannvesenet er løn, avgift til 110-sentralen samt avgift til Vest-Telemark brannvesen for førebyggjande avdeling.

Ansvar 550 – Vatn

Budsjettet omfattar løns- og driftsutgifter til drift og vedlikehald av 4 kommunale vassverk (produksjon og distribusjon), samt ytre anlegg. Kostnaden for drift av nye Seljord vassverk er høgare ein tidligare estimert grunna meir forbruk av kjemikalie. Dei andre postane er utgifter til løn, kontroll og analysing av drikkevannet og straum. Det er lagt til grunn at 70% av utgifter til den nye ordninga med beredskapsvakt jamfør tiltak 3.3.3.2. i handlingsprogrammet dekkast frå sjølvkostområde vatn. Posten er sjølvfinansierande. Frå 2017 til 2018 ventast gebyrinntektene å auke med omlag 25,3 % frå kr 5.500.000 til kr 6.900.000.

Ansvar 551 – Avløp

Budsjettet omfattar løns- og driftsutgifter til drift og vedlikehald av 3 kommunale reinseanlegg (innsamling og reinsing), ytre anlegg samt innsamling av slam frå private avløpsanlegg. Største postane er utgifter til løn (100 % stilling), kjemikaliar, straum, innsamling og behandling av slam og driftsovervaking. 30 % av kostnad til ny ordning med beredskapsvakt jamfør tiltak 3.3.3.2. i handlingsprogrammet dekkast frå sjølvkost område avløp. Posten er sjølvfinansierande. Frå 2017 til 2018 aukar gebyret for avløp med 14,8 % frå kr 6.208 til kr 7.125 og gebyret for slamtømming aukar med 39,8 % frå kr 2.363 til kr 3 303 i same periode.

Ansvar 552 – Renovasjon

Budsjettet omfattar utgifter til innsamling og behandling av avfall, dette blir ivareteke av Renovest IKS. Posten er sjølvfinansierande. Frå 2017 til 2018 føreslås det at gebyret for renovasjon minkar med 25,2 % frå kr 2.959 til kr 2.213.

Ansvar 560 – Utleigebustadar

Største utgiftspostane er leige av bustadhus (til vidare utleige) og kommunale avgifter. Kommunen eig 13 hus med 22 bu-einingar (omsorgsbustadar kjem i tillegg, desse vert ført på PO 3). Per 01.12.17 leiger kommunen 16 bu-einingar i tillegg. Tidligare år har ein budsjettert med ein "turnover" på kommunale bustader basera på ei 90 % utleigerate. Dette ser ein gjennom fleire år er ein urealistisk høg prosentsats, ein legg difor til grunn at 80 % av bu-einingane til ei kvar tid er utleigde. Noko som førar til eit innteksttap på omlag kr 150.000.

Driftstiltak som ikkje er med i rådmannens budsjettframlegg

Tiltak	2018	2019	2020	2021
PO 5 – Prioritet 1: Jamfør tiltak 2.4.1.3 i handlingsprogrammet; Auka grunnressurs vedlikehaldstenester - Arbeidande formann	616.000	616.000	616.000	616.000
PO 5 – Prioritet 2: Jamfør tiltak 3.3.2.3 i handlingsprogrammet; Auka driftsmidlar til brannvesen	250.000 eks mva			
PO 5 – Prioritet 3: Jamfør tiltak 2.4.1.3 i handlingsprogrammet; Auka ramme for vedlikehald/drift av grøntannlegg, turvegar og installasjonar	100.000 eks mva	140.000 eks mva	160.000 eks mva	180.000 eks mva
PO 5 – Vedlikehald vegar og bruer - auka driftsramme	234.884 eks mva	666.584 eks mva	567.584 eks mva	728.584 eks mva
PO 5 – Prioritet 4: Nytt gjerde Flatdal BHG	90.000 eks mva			
PO 5 – Prioritet 5: Utbygging av ventilasjonsanlegg Tussejuv BHG	196.000 eks mva			

Vedlikehaldsplan for kommunale vegar og bruer ligg som vedlegg til gul bok.

Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 17/07797
Arkivkode
Saksbehandler Ingebjørg Liland

Handsama av	Møtedato	Saknr
1 Seljord kontrollutval	11.10.2017	18/17

Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 – Seljord kommune

Seljord kontrollutval har handsama saken i møte 11.10.2017 sak 18/17

Møtehandsaming

Sekretariatet kommentera budsjettet.

Votering

Samrøystes.

Vedtak

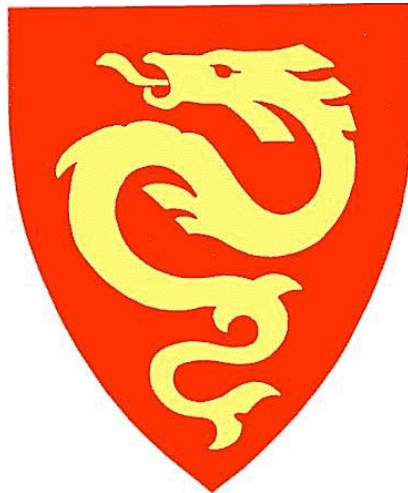
Kontrollutvalet innstiller følgjande til Kommunestyret:

Kommunestyret vedtek framlegg til budsjett for 2018 for Kontroll- og tilsynsverksemda i Seljord kommune med ei ramme på kr 874 500,-

Kontrollutvalet sitt budsjettframlegg skal fylgje budsjettsaka til kommunestyret via formannskapet

Seljord kommune

Rev. 28.11.2017

Vedlegg til Gul bok

Oversyn over betalingssatsar for kommunale tenester 2018

Innhold

1	Felles forvaltning	5
2	Skule og oppvekst.....	5
2.1	Barnehage.....	5
2.2	Skulefritidsordning - SFO	6
2.3	Kulturskulen.....	6
3	Helse og omsorg	7
3.1	Maksimal eigenbetaling for heimehjelp/ praktisk bistand og opplæring i Seljord kommune:	7
3.2	Betalingssatsar som eigenbetaling for opphald på bu- og servicesentra Heddeli og Steinmoen:	7
3.3	Betalingssatsar som eigenbetaling på Heddeditunet:	7
3.4	Betalingssatsar som eigenbetaling på aktivitetssenteret:	7
3.5	Betalingssatsar som eigenbetaling for tryggleiksalarmar:.....	7
3.6	Betalingssatsar som eigenbetaling ved transport utan løyveplikt:.....	7
3.7	Betalingssatser for vask av privattøy på vaskeri:.....	8
3.8	Betalingssatsar for mat til heimebuande:	8
3.9	Betalingssatsar for omsorgsbustader	8
4	Kultur og Næring	8
4.1	Konsesjons- og delingssaker	8
4.2	Viltfellingsgebyr pr. dyr	8
4.3	Leigeinntekter Symjehall:	9
5	Tekniske tenester – Eigedomsavgifter.....	9
5.1	Gebyr for handsaming av saker etter plan og bygningslova.....	11
5.2	Handsaming av private framlegg til reguleringsplan §12	12
5.2.1	Førehandsuttale	12
5.2.2	Planforslag	12
5.2.3	Planprogram og konsekvensutgreiing (§§ 4-1,4,2 og 12-9)	13
5.2.4	Søknad om planendring (§ 12-14)	13
5.3	GEBYRSATSAR FOR ARBEID ETTER MATRIKKELLOVA.....	13

5.3.1	Oppretting av matrikkeleining.....	13
5.3.2	Oppretting av matrikkeleining utan fullført oppmålingsforretning.....	14
5.3.3	Grensejustering	14
5.3.4	Arealoverføring.....	14
5.3.5	Klarlegging av eksisterande grense der grensa tidlegare er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning.....	15
5.3.6	Klarlegging av eksisterande grense der grensa ikkje tidlegare er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheitar	15
5.3.7	Privat grenseavtale	15
5.3.8	Urimelig gebyr	15
5.3.9	Betalingstidspunkt	15
5.3.10	Endringar i grunnlaget for matrikkelføring av saken	16
5.3.11	Utsending av matrikkelbrev.....	16
5.3.12	Gebyr rekna ut etter medgått tid	16
5.3.13	Statlege gebyr og avgifter	16

1 Felles forvaltning

Maks. beløp for ambulerende løyve er kr. 350 per løyve, jamfør forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk.

Gebyr/avgift	2016	2017	2018
	Innkl. mva	Innkl. mva	Innkl. mva
Alkohol			
Løyvegebyr for salsløyve i gruppe 1	Jf. forskrift om omsetting av alkoholholdig drikk mv.		
Løyvegebyr for skjenkelyve	Jf. forskrift om omsetting av alkoholholdig drikk mv.		
Løyvegebyr for ambulerende skjenkeløyve	280,00	280,00	280,00

2 Skule og oppvekst

2.1 Barnehage

Barnehagesatsane er regulert etter forskrift om foreldrebetaling i barnehagar, "FOR 2005-12-16 nr 1478: Forskrift om foreldrebetaling i barnehager". Frå 1.1.2018 har Regjeringa forslag om ny maksimalgrense for foreldrebetaling, kr 2.910,-. Totalt vil det da koste kr 32.010,- per år for heiltidsplass i 2018.

Moderasjonsordning: Foreldrebetaling for ein barnehageplass skal maksimalt utgjere 6 % av familien sin samla person- og kapitalinntekt. Dette blir rekna ut individuelt. Inntektsgrensa på kr 500.500,- er vidareført. Ordninga med gratis kjernetid på 20 timar/veka er vidareført for 3-,4- og 5-åringar. Ordninga gjeld viss familiens samla inntekt er under 428.000 kroner. Inntektsreduksjon og gratis kjernetid må ein søkje om kvart år. Søknadsfristen er 1.august eller i samband med ny søknad.

Kostpengar er prisjustert og avrunda til nærmaste heile eller halve tiar.

Foreldrebetaling per måned for dei med inntekt over 500.500 kroner frå 1.1.2018:

Inntekt	5 dagar	4 dagar	3 dagar	2 dagar
Inntekt over kr 500.500,-	2 910 kr	2 365 kr	1 820 kr	1 290 kr
30% syskenmoderasjon	2 037 kr	1 656 kr	1 274 kr	903 kr
50% syskenmoderasjon	1 455 kr	1 183 kr	910 kr	645 kr
Kost	360 kr	290 kr	215 kr	145 kr

Søskenmoderasjon:

30 % søskenmoderasjon for søsken nr. 1

50 % søskenmoderasjon for søsken nr 2 og fleire.

Kost er lik for heil- og korttidstilbodet. Det er ikkje moderasjon på kost.

Timesatsen for kjøp av ekstra timar er kr. 60,- per time og kr. 25,- per dag for kost.

2.2 Skulefritidsordning - SFO

(1.kl. født 2011, 2. kl. f. 2010, 3. kl. f. 2009, 4. kl. f. 2008.)

Foreldrebetaling frå og med 1.1.2018:

Seljord og Flatdal SFO:		
Dekning	t/veke	Kostnad per mnd.
Full dekning 1.-4.kl. (inkludert torsdag)	23	2 670 kr
1 heil dag, torsdag	9	1 050 kr
4 dg. morgon/ettermiddag 1.-4.kl.	14	1 630 kr
4 ettermiddagar 1.-4.kl.	10	1 160 kr
4 morgonar 1.-4.kl	4	930 kr
Morgon/ettermiddag 3 dg. pr. veke	10,5	1 220 kr
Ettermiddag 3 dg/v	7,5	930 kr
Morgon 3 dg/v	3	930 kr

Betalinga i SFO vert rekna ut i frå 116 kr x talet på timar ein har i SFO per veke, avrunda opp til nærmaste heile tiar. Minimumsbetaling per månad inntil 8 t/v er kr. 930,-

- Kost per månad kr 25,- per dag/veke.
- 50 % søskenmoderasjon på opphald.
- Rein morgonplass betalar ikkje for mat.
- Morgon = 1 time
- Ettermiddag = 2,5 timar

Kjøp av ekstra timar: 60,- per time + kr 30,- per dag for kost. Det er ikkje søskenmoderasjon på kjøpetimar.

2.3 Kulturskulen

Satsar gjeldande frå 1.1.2018:

Tilbod	Varigheit	Kostnad
Individuell opplæring	Skuleåret	Kr 3 100,-
Gruppe tilbod	Skuleåret	Kr 1 550,-
Gruppetilbod for vaksne (4 på gruppa)	Per år (37 veker)	Kr 5 540 (Sjølvkost)

Søskenmoderasjon: 50%

Moderasjon for å bruke fleire tilbod: 50%

Moderasjon for utvida time (dobbeltime): 50%

3 Helse og omsorg

Satsane for eigenbetaling for kommunale pleie –og omsorgstenester vert justert årleg med verknad frå 1. januar. Tidspunktet for berekning av konsumprisen er 15. september året før.

3.1 Maksimal eigenbetaling for heimehjelp/ praktisk bistand og opplæring i Seljord kommune:

Inntekt	Kostnad
Inntekt mindre enn 2 G	kr 200 per måned (etter forskrift)
Inntekt frå og med 2 G til og med 2,5 G	kr 867 per måned
Inntekt frå og med 2,6 G til og med 3,5 G	kr 1 734 per måned
Inntekt over 3,5 G	kr 2 889 per måned

Det vert sett ei øvre grense for betalinga etter prinsippet om sjølvkost. Sjølvkost per 01.01.18 er berekna til kr 291 per time.

3.2 Betalingssatsar som eigenbetaling for opphald på bu- og servicesentra Heddeli og Steinmoen:

- Husleige inkl. opphald, praktisk bistand og alle måltid vert sett til kr 8197 per måned.
 - Pris på dag-opphald inkl. transport og kost vert sett til kr 272 per dag.
- Betalingssatsane ved bu- og servicesentra er gjeldande frå 1.1.2018, og vert justert årleg etter konsumprisindeks.

3.3 Betalingssatsar som eigenbetaling på Heddelitunet:

- Husleige kr 6 204 per måned.
 - Praktisk bistand og opplæring vert fakturert etter gjeldande satsar.
- Husleiga er gjeldande frå 1.1.2018, og vert justert årleg etter konsumprisindeks, praktisk bistand og opplæring vert justert etter gjeldande vedtak om brukarbetaling for tenesta

3.4 Betalingssatsar som eigenbetaling på aktivitetssenteret:

- Eigenbetaling varierande opp til om lag kr. 100 pr. dag, hovudsakleg til dekking av kostnader ved innkjøp av mat og materiell til ulike aktivitetar.
- Betalinga er gjeldande frå 01.01.18, og vert justert årleg etter konsumprisindeks.

3.5 Betalingssatsar som eigenbetaling for tryggleiksalarmar:

- Kommunen sin kostander til Doro for svarteneste og leige av alarmer vert lagt til grunn for brukarbetalinga. I tillegg er det eit påslag på kr 322 per måned på analog og kr. 353 på alarm/mobil.
- Brukarbetaling utover avtala med Doro vert justert årleg etter lønsvekst.

3.6 Betalingssatsar som eigenbetaling ved transport utan løyveplikt:

- Brukarbetaling etter staten sine satsar for km-godtgjering vert nytta ved sporadisk transport.
- Brukarbetaling ved felleskøyring i samband med dagsturar vert sett til kr 44, prisen er gjeldande frå 01.01.2018, og vert justert årleg etter konsumprisindeks.

3.7 Betalingssatser for vask av privattøy på vaskeri:

- Brukarbetaling er kr 34 per kg tøy, prisen er gjeldande frå 01.01.2018, og vert justert årleg etter lønsvekst.

3.8 Betalingssatsar for mat til heimebuande:

- Brukarbetaling er kr 127 per middagsporsjon (kr 115 utan dessert), prisene er gjeldande frå 01.01.2018, og vert justert årleg justert(normalt desember) i samsvar med prisendring jamfør avtale med Dyrskun AS.

3.9 Betalingssatsar for omsorgsbustader

Fyljande satsar gjeld frå 01.01.2018 etter konsumprisindeks:

- Gamle bustader Heddeli øvre kr. 3 997
- Nye bustader Heddeli øvre kr. 5 076
- Bustader Heddeli nedre kr. 4 662
- Omsorgsbustader Nesbukti kr. 5 286
- Omsorgsbustader Kapteinsgata kr. 5 846

4 Kultur og Næring

4.1 Konsesjons- og delingssaker

Landbruksdepartementet har i desember 2011, fastsett forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker: § 1. *Det skal betales gebyr for behandlingen av følgende saker:*
a) *Søknader om konsesjon (erhvervstillatelse) etter lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 2 og § 3.*
b) *Søknader om delingssamtykke etter lov om jord 12. mai 1995 nr. 23 § 12.*
Gebyret kreves inn av kommunen i alle saker. Kommunen skal ikke betale gebyr til seg selv.

	2016	2017
Søknad om konsesjon:	kr. 5.000,-	kr. 5.000,-
Søknad om deling etter § 12 i jordlova:	kr. 2.000,-	kr. 2.000,-

4.2 Viltfellingsgebyr pr. dyr

	2016	2017
Vaksen elg	kr. 420,-	kr. 500,-
Elgkalv	kr. 240,-	kr. 300,-
Vaksen hjort	kr. 310,-	kr. 390,-
Hjortekalv	kr. 190,-	kr. 235,-

4.3 Leigeinntekter Symjehall:

Satsar pr. time:	2016	2017
Kvitseid kommune	kr. 400,-	kr. 450,-
Hjartdal kommune	kr. 400,-	kr. 450,-
Vest Telemark vgs, avd. Seljord	kr. 400,-	kr. 450,-
Billettpris vaksen	kr. 50,-	kr. 60,-
Billettpris barn	kr. 30,-	kr. 40,-
Andre avtalar:		
Flatdal IL (leiger badet 7 gonger i året) pris pr. gong	kr. 400,-	kr. 450,-
Klippekort vaksen (10 klipp)	kr. 400,-	kr. 500,-
Klippekort born (10 klipp)	kr. 240,-	kr. 300,-

5 Tekniske tenester – Eigedomsavgifter

VARSF- området	eks. mva	inkl. mva	eks. mva	inkl. mva
	2017	2017	2018	2018
Feiing				
*1 pipe, feiing / tilsyn	kr 216,00	kr 270,00	kr 262,40	kr 328,00
*1 pipe tilsyn	kr 432,00	kr 540,00		
*tillegg for fleire pipeløp, feiing / tilsyn pr.stk.	kr 118,00	kr 147,50	kr 262,40	kr 328,00
*tillegg for fleire piper, tilsyn pr.stk.	kr 236,00	kr 295,00		
Renovasjon				
*Standard abonnement	kr 2367,00	kr 2 958,75	kr 1 770,40	kr 2 213,00
*Standard abonnement, heimekomp.	kr 1775,00	kr 2 218,75	kr 1 327,80	kr 1 659,75
*Miniabonnement	kr 1657,00	kr 2 071,25	kr 1 239,28	kr 1 549,10
*Abonn. Over 500 m	kr 1 184,00	kr 1 480,00		
*Hytterrenovasjon	kr 1 184,00	kr 1 480,00	kr 1 770,40	kr 2 213,00
*Renovasjon fritidsbustad	kr 1 184,00	kr 1 480,00		
*Redusert hytterrenovasjon	kr 473,00	kr 591,25		
*Høgstandard hytte	kr 1 657,00	kr 2 071,25		
*Bustad som fritidsbust.	kr 1 184,00	kr 1 480,00	kr 1 770,40	kr 2 213,00
*Renov. Høgstandard fritidsbust.	kr 1 657,00	kr 2 071,25		
Kloakk				
*Fastbeløp	kr 1 782,00	kr 2 227,50	kr 2 115,20	kr 2 644,00
*Hus under 60 m ² , variabel del				
stip. Forbruk 90 m ³	kr 1 910,70	kr 2 388,38	kr 2 151,36	kr 2 689,20

*Hus over 60 m ² , variable del				
stip.forbruk 150 m ³	kr 3 185,00	kr 3 981,25	kr 3 585,60	kr 4 482,00
*Målt forbruk pr. m ³	kr 21,23	kr 26,54	kr 23,90	kr 29,88
*Reduksjon ved brot i vassforsyning kr. Pr. døgn	kr 6,05	kr 7,56	kr 6,95	kr 8,69
Slamtøming				
*Slamtøming bustad, inntil 7 m ³	kr 1 890,00	kr 2 362,50	kr 2 642,40	kr 3 303,00
*Slamtøming hytte, inntil 4 m ³	kr 1 890,00	kr 2 362,50	kr 2 642,40	kr 3 303,00
*Tett tank, inntil 4 m ³	kr 1 890,00	kr 2 362,50	kr 2 642,40	kr 3 303,00
*pris pr m ³ utover grunnpris	kr 432,00	kr 540,00	kr 604,00	kr 755,00
Vatn				
*Fastbeløp	kr 2 511,00	kr 3 138,75	kr 3 000,00	kr 3 750,00
*Hus under 60 m ² , variabel del				
stip. forbruk 90 m ³	kr 1 293,00	kr 1 616,25	kr 1 684,00	kr 2 105,00
*Hus over 60 m ² , variabel del				
stip forbruk 150m ³	kr 2 156,00	kr 2 695,00	kr 2 806,80	kr 3 508,50
*Målt forbruk, pr m ³	kr 14,37	kr 17,96	kr 18,71	kr 23,39
*Målarleige pr år	kr 110,00	kr 137,50	kr 110,00	kr 137,50
*Reduksjon ved brot i vassforsyning kr. pr. døgn	kr 4,40	kr 5,50	kr 5,47	kr 6,84

	2017	2017	2018	2018
Leige av vassmålar pr. år:	eks. mva	inkl. mva	eks. mva	inkl. mva
Inntaksledn.inntil 32 mm	110,00	137,50	110,00	137,50
Inntaksledn. inntil 40 mm	220,00	275,00	220,00	275,00
Inntaksledn. inntil 50 mm	440,00	550,00	440,00	550,00
Inntaksledn. inntil 63 mm	550,00	687,50	550,00	687,50
Inntaksledn. inntil 75 mm	880,00	1 100,00	880,00	1 100,00
Inntaksledn. inntil 110 mm	880,00	1 100,00	880,00	1 100,00
Inntaksledn. over 110 mm	880,00	1 100,00	880,00	1 100,00
Tilkoplingsavgift vatn/kloakk for bustad/fritidsbustad:				
Vatn	10 000,00	12 500,00	10 000,00	12 500,00
Kloakk	10 000,00	12 500,00	10 000,00	12 500,00
Tilkoplingsavgift vatn/kloakk næringsbygg:				
Inntaksledn. inntil 32 mm - vatn	10 000,00	12 500,00	10 000,00	12 500,00
Inntaksledn. inntil 32 mm - avløp	10 000,00	12 500,00	10 000,00	12 500,00
Inntaksledn. inntil 40 mm - vatn	20 000,00	25 000,00	20 000,00	25 000,00

Inntaksledn. inntil 40 mm - avløp	20 000,00	25 000,00	20 000,00	25 000,00
Inntaksledn. inntil 50 mm - vatn	25 000,00	31 250,00	25 000,00	31 250,00
Inntaksledn. inntil 50 mm - avløp	25 000,00	31 250,00	25 000,00	31 250,00
Inntaksledn. inntil 63 mm - vatn	30 000,00	37 500,00	30 000,00	37 500,00
Inntaksledn. inntil 63 mm - avløp	30 000,00	37 500,00	30 000,00	37 500,00
Inntaksledn. inntil 75 mm - vatn	40 000,00	50 000,00	40 000,00	50 000,00
Inntaksledn. inntil 75 mm - avløp	40 000,00	50 000,00	40 000,00	50 000,00
Inntaksledn. inntil 110 mm - vatn	100 000,00	125 000,00	100 000,00	125 000,00
Inntaksledn. inntil 110 mm - avløp	100 000,00	125 000,00	100 000,00	125 000,00
Inntaksledn. over 110 mm - vatn	150 000,00	187 500,00	150 000,00	187 500,00
Inntaksledn. over 110 mm - avløp	150 000,00	187 500,00	150 000,00	187 500,00
Avlesing vassmålar	1 500,00	1 875,00	1 500,00	1 875,00

5.1 Gebyr for handsaming av saker etter plan og bygningslova

Gjeld frå 01.01.2018

Justera med SSB sin byggekostnadsindeks pr. 15/9-17 . 2,35%

		2017	2018
1	Sakshandsaming/kontroll av søknad etter § 20-1		
a	Oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging eller plassering av bygning, konstruksjon eller anlegg, bustad	6366	6 515,-
	Andre bygg,	10611	10860,-
b	Vesentleg endring eller reparasjon av tiltak nemnt under a.	6366	6 515,-
c	Fasadeendring	4245	4 345,-
d	Bruksendring eller vesentleg utviding eller vesentleg endring av tidl. drift av tiltak under a	4245	4 345,-
e	Riving av tiltak nemnt under a	4245	4 345,-
f	Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjonar.	4245	4 345,-
g	Oppdeling eller samanføyning av brukseining i bustad eller tiltak som fører til fråvik av bustad.	1632	1 670,-
h	Oppføring av innhegning mot veg	2122	2 172,-
i	Plassering av skilt og reklameinnretningar	817	836,-
j	Plassering av midlertidige bygningar, konstruksjon eller anlegg	4245	4 345,-
k	Vesentleg terrenginngrep	4245	4 345,-
l	Anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass	4245	4 345,-
m	Søknad om frådeling - delegert handsaming	2122	2 172,-
m	Søknad om frådeling - politisk handsaming	4245	4 345,-
<u>Ved tottrinns handsaming aukar gebyret med 50 %</u>			

2	Sakshandsaming/kontroll av søknad etter § 20-2		
1	Mindre tiltak på bebygd bustadeigedom	1796	1 838,-
2	Mindre tiltak på andre egedomar	2611	2 672,-
3	Driftsbygningar i landbruket inntil 1000 m ² BYA.	2611	2 672,-
4	Midlertidige bygningar, konstruksjonar eller anlegg inntil 2 år.	2611	2 672,-
5	Andre mindre tiltak	2611	2 672,-
3	Søknad om ansvarsrett		
-	Ansvarsrett pr. funksjon	762	780,-
-	Søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett	1633	1 671,-
4	Søknad om dispensasjon etter § 19 i plandelen	4898	5 013,-
5	Søknad om utsleppsløyve		
-	Inntil 15 pe.	2 448	2 505,-
-	Over 15 pe	4 898	5 013,-
6	Opplysningar etter lov om eigedomsmekling	763	781,-

Gebyra skal indeksregulerast pr. 01.01. kvart år med grunnlag i SSB sin byggekostnadsindeks for einebustad pr. 15.09.

5.2 Handsaming av private framlegg til reguleringsplan §12

5.2.1 Førehandsuttale

Førehandsuttale/prinsipp søknad som leggst fram for det faste planutvalet. **Kr 5000**

5.2.2 Planforslag

Saksgebyret skal kommunen rekna ut etter følgjande tabell:

Planens kompleksitet	Areal : 0-5 da	Areal : 5-10 da	Areal : 10 - 20 da	Areal over 20 da
Enkel plan	20 000	30 000	40 000	50 000
Arbeidskrevjande plan	40 000	50 000	60 000	70 000

Omfanget av planen som enkel eller arbeidskrevjande plan blir vurdert i forhold til :

- Godt tilrettelagt planforslag – Lite bearbeida planforslag
- I samsvar med kommuneplan – Ikkje i samsvar med kommuneplan
- Enkle grunneigarforhold - Mange rørte parter
- Interessesetningar avklart - Behov for mange avklaringar i sakshandsaminga
- Lite/ingen konflikhtar - Stor kompleksitet

Plassering av planen i kategori fastsettast av kommunen i kvar enkelt sak.

5.2.3 Planprogram og konsekvensutgreiing (§§ 4-1,4,2 og 12-9)

Handsaming av planprogram kr 5 000

Handsaming av konsekvensutgreiing **Minstegebyr** kr 15 000

Dersom kommunen må leige inn sakkunnig hjelp for å kvalitetssikre konsekvensutgreiingar, skal det bereknast gebyr etter medgått tid. Tenester som skal betalas etter medgått tid har ein timesats på kr. 800,-.

5.2.4 Søknad om planendring (§ 12-14)

- **Mindre endringar av godkjent plan, enkel sakshandsaming** kr 10 000
Der berre reguleringsføresegnene endrast vert beløpet halvert.
- **Mindre endringar av godkjent plan, samansett sakshandsaming** kr 20 000
- **Kurante justeringar av kart og/eller føresegner til godkjent plan som ikkje krev nabovarsling, handsamast administrativt** kr 3 000

Større endring av eldre planar skal i hovudsak handsamast som ny plan.

Gebyr for avslegen plan før utlegging er 50 %

Gebyr for plan som krev utlegging to gonger aukar med 50 %

Utbyggingsavtale kr 10 000

5.3 GEBYRSATSAR FOR ARBEID ETTER MATRIKKELLOVA

Gjeldande frå 1. Januar 2018. Satsane vert kvart år regulert etter Statens kartverks indekstal for kart- og oppmålingsarbeid, første gang 01.01.2011. Auka er på 1,21 %. Gebyr for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettast som følgjer:

5.3.1 Oppretting av matrikkeleining

Oppretting av grunneigedom og festegrund	2017	2018
areal frå 0 – 2000 m ²	18 634	18 860
areal frå 2001 m ² – auke pr. på begynt daa	1 555	1 574

Der markarbeid ikkje er påkravd, utløyser det halvt gebyr.

Matrikulering av eksisterande umatrikulert grunn

Pr. sak uansett areal	4 760	4 818
-----------------------	-------	-------

Oppmåling av uteareal på eigarseksjon. Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eigarseksjon

areal fra 0 – 2000 m ²	13 975	14 144
areal frå 2001 m ² – auke pr. på begynt daa.	1 555	1 574

Oppretting av anleggseigedom. Gebyr som for oppretting av grunneigedom.

volum frå 0 – 2000 m³	6 991	7 076
volum frå 2001 m³ – auke pr. på begynt 1000m³.	774	783

Registrering av jordsameige.

Gebyr for registrering av eksisterande jordsameige faktureras etter medgått tid, basert på 1,2 promille av årslønn.

5.3.2 Oppretting av matrikkeleining utan fullført oppmålingsforretning

Viser til 1.1, 1.2, 1.4 og 1.5. I tillegg kan komme tilleggsgebyr for å utføre oppmålingsforretning.

Avbrot i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saka blir trekt før den er fullført, må avvisast, ikkje lar seg matrikkelføre på grunn av endra heimelstilhøve eller av andre grunner ikkje kan fullførast, settast til 1/3 av gebyrsatsane etter 1.1 og 1.2.

5.3.3 Grensejustering

Grunneigedom, festegrunn og jordsameige

Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eigedomar justerast med inntil 5 % av eigedommens areal. (maksimalgrensa er satt til 500 m²). Ein eigedom kan imidlertid ikkje avgje areal som i sum overstig 20 % av eigedommens areal før justering. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.

	2017	2018
areal frå 0 – 500 m²	9 317	9 430

Anleggseigedom.

For anleggseigedom kan volumet justerast med inntil 5 % av anleggseigedommens volum, men den maksimale grensa settas til 1000 m³

	2017	2018
volum frå 0 – 250 m³	3 498	3 540
volum frå 251 – 1000 m³	6 991	7 076

5.3.4 Arealoverføring

Grunneigedom, festegrunn og jordsameige

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløyer dokumentavgift. Dette gjelder ikkje arealoverføring til veg- og jernbaneformål.

	2017	2018
areal frå 0 – 500 m²	16 245	16 442
Arealoverføring pr. nytt på begynt 500 m² medfører ein auke av gebyret på	774	783

Anleggseigedom

For anleggseigedom kan volum som skal overføres frå ein matrikkeleining til ein annen, - ikkje være registrert på ein tredje matrikkeleining. Volum kan berre overføres til ein matrikkeleining dersom vilkåra for samanføyning er til stades. Matrikkeleininga skal utgjere et samanhengande volum.

	2017	2018
volum frå 0 – 500 m³	4 659	4 715
Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m³ medfører ei auke av gebyret på	774	783

5.3.5 Klarlegging av eksisterande grense der grensa tidlegare er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

	2017	2018
For inntil 2 punkter	4 659	4 715
For overstigande grensepunkt, pr. punkt	465	471

5.3.6 Klarlegging av eksisterande grense der grensa ikkje tidlegare er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheitar

	2017	2018
For inntil 2 punkter	9 317	9 430
For overstigande grensepunkt, pr. punkt	931	942

Gebyr for klarlegging av rettigheitar fakturerast etter medgått tid.

5.3.7 Privat grenseavtale

	2017	2018
For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	1 555	1 574
For kvart nytt punkt eller påbyrja 100 m grenselengde	157	157

Billigaste alternativ for rekviert veljast.

5.3.8 Urimelig gebyr

Dersom gebyret openbart er urimelig i forhold til dei prinsipp som er lagt til grunn, og det arbeidet og dei kostnadane kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/ho har gjeve fullmakt, av eige tiltak fastsette eit passende gebyr.

Fullmaktshavar kan under same føresetnad og med bakgrunn i grunngitt søknad frå den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

5.3.9 Betalingstidspunkt

Gebyret skal krevjast inn forskotsvis.

5.3.10 Endringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjer rekvirenten under sakens gang endringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, oppretthaldast likevel gebyret.

5.3.11 Utsending av matrikkelbrev

	2017	2018
Matrikkelbrev inntil 10 sider	272	275
Matrikkelbrev over 10 sider	542	548

Endring i maksimalsatsane regulerast av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklinga

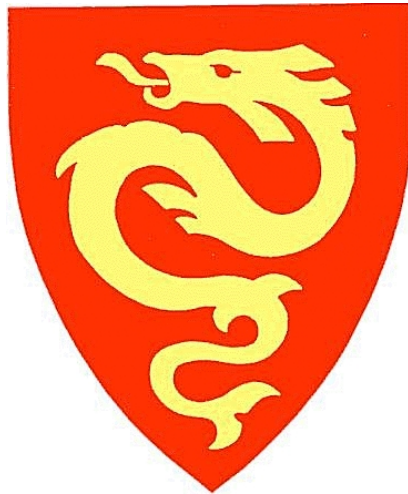
5.3.12 Gebyr rekna ut etter medgått tid

Gebyr for oppmålingsarbeid som ikkje kan fastsetjast ut frå reglane over, skal reknast ut etter medgått tid, timepris som svarar til 1.2 promille av brutto årslønn for den som utfører arbeidet i tillegg til kostnader med reise og eventuelt merkemateriell.

5.3.13 Statlege gebyr og avgifter

Tinglysingsgebyr og eventuelle dokumentavgifter kjem i tillegg til alle kommunale gebyr.

Seljord kommune

Vedlegg til Gul bok

Valgte og ikke valgte tiltak

2018 – 2021

**Og innkomne søknader som det ikke er funnet
rom for.**

Budsjettversjonsrapport: Rådmannens framlegg til driftsbudsjett

	2018	2019	2020	2021
--	------	------	------	------

Over-/underskudd konsekvensj. budsjett	3 618 770	3 680 023	4 066 392	4 505 999
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	1 138 008	2 254 986	3 056 355	3 743 133
Valgte driftstiltak	-4 756 778	-5 935 009	-7 122 747	-8 249 132
Over-/underskudd budsjettversjon	0	0	0	0

Valgte tiltak

Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	1 138 008	2 254 986	3 056 355	3 743 133
<i>Rådmannens framlegg til investeringsbudsjett</i>	1 138 008	2 254 986	3 056 355	3 743 133

Sentraladministrasjon og fellesutgifter/-inntekter	-4 770 963	-5 913 510	-7 101 248	-8 227 633
<i>Eigedomsskatt på alle eiendomar frå og med 2019</i>	0	-5 000 000	-8 000 000	-8 000 000
<i>Økonomiavdeling (111)</i>	1 500 000	0	0	0
<i>Skattar og rammetilskot m.m (180)</i>	0	-5 000 000	-8 000 000	-8 000 000
<i>Rekneskapsmessig meirforbruk, mindreforbruk (999)</i>	-1 500 000	0	0	0
<i>Salderinga av driftsbudsjettet med disposisjonsfond</i>	-4 770 963	-913 510	898 752	-227 633
<i>Rekneskapsmessig meirforbruk, mindreforbruk (999)</i>	-4 770 963	-913 510	898 752	-227 633

Helse og omsorg	14 185	-21 499	-21 499	-21 499
<i>PO 3 Auke i st.ressurs for hjelpepersonell legekantor</i>	0	0	0	0
<i>Legetenester (310)</i>	0	0	0	0
<i>PO 3- Eigen svarteneste på natt legevakt/sjukepleiar i beredskap</i>	0	-35 684	-35 684	-35 684
<i>Legevakt (315)</i>	0	-35 684	-35 684	-35 684
<i>PO3: Reinholdar dagsenter/psykisk helse</i>	14 185	14 185	14 185	14 185
<i>Habilitering og rehabilitering (332)</i>	14 185	14 185	14 185	14 185

Kultur, næring og utvikling	0	0	0	0
<i>PO 4 Fast årleg tilskot VisitTelemark</i>	0	0	0	0
<i>Kultur og næring (440)</i>	0	0	0	0

PO 4 Kommunal eigenandel til planlegging av Opplevingsvegen	0	0	0	0
Kultur og næring (440)	150 000	0	0	0
Rekneskapsmessig meirforbruk, mindreforbruk (999)	-150 000	0	0	0

Tiltak som ikke er valgt i denne budsjettversjonen

Sentraladministrasjon og fellesutgifter/-inntekter				
Ikkje bortfall av eigedomsskatt på produksjonsutstyr og installasjonar	0	-231 531	-463 062	-694 593
Skattar og rammetilskot m.m (180)	0	-231 531	-463 062	-694 593
PO 1 Ein ny lærling frå 2018	38 241	150 683	150 683	150 683
Rådmannskontor og fellestenester (110)	38 241	150 683	150 683	150 683
PO 1 Gjeldsrådgjevar	49 618	49 618	49 618	49 618
NAV kommune (125)	49 618	49 618	49 618	49 618
PO 1 Informasjonstavle i resepsjonen	8 625	1 125	1 125	1 125
Rådmannskontor og fellestenester (110)	8 625	1 125	1 125	1 125
PO 1 Innmelding i OKOS	68 900	68 900	68 900	68 900
Rådmannskontor og fellestenester (110)	68 900	68 900	68 900	68 900
PO 1 IT-utstyr	230 000	230 000	230 000	230 000
IT (112)	230 000	230 000	230 000	230 000
PO 1 Stønad til senter for seksuelle overgrep	9 000	9 000	9 000	9 000
Rådmannskontor og fellestenester (110)	9 000	9 000	9 000	9 000
PO 1 Tilskot til stiftinga Amatheia	5 000	5 000	5 000	5 000
Rådmannskontor og fellestenester (110)	5 000	5 000	5 000	5 000
Reduksjon 12 årsverk frå og med 2019	0	-5 000 000	-8 000 000	-8 000 000
Tilleggsløyvingar (150)	1 500 000	-5 000 000	-8 000 000	-8 000 000
Rekneskapsmessig meirforbruk, mindreforbruk (999)	-1 500 000	0	0	0

Skule og oppvekst				
PO 2 - Prioritet 1: Auke leiarressurs rektor ungdomsskulen	104 893	251 743	251 743	251 743
Seljord ungdomsskule (211)	104 893	251 743	251 743	251 743
PO 2 - Prioritet 2: Auke leiarressurs rektor barneskulen	58 618	141 568	141 568	141 568
Seljord barneskule (210)	58 618	141 568	141 568	141 568
PO 2 - Prioritet 3: Elevgarderobe barneskulen	162 000	0	0	0
Seljord barneskule (210)	162 000	0	0	0
PO 2 - Prioritet 4: Digitalt samarbeid skule/bhg-heim	80 000	25 000	25 000	25 000
Undervisningskontoret (200)	80 000	25 000	25 000	25 000

PO 2 - Prioritet 5: Deltaking i Ungt entreprenørskap Telemark (UE)	35 000	35 000	35 000	35 000
Undervisningskontoret (200)	35 000	35 000	35 000	35 000
PO 2 - Prioritet 6: Samarbeid og kjøp av tenester Den økologiske hagen	50 000	50 000	50 000	50 000
Undervisningskontoret (200)	50 000	50 000	50 000	50 000
PO 2 - Prioritet 7: Kjøkkenhjelp i Tussejuv barnehage	66 870	159 962	159 962	159 962
Tussejuv barnehage (221)	66 870	159 962	159 962	159 962
PO 2 - Prioritet 8: Kjøkkenhjelp Heddeli barnehage	66 870	159 962	159 962	159 962
Heddeli barnehage (220)	66 870	159 962	159 962	159 962
PO 2 - Prioritet 9 : Kjøkkenhjelp Flatdal barnehage	32 780	79 981	79 981	79 981
Flatdal barnehage (222)	32 780	79 981	79 981	79 981

Helse og omsorg				
PO 3 Styrking av demensteamet med 20% sjukepleiar	114 937	114 937	114 937	114 937
Sjukeheim (333)	114 937	114 937	114 937	114 937
PO3: Nødvendig inventar og utstyr- Steinmoen	63 000	0	0	0
Steinmoen bu- og servicesenter (335)	63 000	0	0	0

Kultur, næring og utvikling				
PO 4 Auke i tilskot til Seljord frivilligsentral	100 000	100 000	100 000	100 000
Kultur og næring (440)	100 000	100 000	100 000	100 000
PO 4 - Kommunal deltaking i villreinprosjekt i Brattefjell - Vindeggen	25 000	0	0	0
Landbruk (411)	25 000	0	0	0
PO 4 VandreTelemark	25 000	25 000	25 000	0
Kultur og næring (440)	25 000	25 000	25 000	0
PO 4 Driftstilskot til Seljord Næringshage	500 000	0	0	0
Kultur og næring (440)	500 000	0	0	0
PO 4 Kommunalt bidrag til Telemarksveka	200 000	200 000	200 000	200 000
Kultur og næring (440)	200 000	200 000	200 000	200 000
PO 4 Nye velkommen til Seljord skilt	50 000	0	0	0
Kultur og næring (440)	50 000	0	0	0
PO 4 Prosjekt nye sykkelkart	50 000	0	0	0
Kultur og næring (440)	50 000	0	0	0
PO 4 Skiltstativ 11 stk.	160 000	0	0	0
Kultur og næring (440)	160 000	0	0	0
PO 4 Tilskot til opparbeiding av Seljord Hage	200 000	0	0	0
Kultur og næring (440)	200 000	0	0	0
PO 4 Kommunal eigenandel til planlegging av Opplevingsvegen	0	150 000	150 000	150 000

Kultur og næring (440)	0	150 000	150 000	150 000
------------------------	---	---------	---------	---------

Teknisk				
PO 5 - Utbygging av ventilasjonsanlegget Tussejuv BHG	196 500	0	0	0
Vedlikehaldsavdeling (510)	196 500	0	0	0
PO 5 - Vedlikehald vegar og bruer	234 884	666 584	567 584	728 584
Vegar og grøntanlegg (530)	234 884	666 584	567 584	728 584
PO 5 Auka driftsmidler til brannvesen	250 000	0	0	0
Brann- og feiarvesen (540)	250 000	0	0	0
PO 5 Auka grunnressurs vedlikehaldstenester - Arbeidande formann	616 247	616 247	616 247	616 247
Vedlikehaldsavdeling (510)	616 247	616 247	616 247	616 247
PO 5 Auka ramme for vedlikehald/drift av grøntanlegg, turveg og installasjonar	100 000	140 000	180 000	200 000
Vegar og grøntanlegg (530)	100 000	140 000	180 000	200 000
PO 5 Nytt gjerde Flatdal BHG	90 000	0	0	0
Vedlikehaldsavdeling (510)	90 000	0	0	0

Søknadar gjennom året:

Skinnarbu 08.11.17

Adressater jamfør liste

Invitasjon til å delta i nytt villreinprosjekt i Brattefjell-Vindeggen 2018-2022, med bruk av GPS-merking med kamerasendarar

-delprosjekt under nytt villreinprosjekt i Setesdal-Austhei

Det er ynskje om å etablere eit nytt villreinprosjekt i Brattefjell-Vindeggen. Prosjektet er tenkt organisert som eit delprosjekt under eit nytt villreinprosjekt i Setesdal-Austhei, som er planlagt å gå i perioden 2018 til og med 2022. Prosjektet vil ta i bruk heilt nye metodar for å skaffe kunnskap om reinens beiteforhold i skog og bruken av skogsområde gjennom året. Norsk villreinsenter Sør (NVS Sør) søker med dette om deltaking og finansiering frå dykk som viktige aktørar i fjellområdet. Ein bed om tilbakemelding innan 1. desember. i år.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, har teke initiativ til eit nytt villreinprosjekt i Setesdal Austhei (sjå vedlagt invitasjonsbrev og projektskildring). I dette prosjektet er det ei sentral målsetting å skaffe ny kunnskap om reinens beiteforhold med særleg fokus på bruken av barmarksbeiter under skoggrensa. Dette er ei aktuell problemstilling i fleire villreinområde, mellom anna i Brattefjell-Vindeggen. Villreinen i Brattefjell-Vindeggen skil seg frå reinen på Austheia ved at den er ein utløpar frå Hardangerviddareinen, medan austheiareinen har opphav som tamrein. Det vil difor vera av stor interesse å involvere både desse bestandane i desse undersøkingane.

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har påteke seg eit fagleg prosjektansvar. NVS Sør har hatt sekretariatsansvaret for alle dei tidlegare GPS-merkeprosjekta i Setesdalsheiane og på Hardangervidda og i Nordfjella og har også teke på seg den oppgåva i dette prosjektet.

Vedlagt fylgjer:

- Referat fra oppstartsmøte i arbeidsgruppa for nytt Austheia-prosjekt av 9. mai 2017
- Prosjektskisse for Austheia-prosjektet frå fylkesmannen og arbeidsgruppa av 20. oktober 2017
- Prosjektskisse for Brattefjell-Vindeggen delprosjekt av 20. oktober 2017.

Notat

Til Rådmannen

Frå Kultur og næringssjef

Dato 22.november 2017

Vedr. Skiltstativ – Infotavler

Jamfør avtala med Rådhuset om å rullerer/ oppdatere infotavlene i 2018 har det vist seg at mange av stativa nå er så dårlege og tildels øydelagt at desse bør skiftast ut.

Utsifting av dårlege skilttavler ved inngangsvegane til Seljord og på sentrale stadar i kommunen.

Seljord kommune har 11 stativ for skilttavler rundt omkring, på viktige møteplassar og langs vegane til Seljord. Desse er av tre og er gamle og begynt å rotne. Kommunen har ein avtale med Rådhuset om å skifte til nye oppdaterte skilttavlar jamnleg og dei skal etter avtala skiftas ut i 2018.

Men stativa er så dårlege at dei bør skiftas. Det foreslåas nye enkle stativ i aluminium, berekna til å koste mellom kr 13.400- 17.800 pr stk ferdig oppsatt. Summane er utan mva.

Vedlagt er tilbod og skisse på ein type stativ som kan vere aktuel. Lik dei som m.a. Kviteseid kommune har.

Seljord kommune

Seljord 24. februar 2017

Seljord Frivilligsentral og integreringsarbeid i Seljord kommune

Det visas til møte med rådmann denne veka om arbeidet Seljord Frivilligsentral gjer når det gjeld integrering.

Frivilligsentralen har ein svært stor aktivitet. For å kunne ha denne store aktiviteten har det vore nødvendig med auka ressursar. Og me har sidan hausten 2016 gjeve eit tilbod til alle aktørane i Telebygget med kantine. Dette gjeld også dei rundt 20 elevane som er i Vaksenopplæringa til Seljord Kommune.

Me har eit svært godt og nært samarbeid.

Elevar og lærarar brukar kantinebode dagleg. I løpet av ein dag brukar dei kantina 4 økter. Me har eit tilbod til brukarane av kantina med kaffekort til elevane kr 50 pr kort pr mnd og til lærarar kr 100 pr mnd. Dette tilbodet går vi ca kr 600 i minus kvar månad på kaffeinnkjøp og forbruk på denne gruppa. I tillegg brukar me mykje tid til servering, vasking, oppvask etc.

20 elevar 3 dagar pr veka

10 elevar 2 dagar pr veka

Brukar 400 koppar i veka

Lite meirsalg i kafe av elevar og lærarar. Dei et niste. Andre kantinebrukarar kjøper mat i kantina.

Seljord Frivilligsentral har vask dagleg som følge av mange brukarar frå denne gruppa. Tidlegare var det vaska eit par dagar i veka. Denne vasken blir ikkje dekt av felleskostnadene på huset slik som anna vask. Me ber denne kostnaden aleine.

Tilbodet med tilgang på kantine for elevane har gjeve oss tilbakemelding på stor tilfredshet både for elevar og lærar. Elevane føler trygghet, det er også deira arena. Dei kjem i god kontakt med kafegjester og kantinebrukarane. Og dei kan kjøpe mat hvis ønskeleg.

Integreringsbiten her ser alle som viktig.

Tidlegare hadde elevane tilgang på eit lite mørkt rom ute i gangen med ein vannkokar på golvet. Der var det søppeltømming og reingjering nokre dagar i veka.

Møte mellom menneske

A: Nyveg 16
3840 Seljord
T: 41 47 82 00
Web: www.seljordfrivillig.no
Org.Nr.: 993 565 091

Hugs at du kan gje Grasrotandelen din til oss

P04 m 5

Notat

Til Rådmannen
Frå Kultur og næringssjef
Dato 22.november 2017
Vedr. Sykkelkart

Det er i regi av Telemark fylkeskommune er det sett i gang eit stort sykkelprosjekt i Telemark – Sykkelfylke nr 1.
Seljord og Kviteseid kommunar har tidlegare meldte inn trong for å utvikle sykkelkart basera på moglegheitsstudien for sykling i Seljord og Kviteseid.

Sykelprosjektet har sett av kr 75.000 til sykkelkart Seljord/ Kviteseid og kommunane må stille tilsvarende beløp. Dette føresett minst tilsvarende sum frå kommunane.

For å sikte gode kart er me komme fram til at det er naudsynt med eit budsjett på kr 175.000,- eskl mva. for å utvikle, fotografere, skrive tekst og trykke sykkelkart. Ettersom vi er to kommunar vil dette fordyre prosjektet litt – med dobl kommuneinfo etc.

Dette betyr at om sykkelkart for kommunane skal utviklast må Seljord kommune stille med kr 50.000,- + evt mva.

Seljord, 17. oktober 2017

Seljord kommune
Brøløvsvegen 13 A
3840 Seljord

Søknad

Årleg driftstilskot med bakgrunn i utviklingsprosjekt "eit levande næringshagemiljø, nyetableringar og fleire arbeidsplassar i Seljord"

Seljord Næringshage AS søker med dette om NOK 500.000,- i årleg driftstilskot med bakgrunn i utviklingsprosjektet "utvikling av eit levande næringshagemiljø, nyetableringar og fleire arbeidsplassar i Seljord". Vi har kome såpass langt i utviklingsprosjektet i 2017, med god framdrift, og vi ser det no som tenleg at prosjektfasa gjeng over i driftsfase. Det er framleis oppgåver att i prosjektplanen som vi vil vidareføre i ordinær drift. Sjå prosjektrapport per oktober 2017.

I prosjektplanen var det skildra eit fokus på ei auke i nyetableringar og auka sysselsetting. Dette har allereie prosjektet bidrage til og vi kan vise til nyetablerte verksemder både i og utanfor næringshagen. Vi ser at den daglege kontakten ut mot ulike miljø der vi legg til rette for at verksemdene kan finne samarbeid og synergjar på tvers er ei god løysinga for å auke si konkurransekraft og potensiale for vekst og utvikling. Vi har også gjennom prosjektet i 2017 kopla saman reiselivsverksemder og lagt til rette for at dei kan utvikle seg framover. Desse eksempla saman med meir ser vi på som ein naturleg og viktig del av den daglege drifta av næringshagen.

I prosjektrapporten er det omtala eit prosjekt innan trevirke og massivtre-produksjon mellom fleire aktørar. Seljord Næringshage AS vil vera ein viktig aktør inn i dette og arbeider no med etablering av ein forstudie til dette konseptet.

Det er utvikla eit samarbeid mellom næringshagane i Vest-Telemark og det vil for 2018 bli søkt om driftsmidlar for alle næringshagane frå Telemark Fylkeskommune.

Målet til næringshagane er at vi alle saman skal ha like tildelingar og søker om kr. 500.000,- til kvar av dei.

Vedlagt er prosjektrapporten for prosjektet som er utført og for planen vidare.

Me vonar på eit positivt svar og at de imøtekjem søknaden.

Venleg helsing

Knut Inge B. Skoland
Prosjektansvarleg/styreleiar
Seljord Næringshage AS

Olav Moen
Prosjektleiar/dagleg leiar
Seljord Næringshage AS

29.08.2017

Til kommunene Bø, Nome, Sauherad og Seljord i forbindelse med videre utvikling av TelemarksVeka:

Det er behov for å ta TelemarksVeka til et nytt nivå for videre utvikling. For å danne en solid forankring ønsker Telemark Turist AS at finansiering og organisasjonsmodell av TelemarksVeka går til politisk behandling i de nå fire eierkommunene. I tråd med organisering ser styret og de involverte bedrifter og destinasjonsselskap at det kan være formålstjenlig og organisere TelemarksVeka som et eget AS.

For å sikre et fundament fra eierkommunene er vi avhengig av at eierkommunene legger inn en grunnfinansiering på kr 200 000 hver i 4 år fremover.

Videre ber vi eierkommunene ta stilling til en ny formell organisering som AS der kommunen går inn med kr. 25 000 i aksjekapital.

Bakgrunn:

Reiselivsnæringa i Midt-Telemark starta i 2014 et treårig arrangementsutviklingsprosjekt der arenaene i Midt-Telemark var hovedaktørene. Ideen for dette var en analyse av våre anlegg og fasiliteter og hvilke målgrupper som kunne være mulig å skape vekst i besøket fra. Aktivitetsbaserte arrangement merker seg ut som godt egnet for våre anlegg. Skigruppene i Bø og Lunde har bidratt sammen med dette prosjektet til å etablere Sommarland skifestival med sommerskiskole for barn og med rulleskirenn både sprint og langløp i Bø og Lunde med profilerte langrennsløpere. Siste prosjektår (2016) der oppnådde man en mulighet til å få sendt rulleskirennene direkte på TV2.

Fra et Midt-Telemark arrangement til et Telemark arrangement:

Erfaringene med TV2 som samarbeidspartner var så gode at man valgte å gå videre med et nytt konsept som kombinerer profilerte idrettsarrangement med underholdningsarrangement og TV sendt destinasjonsmarkedsføring. Dette konseptet har både øvrig næringsliv, flere kommuner og Visit Telemark sluttet bredt opp om. I 2017 ble det gjennomført en første utgave av Telemarksveka med God morgen Norge sendinger fra ulike destinasjoner i Telemark fra mandag til fredag. St.hans fest i Bø Sommarland fredag 23. juni, rulleskisprint i Bøgata lørdag samt Kanalrennet i Lunde søndag 25. juni. De kommunene som har investert og tatt eierskap til dette prosjektet i 2017 er Bø, Nome, Sauherad og Seljord. Visit Telemark og Dyrskunn arrangement AS har også bidratt betydelig og deltar i styringsgruppen. Kjernen i utviklingsarbeidet er fortsatt bedriftsnettverket i Midt-Telemark og som sammen med øvrig næringsliv står for en stor andel av finansiering og utviklingsarbeid. Det er tegnet en 5 årig intensjonsavtale med TV2 som løper til og med 2021.

2017/ 1756

P04

pnr. 8

Kviteseid 20.10.17

Søknad om tilskot: VandreTelemark – heile Telemark (2018-2020)**Bakgrunn**

Samarbeidsprosjektet VandreTelemark vart avslutta i 2016 og har dei siste to åra vore drifta gjennom ei mellombels løysing med midlartidig finansiering frå kommunane i Vest-Telemark, Hjartdal og Tinn (ref. VTR sak 29/2015).

Etter oppmoding både frå deltakande kommunar, reiselivsnæringa og Telemark Fylkeskommune vart det søkt om midlar til ei vidareutvikling av VandreTelemark i mai 2017. Det vart i Hovudutval for næringsutvikling løyvd kr. 2.200.000,- over ein treårs periode (2018-2020) til gjennomføring av VandreTelemark i heile Telemark. Me håpar at dei kommunane som til no har vore i førarsetet i denne satsinga og ynskjer å delta i ei vidare utvikling. Me søker difor med dette om **kr. 25.000,- i årleg tilskot i perioden 2018-2020.**

I høve sakshandsaming gjer me merksam på at fleire av kommunane som har inngått Partnerskapsavtale med Telemark Fylkeskommune har eit avsnitt om vidare utvikling og satsing på VandreTelemark inne som ein del av avtala.

Disponering av kommunalt tilskot

Midlar som kjem frå dei opphavlege kommunane skal saman med fylkeskommunalt tilskot (og andre omsøkte midlar) nyttast til å gjere ei vidareutvikling i desse kommunane – som kan ha overføringsverdi til resten av fylket. Dette inneber å arbeide med å utvikle vandrepdukta i det opphavlege VandreTelemark vidare (medan me implementerar modellen i resten av Telemark). Det skal settast eit særleg fokus på næringsaktørane i Øvre-Telemark slik at ein lokalt kan generere næring på den attraksjonskrafta som ligg i dei gode turstigane som er etablert. Då må stigane nyttast meir aktivt i alle ledd for å få opp talet gjestedøgn i varme senger, samt generere fleire døgn i private hytter. All statistikk syner at attraksjonskrafta er stor. Kvart år stig tal på bruk av samtlege stigar i VandreTelemark. Men det må jobbast aktivt for å løyse ut det potensialet som ligg i vandretrenda me no er inne i.

Planlagd vidareutvikling i Vest-Telemark, Hjartdal og Tinn:

Prosjektaktivitet*	Skildring
Klyngesamarbeid	utvikle kombinasjonsprodukt med opplevingar: vandring i kombinasjon med dømesvis museumsbesøk, matopplevingar, båttur etc. Utvikle småprodukt/opplevingar som verksemdene sjølve kan selgje frå eiga nettside. All erfaring syner så langt at ein må arbeide bevisst med dette over tid for at det skal fungere
Guiding	Moglegheiter for guida turar på utvalde historiske stigar (dømesvis i samarbeid med Vest-Telemark Museum) og lære av satsinga som dømesvis er gjort på Sabotørstigen + Vemork.
Sal	Fokus på kopling mot turoperatørar, dialog med Color Line vedr. skreddarsydd sommartilbod på utvalde destinasjonar

Seljord kommune
Kultur og næring

Arkiv: 223
Saksnr.: 2017/1124-3
Sakshand.: Asbjørn Storrusten
Direkte tlf.: 35065155
Dato: 21.08.2017

Saksframlegg

Utvål	Utvålssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval		31.08.2017

**Søknad om etableringsmidlar til Seljord Hage - Foreninga Seljord
økologiske hage**

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Brosjyre Seljord hage
- 2 Perspektivskisse Seljord hage aug 2016
- 3 Framdriftsplan
- 4 Søknad om etableringstilskot - Seljord Økologiske Hage
- 5 Investeringsbudsjett.2017.Seljord Økologiske Hage

Saksutgreiing:

Foreninga Seljord Økologiske Hage søker Seljord kommune om kr 200.000,- i investeringsstøtte for bygging av eit høgt gjerde rundt hagen, eit vatningsanlegg og nedgraving av straumkablar.

Foreninga Seljord økologiske hage opplyser å vere ein ideell foreining som skal etablere og drifte ein økologisk hage i Seljord sentrum. Foreininga vil gjennom sitt arbeid legge vekt på å vise samanheng mellom miljø, mat og helse.

Framdriftsplanen viser at ein i haust planleggjar m.a. å presentere ideen på lærarmøte og opprette ei interesse/arbeidsgruppe, med representantar frå dei tre skulane og SFO, samt legge opp til vann-uttak, straum-uttak og å drenere.

Våren 2018 er det planlagt

- Enkel oppstart av skulehagen utan forkultivering av planter. Med hovudfokus på belgvekstar, grønngjødsling og plante fleirårige vekstar.
- Setja opp gjerde og portar rundt heile hagen.
- Anleggje hagen
- Setja opp reiskapsbu

PO 4 pm 7

Notat

Til Rådmannen

Frå Kultur og næringssjef

Dato 22.november 2017

Vedr. Skilt Velkommen til Seljord

SVV har nå opna for å sette opp "Velkomen til..." skilttavler langs riksvegane, noko som m.a. Sauherad og Bø kommunar har gjort.

Det er ynskje om å få utvikla og sett opp tilsvarande skilt for Seljord, plassert med 2 stk langs E134, eit langs RV 36 og kanskje eit langs FV 503 Åmotsdal. Om det skal vere aktuelt er kommune forespurt om å bli med på eit spleiselag.

Å designe, produsere og få satt 3 -4 slike skilt vil sannsynlegvis koste mellom kr 100.000,- - 150.000,-. Kommunens andel i eit spleiselag om dette bør vel vere på inntil kr 50.000,-.

Møtestad Seljord AS meiner at dette vil vere ein god profilering av kommune og det er naturleg å invitere t.d. Seljord næringslag med på eit spleiselag. Det er ikkje sett i gang arbeid med å utvikle innhald, innhente prisar eller finne riktige stadar før ein veit om t.d. kommunen er interessert i å vere med på å finansiere skilta.

Kommunale vegar i Seljord kommune.

Namn	lengde	Asfalt	Grusveg	Standard	Thak (10 års periode)	Kontroll	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SUM	Bruer	Est. kostn.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brekkegrubdy.	2720	2720		Mange part med svart dekk/deling bareneve < 6-8 l	Massesctfing i= 300m	650000				650 000		239 000					650000	1	248 000						248 000	
				Deling dekke	Restfåtering 3500 m²	385000				146 000							385000									
Heinegen	6530	3950	2600	Mange part med svart dekk/deling bareneve < 6-8 l	Massesctfing i=300 m	1 530 000				510 000		100 000					1 530 000	3	152 000				152 000			
				Deling dekke	Restfåtering 3500 m²	385000			100 000			100 000					385000									
Nordbygdvegen	3222	3222		God bareneve, dekkis slit dekke	Restfåtering 4200 m²	462000		200 000	262 000								462000	3	80 000		80 000					
Birkåvegen	1648	1648		God bareneve, dekkis slit dekke	Restfåtering 4200 m²	462000											462000	1	1 900 000	1 400 000		500 000				
Gullnevegen	5030	2775	2255	Nokre part med deling/mindre brå bareneve	Restfåtering 6000 m²	660000		200 000			200 000			260 000			660000	1	40 000	40 000						
				Dekkis deling dekke, lite grus på grusvegen.	Grusveg.	100000		50 000		50 000							100000									
Gmll. Gullnesveg	724	724		Deling bareneve, slit dekke.	Restfåtering 450 m²	50 000	50 000										50 000									
Brekkegrubdyvegen	1455	1455		Ujvord/deling dekke på delar av vegen	Restfåtering 4000 m²	264000				264 000							264000	1	10 000				10 000			
Åhus	640	640		God bareneve - deling dekke	Restfåtering 3800 m²	418000			418 000								418000									
Fjelldeishyen	1135	1135		God bareneve													0	1	15 000						15 000	
Naradalsvegen	1895	1895		Mange part med deling bareneve < 6-8 l.	Massesctfing i=300 m	510000								410 000		100 000	510000	1	110 000						110 000	
				Dekkis deling dekke	Restfåtering 1100 m²	121000		60 000		61 000							121000									
Stordalsvegen	5150	5150		Part med deling/mindre brå bareneve < 6-10 l	Massesctfing i=300 m	510000				510 000							510000	2	204 000		200 000				4 000	
				Ujvord/deling dekke, stiftetruv nå heib.	Restfåtering 8000 m² av mure.	1 180 000	130 000			450 000							1180 000	1	182 000						182 000	
Reinjuvangerd	820	20	800	Delar av vegen har svart/deling bareneve < 6 l.	Massesctfing i= 80 m	140000		140 000		70 000		70 000					140000									
				Delar av vegen har svart/deling bareneve	Grusveg/fyrting	140000											140000									
Sundbyvegen	6700	2300	6400	Delar av vegen har murete brå til deling bareneve	Fjerne stein, gylfing	80 000						80 000					80 000	2	36 000	36 000						
				Ujvord dekke, stein som vren opp.	Restfåtering 2700 m² - grusveg	400000			200 000			200 000					400000									
Gjevanen	700	0	700	Grusveg	Lapping og grusveg ved behov.	150000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	150000	1								

06.11.2017

Bergefelt:																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fjøre se under:

Massesctfing B=4 m, d=0,7m i v. 1 700 - pr. 1 m veg
Asfaltering kr. 110,- pr m²
Brukstomnad: Overslag fra Safecontrol

Seljord kommune

Arkiv: F03
Saksnr.: 2017/1686-2
Sakshand.: Rolf Henning Jensen
Direkte tlf.: 35065106
Dato: 24.11.2017

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Kommunestyret		14.12.2017
Eldreråd	8/17	05.12.2017
Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	9/17	05.12.2017

Høringsuttale- regional folkehelseplan og handlingsprogram

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Høring av forslag til Regional plan for folkehelse i Telemark 2018 - 2030
- 2 Regional plan for folkehelse i Telemark 2018 - 2030
- 3 Handlingsprogram 2018 - 2021

Saksutgreiing:

Telemark fylkeskommune har sendt ut ein ny regional folkehelseplan på høyring med høyringsfrist 15. desember 2017. Plandokumentet inneheld ein generell del, der mål, strategiar og satsingsområde er gjort greie for. Den generelle planen skal gjelde for ein 10- års periode.

I tillegg høyrer eit eige handlingsprogram til planen. Handlingsprogrammet inneheld ein konkret tiltaksversikt knytt til dei ulike satsingsområda og skal rullerast årleg.

Planen inneheld mål og strategiar på 4 satsingsområde. Satsingsområda er:

1. Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid
2. Helsefremmede oppvekst (0-18 år)
3. Helsefremmende voksenliv (18-70 år)
4. Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)

Planen peiker på eit felles samfunnsansvar for ei god folkehelse, der både stat, kommune og sivilsamfunnet må jobbe i lag for dei beste løysingane.

Dei prioriterte tiltaka i handlingsprogrammet er tiltak som fylkeskommunen sjølve er ansvarleg for. I tillegg er det under kvart satsingsområde lista opp "Tiltak hos andre aktører som kan bygge opp under strategiene" Her er m.a. nemnt tiltak som kommunane vert oppmoda om å fylgje opp. Desse er som følger:

Satsingsområde 1: Kommunale tiltak: Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid

- *Definere folkehelseutfordringer i kommunen, og bruke disse som grunnlag for prioriteringer og beslutninger i forbindelse med planlegging og utforming av strategier og tiltak i folkehelsearbeidet*
- *Samordne folkehelsearbeidet lokalt*

Satsingsområde 2: Kommunale tiltak: Helsefremmede oppvekst (0-18 år)

- *Implementere «Liv og røre i Telemark» i egen kommune i løpet av planperioden*
- *Jobbe aktivt for at skoler bruker feedbackorienterte og evidensbaserte program for psykisk helse i skolen*
- *Bygge kompetanse hos barnehagenes og skolenes personale om hvorfor det er viktig med variert fysisk aktivitet og sunne og inkluderende måltider for barn og om hvordan de kan legge til rette for dette i hverdagen.*
- *Ta i bruk feedbackorienterte og evidensbaserte foreldreveiledningsprogram (jordmor-, helsestasjons-skole- og tannhelsetjenesten)*
- *Ta i bruk og videreutvikle BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats) eller tilsvarende modeller i samarbeid med KoRus-Sør*
- *Delta i nasjonalt «Program for folkehelsearbeid i kommunene»*

Satsingsområde 3. Kommunale tiltak: Helsefremmende voksenliv (18-70 år)

- *Etablere tilstrekkelige lære plasser for personer under utdanning*
- *Sikre tilstrekkelige ressurser til og følge opp samarbeid om voksenopplæring*
- *Ivareta folkehelseperspektivet i forhold til dem som står utenfor utdannings- og arbeidsliv*
- *Legge til rette for systematisk samarbeid med frivillig/ ideell sektor om blant annet inkluderende møteplasser og aktivitetstilbud*
- *Bidra med kunnskaps- og erfaringsdeling i regionale nettverk KoRus-Sør*
- *Gjennomføre rusforebyggende arbeid blant studenter.*

Satsingsområde 4: Kommunale tiltak: Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)

- *Involvere eldre i saker som berører dem, gjennom blant annet kommunens eldreråd*
 - *Bidra til framtidsrettede bomiljøer og stedsutviklingstiltak som fanger opp de behov og forventninger eldre har, med tanke på tilgjengelighet, lavterskel fellesarealer og hverdagens møteplasser.*
- Møteplassene bør også være tilrettelagt for generasjonsmøter.*
- *Dreie fokus mot helsefremmende tiltak, fra behandlende tiltak*
 - *Sikre involvering og brukermedvirkning i planlegging og utarbeidelse av tiltak som retter seg mot eldre*
 - *Samarbeide med privat sektor om utvikling av velferdsteknologi (produkter som kan gi eldre økt mestring og selvstendighet.*

Rådmannen si vurdering:

Regional plan for folkehelse i Telemark 2018 – 2030 er eit enkelt, oversiktleg og godt gjennomarbeida plandokument. Planen tek utgangspunkt i sentrale folkehelseutfordringar i fylket og dei strategiar, mål og tiltak som vert skissera synes å vere gode og relevante.

Etter rådmannen sitt syn er også dei tiltaka som kommunane vert rådd til å fylgje opp både fornuftige og truleg rimeleg overkommelege.

Rådmannen si tilråding:

Kommunestyret meiner at regional plan for folkehelse i Telemark 2018 -2030 er ein god plan og rår til at planen vert lagt til grunn for vidare folkehelsesatsing i fylket for perioden.

Utskrift til:

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

/Fylkesrådmann

Vår dato 05.10.2017

Deres dato

Høring av forslag til Regional plan for folkehelse i Telemark 2018-2030

Telemark fylkeskommune sender med dette på høring forslag til Regional plan for folkehelse i Telemark 2018 – 2030.

Fylkesutvalget i Telemark fylkeskommune vedtok i sitt møte 5. oktober å legge forslag til Regional plan for folkehelse i Telemark 2018-2030 ut til høring og offentlig ettersyn, i henhold til plan- og bygningslovens § 8-3.

Høringsfrist er 15. desember 2017.

Planprogrammet for planarbeidet ble vedtatt i fylkesutvalget 15.februar 2017. Planprogrammet ble utarbeidet og var ute til høring i tråd med bestemmelsene i plan- og bygningslovens § 4-1. Sosial ulikhet i helse ble pekt på som den overordna folkehelseutfordringen i Telemark, sammen med levekårsproblemer og psykisk og fysisk helse. Det ble vedtatt fire satsingsområder for en ny regional folkehelseplan:

- Kunnskapsbasert folkehelsearbeid
- Helsefremmande oppvekst (0-18 år)
- Mestring i voksen alder (18-70 år)
- Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)

Regional plan for folkehelse 2018-2030 er utarbeidet i tråd med disse føringene.

Planen har et tidsperspektiv på 12 år, med to hovedmål:

- Å bedre levekår for befolkningen ved iverksetting av tiltak for å utjevne sosial ulikhet og hindre at dårlige levekår går i arv.
- Å bedre psykisk og fysisk helse ved å velge løsninger som bidrar til en trygg oppvekst, et aktivt og deltakende voksenliv og alderdom.

Det er utarbeidet et handlingsprogram som viser hvilke tiltak Telemark fylkeskommune vil initiere/følge opp i planperioden. Handlingsprogrammet viser også til hva andre samfunnsaktører bør bidra med for at målene i planen skal nås.

TELEMARK
fylkeskommune

Planen med handlingsprogram vil bidra til at samfunnsaktørene arbeider mot samme mål og koordinerer ressursbruk i tråd med felles strategier. Planen vil derfor være et viktig verktøy for det regionale folkehelsearbeidet. En regional plan vil ifølge plan- og bygningsloven § 8-1, være førende for regionale organs virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket.

Høringsutkastet finnes på <https://www.telemark.no/Planer/Planer-og-strategier-i-arbeid2>

Høringseksemplarer er tilgjengelige i resepsjonen på Fylkeshuset (Fylkesbakken 8-10, Skien), Høringsinnspill kan sendes til post@t-fk.no.

Frist for innspill er 15. desember 2017.

Etter fristens utløp vil alle høringsinnspill bli gjennomgått og planen bli justert. Nytt planforslag vil bli framlagt for politisk behandling, med endelig vedtak i fylkestinget i april 2018.

Eventuelle spørsmål kan rettes til:

Heidi Hamadi, prosjektleder, tlf.: 35 917126/ 920 99 139, epost: heidi.hamadi@t-fk.no

Med vennlig hilsen

Evy-Anni Evensen
Fylkesrådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse:	Besøksadresse:	Sentralbord	Foretaksregisteret: 940 192 226
Postboks 2844		35 91 70 00	Bankkonto: 5083 05 42083
3702 Skien			www.telemark.no

**/Team folkehelse, idrett og
friluftsliv**

Vår dato 05.10.2017

Vår referanse 16/11205-86

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Bamble kommune		Postboks 80	3993 LANGESUND
Bø kommune		Bøgata 67	3800 BØ I TELEMARK
Drangedal kommune		Gudbrandsvei 7	3750 DRANGEDAL
Fyresdal kommune		Klokkarhamaren 6	3870 FYRESDAL
Hjartdal kommune		Kommunehuset	3692 SAULAND
Kragerø kommune		Postboks 128	3791 KRAGERØ
Kviteseid kommune		Kviteseidgata 13	3850 KVITSEID
Nissedal kommune		Treungvegen 398	3855 TREUNGEN
Nome kommune		Ringsevja 30	3830 ULEFOSS
Notodden kommune		Postboks 193	3672 NOTODDEN
Porsgrunn kommune		Postboks 128	3901 PORSGRUNN
Sauherad kommune		Idunvoll 3	3812 AKKERHAUGEN
Seljord kommune		Brøløsvegen 13 A	3840 SELJORD
Siljan kommune		Postboks 16	3749 SILJAN
Skien kommune		Postboks 158 Sentrum	3701 SKIEN
Tinn kommune		SentralarkivetPostboks 14	3661 RJUKAN
Tokke kommune		Storvegen 60	3880 DALEN
Vinje kommune		Vinjevegen 192	3890 VINJE

Postadresse:	Besøksadresse:	Sentralbord	Foretaksregisteret: 940 192 226
Postboks 2844 3702 Skien		35 91 70 00	Bankkonto: 5083 05 42083 www.telemark.no

TELEMARK
fylkeskommune

Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.

Postadresse:	Besøksadresse:	Sentralbord	Foretaksregisteret: 940 192 226
Postboks 2844 3702 Skien		35 91 70 00	Bankkonto: 5083 05 42083 www.telemark.no

Regional plan for folkehelse i Telemark 2018–2030

Foto: Vegard Giskehaug

Innhold

Forord	3
En felles forpliktende plattform	3
Fire satsingsområder.....	3
Langsiktig tidsperspektiv.....	3

Planens oppbygging	4
---------------------------------	----------

Folkehelseutfordringer i Telemark	5
--	----------

Levekår, helseplager og sosial ulikhet i helse	6
Demografi	7
Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid	8

Mål og satsingsområder	9
-------------------------------------	----------

Hovedmål	10
Satsingsområder	10
1: Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid	11
2: Helsefremmende oppvekst (0-18 år)	12
3: Helsefremmende voksenliv (18-70 år)	13
4: Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)	14

Folkehelsearbeidet – et felles ansvar	15
--	-----------

Åpen dialog med befolkningen.....	15
Roller og ansvar	16
Oppfølging av planen	18

Kilder	19
---------------------	-----------

Foto: Stina Glømme

Dette er en interaktiv PDF med bokmerker

Naviger i innholdsfortegnelsen og hyperlenket tekst. Pilene øverst til høyre fører deg en side fram eller tilbake. Pilene deaktiveres på håndholdte enheter: bla som normalt mellom sidene. Knappen i midten fører deg til «Innhold».

[Mer info om PDF?](#)
[Leser du PDF på iPad?](#)

Forord

Regional plan for folkehelse i Telemark er forankret i Bærekraftige Telemark – regional planstrategi 2016-2020. Visjonen i planstrategien, å skape et bærekraftig Telemark, skal være en rettesnor for samfunnsutviklingen i fylket.

Bærekraftig utvikling skjer gjennom å fremme bærekraftige sosiale forhold, bærekraftig økonomi og bærekraftig miljø. Alt dette er viktig i fylkets folkehelsearbeid.

En felles forpliktende plattform

Folkehelse er et stort fagfelt. Å organisere arbeidet på et så bredt felt kan derfor være utfordrende. Den regionale planen for folkehelse skal danne en felles plattform for prioriteringer og avgjørelser i folkehelsearbeidet, og gjøre det enklere å organisere arbeidet hos de ulike folkehelseaktørene i Telemark.

Planen skal være et forpliktende verktøy for å koordinere folkehelsesatsingen i fylket, klargjøre roller og ansvar, gjøre prioriteringer i arbeidet, og iverksette tiltak for å bedre folkehelsen i fylket. Planen skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen.

Fire satsingsområder

Regional plan for folkehelse i Telemark skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer helse og utjevner sosiale helseforskjeller. Den regionale planen foreslår fire satsingsområder for å møte fylkets folkehelseutfordringer:

1. Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid
2. Helsefremmende oppvekst
3. Helsefremmende voksenliv
4. Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom

De tre første områdene ivaretar generasjonsperspektivet hvor vi foreslår helhetlige strategier for å møte Telemarks største folkehelseutfordringer innen de ulike livsfasene.

Det fjerde satsingsområdet har bakgrunn i folkehelselovens krav om et kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid. Loven fra 2012 er ganske ny, og det er fortsatt et behov for å sette dette på dagsorden for å øke kompetanse og få på plass strukturer for nye arbeidsmåter.

Å fremme sosial likhet i helse, å sikre inkludering, og å samordne og koordinere folkehelsearbeidet er gjennomgående for alle de fire satsingsområdene.

Langsiktig tidsperspektiv

Plan- og bygningsloven anbefaler at regionale planer har et langsiktig tidsperspektiv på minst tolv år. Folkehelsearbeidet er også langsiktig, og det tar tid fra tiltak iverksettes til vi kan se eventuelle resultater. Regional plan for folkehelse i Telemark har derfor en varighet fra 2018 til 2030. Spørsmål om revidering av planen tas opp i regional planstrategi hvert fjerde år. Planens handlingsprogram skal rulleres årlig.

Telemark fylkeskommune skal ta en aktiv rolle i folkehelsearbeidet i fylket. Gjennom tjenestene våre og vår rolle som regional utviklingsaktør skal vi arbeide for et helsefremmende samfunn og for å fremme sosial likhet i helse. Sammen med kommunene og øvrige aktører skal vi bidra til motivasjon, engasjement og aktivitet for bedre folkehelse i Telemark.

Evy-Anni Evensen

Evy-Anni Evensen
fylkesrådmann

Foto: Dan Riis

Planens oppbygging

Regional plan for folkehelse i Telemark 2018-2030 består av en generell del og et handlingsprogram. Den generelle delen inneholder mål og strategier innen fire satsingsområder for å møte de største folkehelseutfordringene i Telemark. Dette skal danne et felles grunnlag for folkehelseaktørene i fylket, som man kan kjenne seg igjen i og bruke i sitt eget arbeid.

Handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet lages årlig, og beskriver tiltak for å møte de største folkehelseutfordringene på hvert av de fire satsingsområdene. De aller fleste tiltakene vil strekke seg over år for å gi effekt. I handlingsprogrammet er det dessuten gjort rede for oppgaver hos andre viktige folkehelseaktører i fylket som kan bygge opp under strategiene og bidra til økt måloppnåelse.

Ettersom den regionale planen for folkehelse prioriterer særskilte satsingsområder med utvalgte strategier, vil tiltakene i handlingsprogrammet også gjøre dette. Det vil være nødvendig å vurdere strategiene jevnlig i forhold til samfunnsutviklingen, minimum hvert fjerde år.

Fylkeskommunen har i tillegg til disse tiltakene, mange andre oppgaver som ikke omtales i handlingsprogrammet,

men som likevel er svært viktige i fylkets folkehelsearbeid. [Regional plan for oppvekst og kompetanse for Telemark 2016-2020 – Livslang læring](#) er spesielt viktig å se i sammenheng med denne planen. Planen har et klart folkehelseperspektiv, med mål om å gjøre overgangen mellom hjem og barnehage, barnehage og grunnskole, og mellom grunnskole og videregående skole sømløse.

Andre eksempler på viktige fylkeskommunale folkehelseoppgaver er:

- forvaltning av ulike opplæringsoppgaver
- trafiksikkerhetsarbeid
- tiltak for å fremme sykling, gåing og økt bruk av kollektivtransport
- tilrettelegging for universell utforming
- vannforvaltning
- planveiledning
- helsefremmende og forebyggende tannhelsearbeid
- forvaltning av spillemidler til idretts- og friluftsanlegg
- forvaltning av friluftsområder for allmenheten
- tilrettelegging for sosiale møteplasser
- klima- og miljøarbeid

Mange av disse oppgavene omtales i andre regionale planer, eller i fylkeskommunens strategier¹.

”

IKKE ALT SOM TELLER KAN TELLES,
OG IKKE ALT SOM TELLES TELLER

- Albert Einstein

Planens oppbygging

Generell del	Overordnede mål Satsingsområder Delmål Strategier Et felles grunnlag for folkehelseaktørene i fylket for å møte de største utfordringene i Telemark.
Handlingsprogram	Tiltak for å iverksette strategiene på hvert satsingsområde Hvilke tiltak skal Telemark fylkeskommune gjennomføre for å møte de største folkehelseutfordringene i Telemark? Hva kan andre folkehelseaktører i fylket gjøre for å bygge opp under strategiene og bidra til økt måloppnåelse?

¹ www.telemark.no/planer gir deg oversikt over alle gjeldende planer og strategier i Telemark fylkeskommune.

Folkehelseutfordringer i Telemark

Folkehelse

er et samlebegrep som beskriver befolkningens helsetilstand, og hvordan helse fordeler seg blant innbyggerne.

Folkehelsearbeid

handler om samfunnets samlede innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse gjennom å svekke faktorer som medfører helserisiko, og styrke faktorer som bidrar til bedre helse.

Telemarkingene har i all hovedsak god helse og sunne levevaner. Levealderen har aldri vært så høy. Men selv om alle grupper i samfunnet har fått bedre helse de siste åra, har helsegevinsten vært størst for telemarkinger med lang utdanning og høy inntekt. Personer med høyere utdanning lever i snitt sju år lenger enn personer med kun grunnskole.

Levekårsundersøkelsen «[Ung i Telemark 2015](#)» viser at ungdom fra familier med høy sosioøkonomisk status er mer fornøyd med helsa si og har sunnere helsevaner enn ungdommer fra familier med lavere sosioøkonomisk status. Sosiale forskjeller i helse og helsevaner er derfor definert som den største folkehelseutfordringen i Telemark.

SKAP GODE, NÆRE
FELLESSKAP

Per Fugelli og Benedicte Ingstad,
Helseråd fra folk til folk

Levekår, helseplager og sosial ulikhet i helse

Telemark har levekårsutfordringer; lavt utdanningsnivå, lav sysselsetting, høy arbeidsledighet, mange uføre og en høy andel lavinntektshusholdninger. I 2015 bodde drøyt 15 prosent av barn og unge under 18 år i Telemark i lavinntektshusholdninger. Bare Oslo og Østfold hadde en større andel barn i lavinntektshusholdninger. Å forhindre at levekårsutfordringer går i arv fra foreldre til barn er derfor høyt prioritert i folkehelsearbeidet i Telemark.

Mange telemarkinger har fysiske helseutfordringer. Rundt ti prosent av barn mellom 5 og 18 år har trukket mer enn fem tenner, har hull eller fyllinger. Usunt kosthold, røyking, inaktivitet og rusproblematikk er årsaken til en rekke sykdommer, og forårsaker over halvparten av dødsfallene som skjer blant innbyggere under 70 år.

Likevel er de største folkehelseutfordringene knyttet til psykisk helse. Angstlidelser og depresjon er de vanligste årsakene til psykiske lidelser og fører til mange år med dårlig helse. En høy andel av de som blir uføre i ung alder har bakgrunn i psykiske lidelser. Personer med psykiske lidelser har også en høyere forekomst av somatiske sykdommer, og lever kortere enn befolkningen forøvrig. Antall personer som er i kontakt med fastlege eller legevakt på grunn av psykiske symptomer eller lidelser er høyere i Telemark enn i landet som helhet. Telemark har også et høyt antall brukere av legemidler mot psykiske lidelser. De siste årene er det kun

Oppland og Østfold som har hatt flere brukere per 1000 innbyggere enn Telemark. Legemiddelbruken mot psykiske lidelser i Telemark har særlig økt blant barn og unge under 24 år. Psykisk lidelse er den vanligste hoveddiagnosen for uføretrygd blant unge. 62 prosent av landets uføre i aldersgruppen 18-29 år befinner seg i diagnosegruppen psykiske lidelser. Telemark er blant de tre fylkene med høyest andel unge i denne gruppen. Levekårsundersøkelsen «[Ung i Telemark 2015](#)» viser at mange ungdommer i

Telemark har utfordringer knyttet til ensomhet, selvbilde, kroppsbilde og depressive symptomer.

En rekke fenomener kan ha betydning for utvikling av psykiske helseplager. Dette omfatter blant annet mobbing, manglende sosial støtte, rusproblematikk, frafall fra utdanning og arbeidsliv, og manglende deltakelse, tilhørighet og mestring. De samme fenomenene kan også bli en *konsekvens* av psykiske helseplager.

Demografi

Antall eldre vil øke betydelig i Telemark de neste årene. I 2040 vil en tredjedel av befolkningen i Telemark være over 60 år. Dette skyldes særlig store fødselskull fra etterkrigstiden, og generelt høyere levealder. Høy utflytting av unge voksne og relativ lav tilbakeflytting, bidrar også til en stadig høyere andel eldre i befolkningen i fylket. På grunn av den sterke veksten i andelen eldre vil vi få et betydelig press på helse- og omsorgstjenester i årene som kommer. Allerede i dag har Telemark en signifikant andel av den voksne befolkningen som bor alene. Det blir derfor en viktig folkehelseoppgave å arbeide for at innbyggerne i Telemark får et godt grunnlag for selvhjulpenhet og egenmestring av livet ved høy alder, og samtidig arbeide for å redusere ensomhet og utenforskap som følge av det å bo/ leve alene.

Levealderen i Telemark er lavere både for menn og kvinner enn gjennomsnittet for landet. Levealder er et samlemål på helsetilstanden i befolkningen. Målet brukes blant annet for å beskrive forskjeller i helse og levekår. Det vil være et mål å oppnå en levealder minimum på landsgjennomsnittet også for innbyggerne i Telemark.

VÆR RAUS I MØTE
MED DEN ANDRE

Per Fugelli og Benedicte Ingstad,
Helseråd fra folk til folk

Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid

De store utfordringene i Telemark innen sosial ulikhet i helse og helsevaner, levekårsproblematikk og psykisk helse, viser at det er behov for tiltak som kan være med på å styrke innbyggernes levevilkår. Det er spesielt viktig å forhindre reproduksjon av folkehelseutfordringer fra en generasjon til den neste. Men det er også viktig at det satses på forsknings- og kunnskapsutvikling. En kartlegging gjennomført av Fylkesmannen i Telemark i 2017 viser at omtrent halvparten av kommunene i fylket mangler oversikt over folkehelseutfordringene i egen kommune, slik folkehelseloven krever. Flere kommuner melder om dårlig samordning og manglende tverretattlig samarbeid, samt begrenset kompetanse og kunnskap om hva folkehelsearbeid er. Det er en generell utfordring at igangsatte tiltak sjelden eller aldri evalueres med tanke på oppnådd effekt og måloppnåelse.

Mange kommuner i fylket har altså ikke på plass strukturer for et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid, der utfordringene kartlegges lokalt og møtes med tiltak på tvers av fagområder og etater.

Selv om vi lever i en velferdsstat der både utdanning og helsetjenester er gratis og alle er garantert å ha midler til livsopphold, ser vi at vi har en samfunnsutvikling der flere vokser opp i lavinntektsfamilier og opplever utenforskap i voksen alder. Vi vil i denne planen peke på noen strategier

og tiltak som kan være med å sikre gode oppvekstvilkår, inkludering og arbeid som vi vet har positiv effekt for den enkelte og samfunnet. Men vi trenger fortsatt mer kunnskap om hvilke tiltak som gir best effekt for å sikre gode oppvekstvilkår, god inkludering og skolegang og arbeidsmuligheter for alle.

SE LYST PÅ LIVET

Per Fugelli og Benedicte Ingstad,
Helseråd fra folk til folk

Mål og satsingsområder

Gjennomgående temaer:

- Fremme sosial likhet i helse
- Sikre inkludering og forhindre utenforskap
- Samordning og koordinering av folkehelsearbeidet

Hovedmål

I Telemark er det vedtatt en målsetting om at vi skal strekke oss mot et «Bærekraftig Telemark». Et systematisk og planmessig folkehelsearbeid kan bidra til dette. *Regional plan for folkehelse i Telemark 2018–2030* har følgende hovedmål:

Hovedmål

Forbedrede levekår for befolkningen skal skapes gjennom å iverksette tiltak for å utjevne sosial ulikhet og hindre at dårlige levekår går i arv

Forbedret psykisk og fysisk helse ved å velge løsninger som bidrar til en trygg oppvekst, et aktivt og deltakende voksenliv og alderdom og hvordan helse fordeler seg blant innbyggerne.

Det er disse målene som vil være retningsgivende for det videre regionale folkehelsearbeidet og være grunnlaget for strategier og tiltak i planperioden. Fordi påvirkningsfaktorene er mangfoldige og sammensatte, har vi valgt å dele arbeidet inn i livsfaser. Et livsfasefokus gir mulighet for mer helhetlig vurdering av utfordringsbildet, tydeliggjør de ulike samfunnsaktørenes ansvar og behovet for nettverksorientert tilnærming og samarbeid.

I tillegg har vi et satsingsområde som tar for seg behovet for å styrke kompetanse, forskning og planmessigheten i folkehelsearbeidet i fylket.

Satsingsområder

Vi har fire satsingsområder i planen. Dette er:

1. Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid
2. Helsefremmende oppvekst (0–18 år)
3. Helsefremmende voksenliv (18–70 år)
4. Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)

I delmålene og i strategiene er det særlig vektlagt hvilke faktorer som er viktige for å skape trygghet, mestring, aktiv deltagelse og tilhørighet for alle. Skal vi klare å legge til rette for en slik utvikling, er det spesielt viktig å satse på tiltak som sikrer inkludering og hindrer utenforskap. Dette krever at en arbeider for å samordne og koordinere de ulike tiltakene og tjenestene som tilbys innbyggerne. Her har folkehelsearbeidet en viktig rolle. Det komplekse arbeidet med å forbedre levekårene må starte tidlig, på overordnet

nivå gjennom samfunnsplanleggingen, på individnivå allerede i svangerskapsomsorgen.

En viktig faktor for å redusere sosial ulikhet i helse er at alle får anledning til å oppnå en god grunnutdannelse. Tiltakene må tilrettelegges for at alle kan delta i arbeidslivet, og samtidig at voksne som ikke deltar i arbeidslivet kan få en meningsfull hverdag i samspill med andre.

Fysisk og psykisk helse er nær knyttet sammen. Lite fysisk aktivitet og usunt kosthold øker risikoen for psykiske plager, samtidig vil en helsefremmende livsstil gi overskudd og virke beskyttende. Derfor er det viktig at folkehelsearbeidet har et bredt fokus. Arbeidet må både inkludere tiltak som stimulerer til sunne levevaner, og til god psykisk helse.

Satsingsområde 1: Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid

Folkehelseloven setter krav til at alle kommuner og fylkeskommuner skal ha et kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid. Lokale folkehelseutfordringer skal defineres og det skal fastsettes overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet for å møte disse. Dette skal forankres i planverk, og det skal iverksettes nødvendige tiltak for å møte utfordringene.

God oversikt over folkehelseutfordringene skaper et mer treffsikkert folkehelsearbeid. Det må være en tett forbindelse mellom forskning og praksisfeltet.

Dette er et utviklingsarbeid, og det er fortsatt behov for å øke kompetanse og kapasiteten på dette arbeidet i Telemark. I tillegg bør kommuner, fylkeskommune og ulike forsknings- og utviklingsmiljøer i fylket samarbeide mer for å framskaffe og tilrettelegge data og kunnskap innen folkehelse på kommunalt og fylkeskommunalt nivå.

Koordinering og samordning

For å fremme sosial likhet i helse trengs et koordinert og langsiktig arbeid. Folkehelsearbeidet i fylket bør i økende grad settes på agendaen i ledelsen i både kommuner, fylkeskommunen og hos andre aktører, samt hos politikere. Erfaring viser at slik forankring, og økt opplæring og kunnskap om hva folkehelsearbeid er, er viktig for å lykkes i folkehelsearbeidet.

I tillegg bør man aktivt arbeide for et godt samarbeid på tvers av hvor og hva man jobber med, og øke kapasiteten til å inngå tverrfaglige samarbeid og å delta i utviklingsprosesser. For eksempel bør de som deltar på kompetansehevende tiltak innen folkehelse i større grad representere ulike sektorer.

Evaluering av folkehelsearbeidet

Det legges mye vekt på evaluering av folkehelsearbeidet. I Telemark er det behov for mer kunnskap om hva som

er effektive folkehelseiltak og hvordan disse best kan implementeres, samt hvordan tiltak kan evalueres. Brukere bør involveres i denne type evalueringer. Det er behov for økt samhandling mellom kunnskapsmiljøer og andre aktører på ulike nivåer for å få formidlet hvilke folkehelseiltak som virker og hvorfor. Det er også ønske om å styrke undervisningen innen folkehelse ved Høgskolen i Sørøst-Norge.

Foto: www.colourbox.com

Delmål

Legge til rette for at alle kommuner i Telemark har et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid, jf. folkehelseloven

Strategier

- Øke kapasiteten og kompetansen til å drive et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid i kommunen
- Framskaffe og tilrettelegge kunnskap og data om folkehelse på lokalt nivå
- Økt samarbeid på tvers av kunnskapsmiljøer
- Økt kunnskap og kompetanse om evaluering av folkehelsearbeidet

Satsingsområde 2: Helsefremmende oppvekst (0-18 år)

De viktigste redskapene samfunnet har for å sikre en helsefremmende oppvekst er å prioritere tverrfaglige og helhetlige tiltak som når alle barn og unge. Alle tjenestene må se det enkelte barn og de utfordringer og muligheter som dette barnet har. Sammen med foreldrene må det legges til rette for at alle barn får et godt fundament for et voksenliv uavhengig av foreldrenes økonomi og utdanning.

Gode arenaer

De helsefremmende tiltakene bør finne sted på arenaer der vi når alle barn og unge uavhengig av sosial, økonomisk og kulturell bakgrunn. Dette vil først og fremst være helsestasjon, barnehage, skole, skolehelsetjenesten og tannklinikk. Tiltakene skal være i tråd med helsestasjonens, barnehagens, skolens og tannklinikkenes oppgaver og være på barn og unges premisser. Tiltakene må være enkle å gjennomføre og aktørene må få tilstrekkelig opplæring og hjelp til implementering, samtidig som det bygges lokalt eierskap til tiltakene.

For å få til dette er det avgjørende at folkehelseperspektivet forankres lokalt i planer, profesjoner og tjenester, på faglig, administrativt og politisk nivå. Det er behov for samordning av tjenester, en åpen dialog og et godt samarbeid mellom hjem, barnehage, skole, helsestasjon og tannhelsetjenesten.

På samme måte har fritidsarenaene innenfor idrett, kultur, foreningsliv, nærmiljø og nabolag stor påvirkning på

oppvekstmiljøet for barn og unge. Det er derfor viktig å legge til rette for god samhandling med frivillig sektor gjennom støtteordninger til utvikling av møteplasser, kurs og kompetanseheving.

Foto: www.colourbox.com

Det blir viktig å øke kunnskap om hvilke folkehelseiltak som virker og hvorfor. Alle tiltak bør være kunnskapsbaserte og veldokumenterte. Effekten av tiltakene bør evalueres, hvis de ikke allerede er det.

Delmål

Fremme sosial likhet i fysisk og psykisk helse blant barn og unge

Strategier

Jobbe systematisk for

- å øke fysisk aktivitet, sunne og inkluderende måltider, og et trygt og godt psykososialt miljø i barnehage, skole og SFO
- å øke bruken av foreldrestyrkende tiltak i regi av jordmor-, helsestasjons-, skole-, og tannhelsetjenesten
- å etablere/videreutvikle gode tverrfaglige samarbeidsrutiner og god informasjonsflyt mellom instansene som yter tjenester til barn og unge
- å sikre gode fritids- og nærmiljøarenaer for barn og unge

Satsingsområde 3: Helsefremmende voksenliv (18-70 år)

For å skape et helsefremmende voksenliv i Telemark er det viktig å finne fram til tiltak som gjør folk i stand til å styrke og bevare sin helse i voksen alder. Arbeidslivet er en svært viktig arena. Arbeid er viktig for å sikre inntekt, oppleve at ens innsats blir verdsatt og for å fremme mestring og inkludering. Å sikre at flest mulig får tilbud og hjelp til et stabilt og godt arbeidsforhold, er derfor et viktig folkehelseiltak.

Det stilles i dag høyere krav til dokumenterte kvalifikasjoner i arbeidslivet. Denne utviklingen gjør at personer med lav utdanning har større utfordringer med å få et stabilt arbeidsforhold. Det er derfor viktig at personer uten videregående opplæring kan få muligheter til å fullføre utdanningen på et senere tidspunkt.

Det er også viktig å legge til rette for kompetansehevende tilbud i voksen alder og å jobbe for at bedrifter tar inn lærlinger. For personer som står i fare for å falle utenfor arbeidslivet, er det viktig at det finnes lavterskeltilbud som kan fange opp og sørge for hjelp og tilrettelegging slik at de raskt kan vende tilbake til arbeid.

Deltagelse i lokalsamfunnet

Andre viktige kilder for å fremme sosial likhet i helse blant voksne, er deltagelse i lokalsamfunnet og frivillige organisasjoner. Sosiale møteplasser i nærmiljøet er en viktig helsefremmende kilde, i en tid preget av individualisme og ensomhet.

Overgang fra videregående til høyere utdanning

Telemark har en stor gruppe studenter fordelt på mange studiesteder. En del av disse bor i fylket, men mange er her kun en kort periode.

Overgangen fra videregående skole til høyere utdanning er en viktig overgang i unge voksnes liv. Dette kan være sårbare prosesser, og vi har derfor behov for mer kunnskap om helseutfordringene blant studentgruppen i fylket.

Psykisk helse

Psykiske helseproblemer er en stor folkehelseutfordring i Telemark. Psykiske plager og lidelser er blant annet en av de viktigste grunnene til økningen i antall uføretrygdete, spesielt blant unge voksne.

De viktigste forutsetningene for en god psykisk helse er å ha det godt med seg selv, ha gode relasjoner til andre mennesker, kunne utnytte ressursene sine og mestre eget liv. Alle vil i løpet av livet oppleve perioder som er tunge. Derfor

Foto: Fotograf Jacobsen

er det viktig med større åpenhet og kunnskap om psykiske plager. Det er et viktig helsefremmende arbeid å jobbe for å utvide normalitetsbegrepet; Alle må ikke være perfekte og føle seg på topp hele tiden for å kunne være et bidrag til samfunns- og arbeidslivet.

Delmål

Øke andelen som er i utdanning eller arbeid for aldersgruppen 18 til 70 år

Strategier

- Sikre et mer forpliktende samarbeid mellom statlige aktører, fylkeskommunen og arbeidslivet for å målrette tiltak for arbeidspraksis og arbeid til unge
- Utvide normalitetsbegrepet og arbeide for økt toleranse for mangfold
- Øke andelen voksne som får tilbud om yrkes- og studiekompetanse
- Øke tilgang og kvaliteten på livslang karriereveiledning for voksne
- Øke antall sosiale møteplasser og mangfoldet i tiltak til personer som står utenfor utdanning og arbeidsliv
- Øke kunnskapen om psykisk helse og rusvaner blant studenter

Satsingsområde 4: Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)

Økt velstand og økt levestandard er blant årsakene til at andel eldre i befolkningen øker. Dette er en positiv og ønsket utvikling. Å bli pensjonist er en av livets overganger og kan være en utfordring, slik alle livsendringer kan være. Samtidig er det et faktum at høy alder fører med seg økt risiko for sykdom og fysisk svekkelse, ensomhet og opplevelse av utenforskap. Det er derfor viktig at folkehelsearbeidet innretter seg mot denne delen av befolkningen.

I Telemark vil andelen personer over 70 år øke fra nær 22500 i 2016 til ca. 38700 i 2040. Det er viktig at samfunnet har en bevisst strategi for hvordan en kan legge til rette for en aktiv og trygg alderdom, med best mulig helse for alle. Sykdom koster, for den enkelte, for familien og for samfunnet.

De fleste eldre som går av med pensjon har god helse, god økonomi og mange funksjonsfriske år foran seg. Mennesker som trives og mestrer hverdagen bidrar mer aktivt til fellesskapet. Denne ressursen må tas i bruk, slik at det gagnar både den enkelte og samfunnet.

Frivillig sektor vil få økt betydning som en arena for sosial deltakelse. Den vil ha verdi både for dem som aktiviserer seg i frivillig arbeid, og for dem som mottar tjenester fra frivillige.

Legge samfunnet til rette for framtidens eldre

En samfunnsutvikling for en aktiv alderdom dreier seg om mer enn omsorgspolitik. Det handler om å tilrettelegge for lavterskel møteplasser for å skape et inkluderende og sosialt liv i hverdagen, transportordninger, hvordan man bygger boliger for å klare seg selv hjemme lengst mulig, mulighet for deltakelse i samfunnet uavhengig av sosial bakgrunn, til det mange forbinder med folkehelse: god fysisk og psykisk helse.

Foto: Dan Riis

Samarbeid og samhandling mellom samfunnsaktørene – offentlig, privat og frivillig sektor – er helt nødvendig for å oppnå målet om flere aktive og friske leveår. En positiv tilnærming med fokus på det friske, er sentralt i folkehelsearbeidet. Innovasjon, for eksempel i form av teknologiske nyvinninger, endrede tjenester og nye samarbeids- og arbeidsformer og boformer, vil kunne bidra til økt opplevelse av mening, mestring, tilhørighet, deltakelse og selvhjelpenhet.

Delmål

Flere aktive og friske leveår

Strategier

- Samordne, koordinere og skape forpliktelse i virkemiddelbruk og tiltak mellom privat, frivillig og offentlig sektor
- Mobilisere eldre som aktive i eget liv
- Styrke arbeid med innovasjon av teknologi og tjenester rettet mot eldre
- Stimulere til stedsutvikling og nye boformer som tilrettelegger for generasjonsmøter, inkludering, aktivitet og sosiale møteplasser

Folkehelsearbeidet – et felles ansvar

God helse skapes ikke av gode medisinske løsninger alene, men er et resultat av hvordan vi opplever at vi har det. Det er igjen avhengig av om vi trives der vi bor, om vi har venner og familie rundt oss, og om vi opplever å ha en meningsfull hverdag. Opplevelsen av tilhørighet og å leve et meningsfullt

Foto: Tellus Works

liv henger ofte sammen med om vi har et arbeid, er under utdanning eller på andre måter lever et aktivt liv i fellesskap med andre.

Den økte forståelsen for at god helse ikke bare er avhengig av fravær av sykdom, har ført til at ansvaret for å skape god helse ikke lenger bare ligger i helsesektoren. Det er ikke nok med gode medisiner og god behandling. Vi trenger gode skoler og barnehager som skaper trivsel, læring og gode opplevelser. Vi trenger arbeidsplasser. Vi trenger trygge, sosiale og inkluderende nærmiljøer. Skal vi lykkes i dette arbeidet er det viktig at utviklingen av et helsevennlig samfunn blir et felles prosjekt for hele Telemark.

Folkehelsearbeidet er derfor et ansvar for både staten, fylkeskommunen og kommunen, samt frivillig og privat sektor. Vi må sammen legge til rette for en samfunnsutvikling som fremmer mestring, helse og trivsel, der vi legger vekt på friskfaktorer og har et helsefremmende perspektiv. Denne planen peker også på den rollen de sentrale samfunnsaktørene har.

Strategier rettet mot hele befolkningen og folkehelse tiltak som treffer bredt har størst effekt for samfunnet. Det kan være at noen savner at spesielt utsatte grupper av

befolkningen er nevnt i planen. Dårlige levekår rammer for eksempel oftere barn og voksne med ikke-vestlig innvandringsbakgrunn. Når denne gruppen ikke er spesielt nevnt i denne planen, er det fordi det er de universelle tiltakene som god språkopplæring i barnehager og skoler, et inkluderende arbeidsliv, gode tilbud til voksenopplæring og gode sosiale møteplasser som er de beste tilbudene også til denne gruppen. Inkludering av alle grupper av befolkningen på alle områder i samfunnet gjør at vi unngår stigmatisering og utstøting.

Dette betyr ikke at det ikke kan være god folkehelse i å sette inn særlige tiltak for en risikoutsatt gruppe, for å gi dem mulighet til å delta i samfunnet på like vilkår. Hoveddelen av folkehelsearbeidet må imidlertid være rettet mot hele befolkningen. Det er her denne planen har sitt hovedfokus.

Åpen dialog med befolkningen

Ikke minst vil det være viktig å involvere befolkningen som en aktiv part ved utforming av tiltak og tjenester. Det er et sentralt demokratisk aspekt å ha en åpen dialog med dem det gjelder. Tilbakemeldinger fra barn, unge og den voksne befolkningen vil være viktige bidrag i utformingen av folkehelse tiltak. Befolkningen som en aktør er derfor et sentralt perspektiv i folkehelsearbeidet.

Roller og ansvar

Det er en tett kobling mellom plan- og bygningsloven og folkehelseloven. Gjennom planlegging skal det settes mål for en helsevennlig samfunnsutvikling. Synergier og resultater oppnås best når det skjer en koordinering av innsats og ressurser. Koordinering skjer først når aktørene samarbeider om å utvikle felles plan og tiltak på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer. Derfor er bevisstheten om hvordan den regionale planen for folkehelse skal følges opp i perioden, og fordelingen av ansvar og roller, svært viktig.

Fylkeskommunens rolle

Fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle handler om å mobilisere og samle alle gode krefter på tvers av sektorer og nivå i en felles innsats for å skape en bedre utvikling i regionen. Fylkeskommunen skal være pådriver og planveileder for folkehelsearbeidet i fylket, og gi strategisk retning til samfunnsutviklingen. En sentral oppgave er å understøtte folkehelsearbeidet i kommunene og koordinere offentlig innsats og virkemiddelbruk.

Fylkeskommunen har ansvar for å framskaffe oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i fylket. Dette skjer blant annet ved å utarbeide en folkehelseprofil for Telemark hvert fjerde år, og holde den løpende oppdatert.

Fylkeskommunen skal fremme folkehelse innen oppgaver og virkemidler i egen virksomhet; tannhelse, videregående opplæring, arealbruk og samferdsel, kultur, idrett og friluftsliv og gjennom egne klima-/ natur- og miljøtiltak.

Kommunene

Kommunene er den største leverandøren av tjenester til befolkningen, og fylkeskommunens viktigste samarbeidspartner, enten direkte eller gjennom regionale folkehelsenettverk og folkehelsepartnerskap. De skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven fastsette overordnede folkehelsemål og understøtte de strategiene som er nedfelt i den regionale folkehelseplanen. De skal iverksette nødvendige tiltak for å møte de lokale folkehelseutfordringene.

Kommunene er gjennom folkehelseloven forpliktet til å fremme folkehelse innenfor de oppgavene og virkemidlene kommunen har. De skal identifisere sine største folkehelseutfordringer og møte dem med tiltak. Folkehelsearbeidet er sektorovergripende og angår alle kommunens fagområder og virksomheter.

Frivillige og ideelle organisasjoner

Det er betydelige ressurser innenfor frivillig sektor som kan mobiliseres i arbeidet for bedre folkehelse. De har viktige kunnskaper, kompetanser og ressurser med betydning for folkehelsearbeidet. Deltakelse i frivillig sektor er en svært viktig del av befolkningens samfunnsdeltagelse og sosiale liv. Det betyr at folkehelse og fordeling av helse i stor grad påvirkes av hva som skjer på arenaene til frivillige lag og organisasjoner. Frivillig sektor har vist seg som gode bidragsytere til innovative og kreative løsninger for

nye samarbeidsformer, til utforming og gjennomføring av tiltak. De vil kunne være et supplement og et alternativ til tilbudene offentlig sektor gir. De kan gjennom et aktivt og bevisst rekrutteringsarbeid mobilisere store ressurser i befolkningen og skape mening og aktivitet for både «yttere» og «nytere».

Foto: Bjørn Sodeland/Telemark Røde Kors

Staten

Alle statlige etater har et ansvar for å ha et folkehelseperspektiv på sin virksomhet. Folkehelseloven trekker likevel særlig fram noen sentrale statlige virksomheter:

Fylkesmannen

Fylkesmannen er fylkeskommunens viktigste samarbeidspartner i folkehelsearbeidet. Fylkesmannen har som oppgave å samordne statlig virksomhet i fylket og bidra til å iverksette nasjonal politikk på folkehelseområdet. Fylkesmannens har *myndighetsutøvelse* som sin viktigste rolle og er derfor lite involvert i selve gjennomføringen av konkrete folkehelse tiltak.

Foto: www.colourbox.com

Fylkesmannen skal etter folkehelseloven være en pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid på lokalt og regionalt nivå. Dette skal skje blant annet gjennom veiledning om folkehelseloven, gjennom tilsyn, og ved at kommunene skal ha tilbakemelding om hvorvidt folkehelsearbeidet er ivarettatt i planer etter plan- og bygningsloven.

Helsedirektoratet

Helsedirektoratet skal iverksette nasjonal politikk på folkehelseområdet, være en pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid og gi råd og veiledning om strategier og tiltak i folkehelsearbeidet.

Nasjonalt folkehelseinstitutt

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal overvåke utviklingen av folkehelsen og gjøre tilgjengelig opplysninger om befolkningens helsetilstand og faktorer som påvirker denne for kommuner og fylkeskommuner. De skal også gi bistand gjennom råd, veiledning og informasjon.

Forskning- og kompetansemiljøer

Forskning- og kompetansemiljøer skal framskaffe og formidle forskningsbasert kunnskap som kan bidra til å fremme og opprettholde befolkningens helse, og bygge broer mellom forskning, forvaltning og praksis. Viktige aktører er Høgskolen i Sørøst-Norge, Telemarksforskning, Kompetansesenter Rus – Region-sør (KoRus Sør) og Sykehuset Telemark Helseforetaket.

NAV

NAV skal bidra til at de som ikke har arbeid kan komme i arbeid, og at arbeidslivet har tilstrekkelig tilgang på arbeidskraft. NAV har nærkontakt med svært store deler av den gruppen man gjennom folkehelsearbeidet ønsker å nå gjennom målet om å utligne sosiale helseforskjeller. Personer med helsemessige utfordringer har særlig høy prioritet. NAV arbeider for at flere kan gjennomføre utdanning gjennom tiltak, og samarbeider med andre aktører for å hindre frafall fra skole. Arbeidsmarkedstiltak gir aktivitet og arbeidstrening til de som trenger det på veien mot arbeid. NAV delfinansierer samtidig arbeidstiltak til utføre i samarbeid med kommunene.

Næringslivet

Næringslivet har ansvar for hvordan deres virksomhet påvirker samfunnsutviklingen og folkehelsen. Næringslivet skal legge til rette for inkluderende og helsefremmende arbeidsplasser, og trygge og sikre arbeidsmiljø. Næringslivsaktørene kan med dette bidra til å styrke jobbnærværet, forebygge og redusere sykefravær og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Næringslivet har ansvar for å fremme folkehelsen ved å være innovative og utvikle og tilby sunnere produkter og gjøre dem attraktive og enkle for folk å velge.

Oppfølging av planen

Tett samarbeid er nødvendig

Fylkeskommunen kan ikke løse utfordringene alene. Dette må skje i tett samarbeid med kommunene, frivillige organisasjoner, NAV, næringslivet og andre sentrale aktører i fylket. [Plan og bygningsloven § 8-2 Virkning av regional plan](#) sier at «Regional plan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen.». Samfunnsaktørenes roller og ansvar for å følge opp regional plan for folkehelse 2018-2030 er beskrevet i kapittelet om roller og ansvar.

Fylkeskommunen har imidlertid ansvar for å legge til rette for en god samordning og koordinering av ressurser, kunnskap og tiltak som understøtter de vedtatte mål og strategier i planen. Dette er tenkt skal skje blant annet på følgende måte:

Fylkesting og fylkesutvalg

Fylkeskommunen er utpekt som regional planmyndighet gjennom plan- og bygningsloven. Fylkestinget har ansvar for å vedta Regional plan for folkehelse for Telemark 2018-2030. Fylkesutvalget vedtar årlige handlingsprogram. Regionale planer gir en strategisk retning som er førende for kommunal planlegging og statlig virksomhet.

Styringsgruppe

Styringsgruppen skal være et dialog- og drøftingsforum, med hovedansvar for å koordinere og samordne

folkehelsearbeidet i Telemark. I dette forumet sitter representanter fra statlige, kommunale og regionale aktører. Aktørene representert i forumet har et felles ansvar for iverksetting og oppfølging av Regional plan for folkehelse.

Telemark fylkeskommune – alle avdelinger

Fylkeskommunen skal gjennom den regionale folkehelseplanen, og andre regionale planer og strategier, fremme folkehelse innen egne oppgaver og virkemidler. En sentral oppfølgingsoppgave vil være å mobilisere lokale og regionale aktører som kan bidra til å nå målene i den regionale folkehelseplanen.

Arbeidsgrupper

Innen hvert satsingsområde i folkehelseplanen vil det være en arbeidsgruppe som skal følge opp det aktuelle området og komme med innspill til det årlige handlingsprogrammet. Arbeidsgruppene vil være bredt sammensatt med utvalgte representanter fra sentrale aktører innenfor hvert av satsingsområdene.

Folkehelsenettverket

Nettverket består av fagpersoner innen folkehelse i kommuner og fylkeskommuner, frivillige og ideelle organisasjoner og regionale aktører. Nettverket er en arena for å forankre den regionale planen hos ulike folkehelseaktører i fylket, og for læring og erfaringsutveksling. Folkehelsenettverket ledes av fylkeskommunen.

Forum for frivillighet og folkehelse i Telemark (FFF)

Forumet har fem representanter fra de største frivillige og ideelle organisasjonene i fylket, og er tenkt som et «hovedstyre» for lag og organisasjoner som har som formål å bidra til bedret folkehelse.

FFF har en nøkkelrolle i det frivillige folkehelsearbeidet ved å skape bevissthet om målene i folkehelseplanen. Forumet skal stimulere til samhandling og ha fokus på samarbeid mellom frivillige og ideelle organisasjoner, mellom offentlig og frivillig virksomhet i fylket, og gjennom nettverksbygging og kunnskaps- og erfaringsoverføring. Fylkeskommunen er sekretær i FFF.

Partnerskapsavtaler med frivillige/ ideelle organisasjoner

Samarbeidet med fylkeskommunen og mobiliseringen av slike ressurser skjer blant annet gjennom regionale folkehelsepartnerskap. Partnerskapene bidrar til at frivillige og ideelle organisasjoner kan iverksette tiltak og skape møteplasser som tilrettelegger for inkludering og aktiv deltakelse. I 2017 har fylkeskommunen fem partnerskapsavtaler om samarbeid i folkehelsearbeidet.

Kilder

Telemark fylkeskommune:

- [Berekraftige Telemark- regional planstrategi 2016-2020](#)
- [Folkehelse i Telemark 2016 – oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer](#)
- [Ung i Telemark 2015](#)
- [Evaluering. Regional strategi for folkehelse i Telemark 2012-2016](#)
- [Aktive eldre 60+, del II](#)
- [Aktive eldre 60+, del II](#)

Norsk folkehelseinstitutt:

- [Folkehelseprofil for Telemark 2017](#)

Statistisk sentralbyrå:

- [Statistikkbanken](#)

NAV:

- [Statistikk og analyse](#)

www.regjeringen.no

Helse på norsk: God helse slik folk ser det.
Per Fugelli og Benedicte Ingstad. 2014.

FINN LIKEVEKT
MELLOM ARBEID,
HVILE OG LEK

Per Fugelli og Benedicte Ingstad,
Helseråd fra folk til folk

Om dette PDF-dokumentet

For PC eller Mac

Dokumentet er designet for Adobe Acrobat Reader. Uavhengig av plattform, er Adobe Acrobat Reader den anerkjente standarden for pålitelig visning av PDF. Programmet er gratis.

Skal du finne noe raskt?

Søkefunksjon i PDF-leseren aktiviseres ved å taste Ctrl+F på PC, eller Cmd+F på Mac. Skriv inn ønsket ord i søkefeltet som dukker opp.

Alle kapitler er bokmerket og snarveier til disse finnes i PDF-leserens meny.

Utskriftsvennlig

Dokumentet er designet for liggende A4-utskrift. Skriv ut dokumentet i 100 prosent størrelse (ikke tilpasset størrelse) for best resultat.

Lese PDF-dokumentet på iPad?

Når du mottar dokumentet på e-post bør du ikke lese den direkte via e-post-viseren. For best mulig visning anbefaler vi at du laster ned dokumentet og åpner det i iBooks (dersom du ikke har Adobe Acrobat Reader).

Dokumentet fungerer godt i iBooks, med god søkefunksjon og tydelige bokmerker. Naviger ved å bla gjennom dokumentet, eller gå direkte ved å trykke på hyperlenker i innholdsfortegnelsen. Hyperlenker vises som understreket tekst.

Leser du dokumentet på en svært liten skjerm, anbefaler vi å dobbeltrykke på ønsket tekstspalte. iBooks vil zoome inn til lesevennlig størrelse. Dobbelttrykk igjen for å se hele layouten.

På Androide enheter anbefaler vi Adobe Acrobat Reader dersom den innebygde leseren ikke fungerer godt.

Dokument mottas på e-post

- Hold fingeren på ikonet til meny dukker opp

Importer med iBooks

- Klikk på ikonet
- Dokumentet legges i biblioteket

iBooks gir optimal lesemodus på iPad

- Naviger med knappene
- Klikk på hyperlenker i innholdsfortegnelse
- Vis alle sider som miniatyrer
- Bruk bokmerker
- Dobbeltklikk på kolonner for å zoome inn
- Søk i fritext
- Still lys og kontrast
- Bla fram og tilbake

Telemark fylkeskommune

www.telemark.no/folkehelse

www.facebook.com/telemarkfylke

Postadresse:

Postboks 2844

3702 Skien

Besøksadresse:

Fylkesbakken 10

3715 Skien

Sentralbord:

35 91 70 00

Telemark fylkeskommune er en stolt ambassadør
for merkevaren Telemark.

Handlingsprogram 2018–2021

Foto: Vegard Giskehaug

Innhold

Handlingsprogram 2018–2021..... 3

Satsingsområde 1:
Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid 4

Satsingsområde 2:
Helsefremmende oppvekst (0–18 år)..... 6

Satsingsområde 3:
Helsefremmende voksenliv (18–70 år) 9

Satsingsområde 4:
Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år) 11

Handlingsprogram 2018–2021

Som del av regional plan krever plan- og bygningsloven at det samtidig skal utarbeides et handlingsprogram for gjennomføring av planen. Behovet for rullering skal vurderes årlig.

Her presenteres det fireårige handlingsprogrammet med konkrete tiltak til strategiene for hvert av satsingsområdene i «Regional plan for folkehelse i Telemark 2018-2030». Tiltakene skal møte fylkets største folkehelseutfordringer. I tillegg til fylkeskommunens egne tiltak gjøres det rede for oppgaver hos andre viktige folkehelseaktører i fylket som kan bidra til økt måloppnåelse.

Hovedmålet; *å fremme sosial likhet i helse og fremme inkludering* er gjennomgående for de fire satsingsområdene. Det samme gjelder samordning og koordinering av folkehelsearbeidet mellom ulike aktører i fylket.

Folkehelse i alt vi gjør!

Ifølge folkehelseloven §20 skal fylkeskommunen fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler som er tillagt fylkeskommunen. Fylkeskommunen har ulike roller, både som demokratisk arena, myndighetsutøver,

tjenesteprodusent og regional samfunnsutvikler. Fylkeskommunens direkte innflytelse på folkehelsen er særlig knyttet til rollen som tjenesteprodusent på områder som videregående opplæring, tannhelse, samferdsel, kultur, eget folkehelsearbeid og egen ressursforvaltning.

Ettersom den regionale planen for folkehelse har en prioritering av satsingsområder med utvalgte strategier, vil tiltakene i handlingsprogrammet reflektere dette. Fylkeskommunen har imidlertid mange *andre* oppgaver som fremmer helse og som bidrar til en bedre fordeling av helse i befolkningen. Disse omtales ikke i dette handlingsprogrammet.

Eksempler på dette er:

- forvaltning av ulike opplæringsoppgaver
- trafiksikkerhetsarbeid
- tiltak for å fremme sykling, gåing og økt bruk av kollektivtransport
- tilrettelegging for universell utforming
- vannforvaltning
- planveiledning
- helsefremmende og forebyggende tannhelsearbeid

- forvaltning av spillemidler
- sikring, tilrettelegging og utvikling av friluftsområder for allmenheten
- tilrettelegging for sosiale møteplasser for eksempel gjennom stedsutvikling, utvikling av bibliotekene i fylket eller tilrettelegging av kulturminner for publikum

Dette er oppgaver som omtales [i andre regionale planer](#) eller i fylkeskommunens ulike [vedtatte strategier](#).

Eksempler på slike planer er Regional plan for oppvekst og kompetanse for Telemark 2016-2020, fylkets areal- og transportplaner, regional klimaplan, kystsoneplan og regionale vannforvaltningsplaner. Eksempler på strategier er blant annet Strategi for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2016-2020 og Strategi for kultur og kulturarv.

Satsingsområde 1:

Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid

Mål: Legge til rette for at alle kommuner i Telemark har et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid, jf. folkehelseloven

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Øke kommunenes kapasitet og kompetanse på å drive et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid	Understøtte kommunenes folkehelsearbeid gjennom veiledning og tilrettelegging av folkehelsestatistikk	Telemark fylkeskommune team folkehelse, idrett og friluftsliv	Planperioden	Driftsbudsjett
	Inkludere satsinger og tiltak som omtales i regional plan for folkehelse i samarbeidsavtaler mellom kommune og fylkeskommune	Telemark fylkeskommune og kommunene	Planperioden	
	Søke om å bli programfylke i Helsedirektoratets tilskuddsordning «Program for folkehelsearbeid i kommunene»	Telemark fylkeskommune team folkehelse, idrett og friluftsliv og kommunene	2018	Driftsbudsjett
Framskaffe og tilrettelegge kunnskap og data om folkehelse på lokalt nivå	Gjennomføre og følge opp levekårsundersøkelsen «Ung i Telemark 2018»	Telemark fylkeskommune, KoRus-sør, Høgskolen i Sørøst-Norge, kommunene i Telemark, NOVA	Gjennomføring vår 2018, oppfølging 2018-2019	Undersøkelsen er finansiert over statsbudsjettet
	Gjennomføre en til to samlinger hvert halvår i folkehelse-nettverket for kompetanse- og erfaringsoverføring og felles satsinger	Telemark fylkeskommune	2 samlinger vår, 1 samling høst hvert år	Driftsbudsjett

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Økt samarbeid på tvers av kunnskapsmiljøer	Delta i arbeidet med å etablere nasjonalt kompetansesenter for miljømedisin i Grenland	Telemark fylkeskommune avd. regional utvikling, Sykehuset Telemark og Vekst i Grenland	Planperioden	Fylkeskommunens deltakelse i prosjektarbeidet dekkes over driftsbudsjettet
	Forelesninger innen folkehelse på lærerutdanningen	Telemark fylkeskommune team folkehelse, idrett og friluftsliv og HSN	Planperioden	Driftsbudsjett
	Samarbeid om masteroppgaver med tema «Ung i Telemark»	Telemark fylkeskommune team folkehelse, idrett og friluftsliv og HSN	Planperioden	Driftsbudsjett
Økt kunnskap og kompetanse om evaluering av folkehelsearbeidet	Fagdag om evaluering innen folkehelse	Telemark fylkeskommune team folkehelse	Høst 2018	Driftsbudsjett

Tiltak hos andre aktører som kan bygge opp under strategiene:

Kommunene

- Definere folkehelseutfordringer i kommunen, og bruke disse som grunnlag for prioriteringer og beslutninger i forbindelse med planlegging og utforming av strategier og tiltak i folkehelsearbeidet
- Samordne folkehelsearbeidet lokalt

Fylkesmannen

- Drive veiledning og tilsyn på folkehelsearbeidet i kommune og fylkeskommune

Kunnskapsmiljøer som HSN, KoRus-Sør og Sykehuset

Telemark Helseforetaket

- Innrette forskningsprosjekter og liknende slik at de blir mer relevante på lokalt nivå og drive mer praksisnær forskning
- Bryte ned kunnskap og data til mindre geografiske enheter

Satsingsområde 2:

Helsefremmende oppvekst (0–18 år)

Mål: Fremme sosial likhet i fysisk og psykisk helse blant barn og unge

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Jobbe systematisk for å øke fysisk aktivitet, sunne og inkluderende måltider, og et trygt og godt psykososialt miljø i barnehage, skole og SFO	Søke om å bli nasjonalt programfylke gjennom tilskuddsordningen: «Program for folkehelsearbeid i kommunene.»	Telemark fylkeskommune	2018	
	Utvide prosjektet «Liv og røre» med ytterlige fire kommuner i 2018. Videreutvikle og evaluere prosjektet i de tre kommunene som allerede er med.	Telemark fylkeskommune, Høgskolen i Sørøst-Norge og utvalgte kommuner, Den Norske Turistforening Telemark og Telemark Idrettskrets	2017-2019	Driftsbudsjett Telemark fylkeskommune og midler fra Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Økt satsing vil kreve økte ressurser, blant annet i form av eksterne tilskudd
	Utarbeide oversikt over anbefalte kunnskapsbaserte tiltak for barnehager, skoler og helsestasjoner som møter folkehelseutfordringene i Telemark.	Telemark fylkeskommune og arbeidsgruppe helsefremmende oppvekst	Vår 2018	Driftsbudsjett
	Gjennomføre kompetansehevende kurs for kantineansatte i videregående skole gjennom kantinerings med mer.	Telemark fylkeskommune, avd. videregående opplæring og team folkehelse, idrett og friluftsliv	2017-2019	Driftsbudsjett

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Forts.: Jobbe systematisk for å øke fysisk aktivitet, sunne og inkluderende måltider, og et trygt og godt psykososialt miljø i barnehage, skole og SFO	Inkludere anbefalinger fra TannBarn ¹ i informasjonsmateriell rettet mot barn i grunnskole og barnehage.	Telemark fylkeskommune v/ tannhelsetjenesten	2017-2019	Innenfor driftsbudsjettet til fylkeskommunens tannhelsetjeneste
	Alle de videregående skolene i Telemark har ett forebyggende program for psykisk helse.	Telemark fylkeskommune, avd. videregående opplæring, skolehelsetjenesten	2018-	Driftsbudsjett
Jobbe systematisk for å øke bruken av foreldrestyrkende tiltak i regi av jordmor-, helsestasjons-, skole- og tannhelsetjenesten	Arrangere seminar/ kurs om foreldreveiledningsprogram og andre foreldrestøttende tiltak.	Telemark fylkeskommune og Fylkesmannen i Telemark	2017–2019	Driftsbudsjett
	Tilbud til alle barnehager om at tannpleier deltar på foreldremøter for å spre tannhelse relatert informasjon.	Telemark fylkeskommune tannhelsetjenesten	2017–2019	Driftsbudsjett
Jobbe systematisk for å etablere/videreutvikle gode tverrfaglige samarbeidsrutiner og god informasjonsflyt mellom de instansene som yter tjenester til barn og unge	Inngå samarbeidsavtale mellom skole, skolehelsetjenesten og tannhelsetjenesten for prosjektkommunene i Liv og røre prosjektet.	Telemark fylkeskommune og kommunene som er med i Liv og røre	2017-2019	Driftsbudsjett
Sikre gode fritids- og nærmiljøarenaer	Videreføre og følge opp partnerskapsavtaler.	Telemark fylkeskommune, Telemark Røde Kors, Den Norske Turistforening Telemark og Telemark Idrettskrets	2017-2019	Driftsbudsjett

¹ Anbefalinger fra Helsedirektoratet

Tiltak hos andre aktører som kan bygge opp under strategiene:

Fylkesmannen

- Bidra til at kommunene tar i bruk «Liv og røre i Telemark»
- Arrangere seminar/kurs om foreldreveiledningsprogram og andre foreldrestøttende tiltak i samarbeid med Telemark fylkeskommune
- Videreutvikle allerede etablerte fora og samarbeidsarenaer mellom de ulike skolenivåene for å sikre gode overganger og informasjonsflyt (blant annet Kvalitetsforum).
- Tilsynsansvar- tilrettelagt undervisning for alle

Kommunene

- Implementere «Liv og røre i Telemark» i egen kommune i løpet av planperioden
- Jobbe aktivt for at skoler bruker feedbackorienterte og evidensbaserte program for psykisk helse i skolen
- Bygge kompetanse hos barnehagenes og skolenes personale om hvorfor det er viktig med variert fysisk aktivitet og sunne og inkluderende måltider for barn og om hvordan de kan legge til rette for dette i hverdagen.

- Ta i bruk feedbackorienterte og evidensbaserte foreldreveiledningsprogram (jordmor-, helsestasjons-, skole- og tannhelsetjenesten)
- Ta i bruk og videreutvikle BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats) eller tilsvarende modeller-samarbeid med KoRus-Sør
- Delta i nasjonalt «Program for folkehelsearbeid i kommunene»

Frivilligheten

- Gjennomføre AktivSkole365 Idrettskretsen
- Gjennomføre kurset «Fagene flytter ut» Turistforeningen
- Bidrar inn i prosjektet Helsefremmende barnehager (Telemark Røde Kors) og Liv og røre (Den Norske Turistforening Telemark og Telemark Idrettskrets)

KoRus-Sør

- Gjennomføre rusforebyggende programmer rettet mot barn og unge, eks. «Kjærlighet og grenser», «Trygg russefeiring» og «Tidlig inn»

Satsingsområde 3:

Helsefremmende voksenliv (18–70 år)

Mål: Øke andelen voksne som er i utdanning eller arbeid

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Sikre et mer forpliktende samarbeid mellom statlige aktører, fylkeskommunen og næringslivet om målretting av tiltak for øke andelen yrkesaktive i fylket	Operasjonalisere og målrette partnerskaps-avtalen mellom Telemark fylkeskommune og NAV Telemark – helsefremmende og inkluderende arbeidsliv	Telemark fylkeskommune ved folkehelse NAV Telemark, Arbeid og helse	2017-2019	Driftsbudsjett
Øke andelen voksne som får tilbud om yrkes- og studiekompetanse	Gi en fleksibel opplæring tilpasset den enkeltes behov	Telemark fylkeskommune Avd. Videregående opplæring	2017-2019	Driftsbudsjett
Øke tilgangen og kvaliteten på livslang karriereveiledning for voksne	Utvide tilbudet og samarbeidet om karriereveiledning	Telemark fylkeskommune, Karrieresenteret	2017-2019	Driftsbudsjett
	Sikre at dette tilbudet er et lavterskeltilbud og gratis for alle	Telemark fylkeskommune, Karrieresenteret	2017-2019	Driftsbudsjett
Utvide normalitetsbegrepet og arbeide for økt toleranse for mangfold	Arrangere folkehelsekonferanse om psykisk helse i et folkehelseperspektiv	Telemark fylkeskommune	2018	Driftsbudsjett

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Øke kunnskapen om psykisk helse og rusvaner blant studenter	Vurdere utarbeidelse av rapport «Student- data i Telemark»	Telemark fylkeskommune, KoRus-Sør og HSN	2018-2019	Driftsbudsjett
Øke antall sosiale møteplasser og mangfoldet i tiltak til personer som står utenfor utdanning og arbeidsliv	Arbeide med tiltaksutvikling i planperioden	Telemark fylkeskommune, kommunene, frivillige organisasjoner, NAV m.fl.	2017-2019	Driftsbudsjett

Tiltak hos andre aktører som kan bygge opp under strategiene:

Kommunene

- Etablere tilstrekkelige læreplaner for personer under utdanning
- Sikre tilstrekkelige ressurser til og følge opp samarbeid om voksenopplæring
- Ivareta folkehelseperspektivet i forhold til dem som står utenfor utdannings- og arbeidsliv
- Legge til rette for systematisk samarbeid med frivillig/ideell sektor om blant annet inkluderende møteplasser og aktivitetstilbud
- Bidra med kunnskaps- og erfaringsdeling i regionale nettverk

KoRus-Sør

- Gjennomføre rusforebyggende arbeid blant studenter og i arbeidslivet gjennom nettverk med

studentsamskipnaden og nettverk for arbeidsliv og rus (Alornettverk)

- Bistå kommuner, politi og salgs- og skjenkenæring med faglig veiledning, verktøy, nettverk og kurstilbud om ansvarlig alkoholhåndtering

NAV

- Ha lavterskeltilbud til ungdom med hensikt å bidra til gjennomføring av skolegang og arbeidstilrettelegging, gjennom blant annet etablering av Talenthuss²
- Arbeide med inkluderingskompetanse
- Arbeide med jobbmestring; forebygging av psykiske plager gjennom prosjekt «dialogsenter»- et samarbeid mellom NAV og kommune
- Delfinansierer arbeidstiltak til utføre i samarbeid med kommunene

FM

- Drive veiledning og tilsyn med at kommunene følger opp lokalt folkehelsearbeid og utdanningsoppgaver

Næringslivet/private aktører

- Legge til rette for tilpassede, inkluderende og helsefremmende arbeidsplasser, og trygge og sikre arbeidsmiljø
- Etablere tilstrekkelige læreplaner for personer under utdanning

Frivilligheten:

- Bidra til å skape arenaer og møteplasser

² Som et ledd i den arbeidsrettede ungdomssatsingen, utover NAV-kontorenes ordinære innsats

Satsingsområde 4:

Samfunnsutvikling for en aktiv alderdom (70+ år)

Mål: Flere aktive og friske leveår

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Samordne, koordinere og skape forpliktelse i virkemiddelbruk og tiltak mellom privat, frivillig og offentlig sektor	Arrangere fagseminar for folkehelsenettverket m.fl. med tema: tiltak i ATP og stedsutviklingsarbeid i et folkehelseperspektiv	Telemark fylkeskommune, Trygg Trafikk, Forum for frivillighet og folkehelse, Telemark fylkeskommunale Eldreråd, private entre-prenører, Statens vegvesen m.fl.	Vår 2018	Driftsbudsjett
	Arrangere en frivillighetskonferanse med fokus på blant annet samarbeid	Telemark fylkeskommune, Forum for frivillighet og folkehelse	11. april 2018	Driftsbudsjett
	Utvide antall partnerskapsavtaler mellom fylkeskommunen og frivillige organisasjoner med to nye avtaler som særlig sikrer rekruttering av og sosiale tiltak for eldre	Telemark fylkeskommune, frivillige/ ideelle organisasjoner	Fremme sak i løpet av 2018 om finansiering av to nye avtaler for budsjettåret 2019 -	Kan muliggjøres gjennom omdisponering av poster/ ordninger innenfor eget budsjett, ev. ekstrabevilgning
	Møter med kommunene med sikte på at alle kommuner i løpet av første fireårsperiode skal ha utarbeidet egne frivillighetsplaner	Telemark fylkeskommune, kommunene, Forum for frivillighet og folkehelse, Frivillighet Norge	2018-2021	Driftsbudsjett

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Mobilisere eldre som aktive i eget liv	Forbedre interne rutiner for dialog og samarbeid med Telemark fylkes-kommunale eldreråd	Telemark fylkeskommune, Telemark fylkeskommunale eldreråd	2018	Driftsbudsjett
	Delta på de årlige samlingene for eldrerådene i kommunene for informasjonsutveksling og brukerdiallog	Telemark fylkeskommune og Telemark fylkeskommunale eldreråd	To ganger pr år	Driftsbudsjett
	Prioritere tiltak som bidrar til aktivisering, inkludering og rekruttering av eldre ved fordeling av tilskuddsmidler til frivillig folkehelsearbeid	Telemark fylkeskommune team folkehelse, idrett og friluftsliv	Søknadsfrist 15.1. og 30.6 hvert år	Driftsbudsjett
Bidra til innovasjon av teknologi og tjenester rettet mot eldre	Lage særnummer av nyhetsbrev til kommunene/ folkehelsenettverket om velferdsteknologi ³	Telemark fylkeskommune, Telemark fylkes eldreråd, Fylkesmannen i Telemark	2018	Driftsbudsjett
	Fagseminar om velferdsteknologi	Telemark fylkeskommune, Telemark fylkes eldreråd, Fylkesmannen i Telemark	2019	Driftsbudsjett
Stimulere til stedsutvikling og nye boformer som tilrettelegger for generasjonsmøter, inkludering, aktivitet og sosiale møteplasser	Ha økonomiske støtteordninger til helsefremmende tiltak, eks.: «Fortetting med kvalitet» ⁴ , og «Sentrumsnære turveger i Telemark – universell utforming»	Telemark fylkeskommune, (avd. areal og transport), kommunene og staten	Løpende, 2018-2021	Driftsbudsjett og formidling av statlige midler. Økt satsing vil kreve økte bevilgninger

³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/28-millioner-til-velferdsteknologi-i-kom/id745681/>

⁴ Prosjektet skal bidra til gode nærmiljøer og møteplasser, og kortere avstander som stimulerer til gange og sykling

Strategi	Tiltak	Ansvarlig og eventuelle samarbeidspartner(e)	Tidsplan	Finansiering
Forts.: Stimulere til stedsutvikling og nye boformer som tilrettelegger for generasjonsmøter, inkludering, aktivitet og sosiale møteplasser	Fagdag for kommunene/ politikere m.fl. med tema: Stedsutvikling og nye boformer i et folkehelseperspektiv	Telemark fylkeskommune, kommunene, Trygg Trafikk, Telemark fylkes Eldreråd, private entreprenører	2019	Driftsbudsjett

Tiltak hos andre aktører som kan bygge opp under strategiene:

Kommunene

- Involvere eldre i saker som berører dem, gjennom blant annet kommunens eldreråd
- Bidra til framtidsrettede bomiljøer og stedsutviklingstiltak som fanger opp de behov og forventninger eldre har, med tanke på tilgjengelighet, lavterskel fellesarealer og hverdagens møteplasser. Møteplassene bør også være tilrettelagt for generasjonsmøter.
- Dreie fokus mot helsefremmende tiltak, fra behandlende tiltak
- Sikre involvering og brukermedvirkning i planlegging og utarbeidelse av tiltak som retter seg mot eldre
- Samarbeide med privat sektor om utvikling av velferdsteknologi (produkter som kan gi eldre økt mestring og selvstendighet)

Fylkesmannen

- Veilede og gi råd til kommunene ved oppfølging av statlig politikk, for eksempel Regjeringens strategi for et aldrende samfunn «Flere år- flere muligheter», føre tilsyn
- Gjennom planuttalelser og annen rådgiving bidra til trygge nærmiljøer og lokalsamfunn, som legger til rette for deltakelse, nær friluftsliv og annen aktivitet

Frivilligheten/ ideelle organisasjoner

- Ha en aktiv rekrutteringsstrategi for å involvere flere eldre som ressurs|
- Interessegrupper for eldre, og eldreråd, kan forsterke sitt friskfokus
- Prioritere tiltak som kan skape mestringsopplevelser, fellesskapsfølelse og tilhørighet for eldre deltakere

Private aktører

- Tilrettelegge arbeidssituasjonen slik at eldre som ønsker det kan bruke sin arbeidskraft innenfor de rammer loven gir
- Tilby kompetansehevende tiltak for eldre arbeidstakere der det er nødvendig for å stå i arbeid lenger
- Samarbeide med offentlig sektor om utvikling av velferdsteknologi (produkter som kan gi eldre økt mestring og selvstendighet)

Forsknings- og kompetansemiljøer

- Bidra med forskning om aldring og framtidens eldre sine behov

Telemark fylkeskommune

www.telemark.no/folkehelse

www.facebook.com/telemarkfylke

Postadresse:

Postboks 2844

3702 Skien

Besøksadresse:

Fylkesbakken 10

3715 Skien

Sentralbord:

35 91 70 00

Seljord kommune

Arkiv:

Saksnr.: 2017/1915-1

Sakshand.: Rolf Henning Jensen

Direkte tlf.: 35065106

Dato: 28.11.2017

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Eldreråd	9/17	05.12.2017

Møteplan for eldrerådet 2018

Saksdokument:

Saksutgreiing:

23. januar
3. april
15. mai
5. juni (fellesmøte med rådet for menneske med nedsett funksjonsevne)
4. september
30. oktober
4. desember (fellesmøte med rådet for menneske med nedsett funksjonsevne)

Møta startar kl. 14.00 med unnatak av møta som er felles med rådet for menneske med nedsett funksjonsevne. Desse startar kl. 13.30.

Møta er sett opp i høve til kommunestyret slik at dei kan få saker som skal dit til uttale.

Rådmannen si tilråding:

Eldrerådet vedtek møteplan for 2018 slik den ligg føre

Utskrift til: